

ශ්‍රී ලංකාවේ ඵලදායී හා පළතුරු පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම හා සාධාරණ මිලට අලෙවි කිරීම සඳහා අදාළ රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීම

චාරිත අංකය : PER/A/PH/2020/01

ජාතික විගණන කාර්යාලය

පටුන

අනු අංකය	විස්තරය	පිටු අංකය
1.	විධායක සාරාංශය	01
2.	හැඳින්වීම	03
2.1	පසුබිම	03
2.2	විගණනය සඳහා අධිකාර බලය	03
2.3	විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරාගැනීමට හේතු	03
2.4	විගණන ප්‍රවේශය	04
2.5	සම්බන්ධිත ආයතන	04
2.6	විගණන අරමුණු හා නිර්ණායක	07
2.7	විගණන විෂයපථය	08
3.	විස්තරාත්මක විගණන සොයාගැනීම්	11
3.1	පසු අස්වනු හානිය සිදුවීමේ විවිධ අවස්ථා	11
3.2	පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමට කටයුතු කිරීම	20
3.3	අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ගතහැක විකල්ප පියවර	21
3.4	නිවැරදි දත්ත හා තොරතුරු පවත්වාගෙන යාම	27
3.5	විශේෂිත බෝගයන් සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ	28
3.6	එළවළු හා පලතුරුවල මෙහෙයුම් කටයුතු හා මිල	33
3.7	පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සම්බන්ධ පර්යේෂණ වල වැදගත්කම	46
3.8	ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණය ආයතනය විසින් තීරණ සංවර්ධන ඉලක්ක හා සම්බන්ධ වීම.	50
4.	නිර්දේශ	51
5.	නිගමනය	55
	ඇමුණුම්	57

01

විධායක සාරාංශය

එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයට අනුව අපතේ යන ආහාර ප්‍රමාණය වාර්ෂිකව ටොන් බිලියන 1.3 කට ආසන්න වන අතර ලොව පුරා බිලියන එකකට ආසන්න පිරිසක් කුසගින්නේ පසු විමක්, වර්ෂ 2050 වන විට ලෝක ජනගහනය බිලියන 10.5 ක් පමණ වෙනැයි අපේක්ෂා කිරීමත්, ඒ සඳහා ආහාර සැපයුම සියයට 60 කින් වර්ධනය කරගත යුතු වීමත් හේතුවෙන් ආහාර බෙදාහැරීම වැඩිදියුණු කිරීමට අමතරව පසු අස්වනු හානිය අවමකර ගැනීම තීරණාත්මක සාධකයක් වී ඇති බව පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම ඊට පිළියමක් ලෙස යොදා ගැනීමට අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ මගින්ද තහවුරු කර තිබුණි.

මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු ගොවිබිම් සිට පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන තෙක් වාර්ෂිකව ටොන් 270,000 ක් හෙවත් සියයට 30 ක් සියයට 40 ක් අතර අපතේ යාම හා එමගින් ලංකාවේ ආර්ථිකයට රු.බිලියන 20 ක පමණ අවාසියක් සිදුවන බැවින් ඒ පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමු කළයුතු වේ.

තවද සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සංඛ්‍යා දත්ත අනුව වැඩිහිටියන්ගෙන් සියයට 73 ක් පමණ එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමාණවත් ලෙස පරිභෝජනය නොකරන අතර, වයස අවුරුදු 5ට අඩු දරුවන්ගේ මන්දපෝෂණ මට්ටම සියයට 21 ක් වීමේ බරපතළ කාරණය මගින්ද ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ මන්ද පෝෂණ තත්ත්වයද මෙම පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම පිළිබඳ වැදගත්කම තවදුරටත් වැඩි කරයි.

පෝෂණ මට්ටමට හා සමස්ථ ආර්ථිකයට පසු අස්වනු හානිය මගින් වන බලපෑම මෙසේ තිබියදී ලාංකික ගොවි ජනතාවට අස්වනු නෙළන කාලවලදී බොහෝවිට ඒවා අලෙවි කරගත නොහැකිව වනසත්ව ආහාර ලෙස ඉවත දැමීමට සිදුවන අවස්ථාද, අවම

හෝ සාධාරණ මිලක් නොලැබීම හේතුවෙන් ගොවීන් වගාව වෙනුවෙන් දරන නිෂ්පාදන පිරිවැය හෝ ආවරණය කරගත නොහැකිව අසරණ වන අවස්ථාද පිළිබඳ නිරන්තරයෙන් වාර්තා වෙයි. එසේම දිවයිනේ ඇතැම් ප්‍රදේශවල අස්වනු අලෙවි කරගත නොහැකිව පැවතියදී තවත් ප්‍රදේශවල එකී අස්වනු වැඩි මිලකට අලෙවි වන අවස්ථාද වාර්තා වේ. ඒ අනුව අස්වනු බෙදාහැරීමේ යාන්ත්‍රණයේ ඇති ගැටළු හා ඒ සඳහා බලපානු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික වෙළඳ හා ආනයන අපනයන ක්‍රමවේදයන් වල පවතින මතභේදාත්මක කරුණු කාරණා මෙම ගැටළු අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් ඉස්මතු වී ඇත. මේ සම්බන්ධව තීරණාරූපය ආයතන ලෙස හඳුනාගත් රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යභාරයන් ඇගයීම තුළින් මෙම ගැටළුව සඳහා වන මූල බීජයන් හඳුනාගත හැක. මේ අතරින් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින රාජ්‍ය ආයතන මෙන්ම තවත් රාජ්‍ය ආයතන විශාල වියදමක් දරමින් පසු අස්වනු තාක්ෂණය සම්බන්ධ පර්යේෂණ සිදුකරන අතරතුර ඉන් ප්‍රතිඵලයක් භුක්තිවිඳීමට නොහැකි වීමට හේතු වූ කරුණු කාරණා අතර මෙම පර්යේෂණයන් තුළින් අත්‍යාවශ්‍ය බෝග ආවරණය වී නොමැති වීම හා පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵල මත වුවද කරනු ලබන නිර්දේශයන් අදාල රාජ්‍ය ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවීමද මෙහිදී කැපී පෙනේ. එළවළු හා පලතුරු වැඩි අස්වැන්නක් ලැබෙන කාලවල ඒවා අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන බවට පත් කිරීමට අදාළ පර්යේෂණ හා පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වුවද, ඒවා ප්‍රමාණාත්මක නොවන අතර එළවළු හා පලතුරු අපනයනය සඳහා ප්‍රවේශ වීමද ඉතාම සුළු වශයෙන් විය. ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා අස්වනු මේරීමේ දර්ශක හඳුන්වාදීම, අස්වනු නෙලන උපකරණ හඳුන්වාදීම, ඇසුරුම් බෙදාදීම, පලතුරු සැකසුම් කලාප හරහා පලතුරු හානිය නියාමනය කිරීම යන විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන තිබුණද ඒවා ප්‍රමාණාත්මකව පසු විපරම් නොකිරීම මෙම තත්ත්වයට හේතු වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවීන්ගේ දේශීය බීජ භාවිතය සියයට 30 ක් හා ආනයනික දෙමුහුන් බීජ භාවිතය සියයට 70 ක් වීම හා ඒ හේතුවෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලැබීමත්, වගා සැලැස්මක් නොමැතිවීම නිසා දිවයිනේ ඇතැම් බෝගවල විශාල අතිරික්ත අස්වැන්නක් වාර්තාවීමත් එම අස්වැන්න බෙදාහැරීමේ යාන්ත්‍රණයේ පැවති දුර්වලතා නිසා අස්වැන්න අපතේ යාමට හේතු වී තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු අලෙවි කිරීම පිළිබඳ

පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වූ පරිදි අස්වනු බෙදා හැරීමේ යාන්ත්‍රණය විධිමත් කිරීමේ අරමුණින් ආරම්භ කරන ලද ග්‍රාමීය ආර්ථික අමාත්‍යාංශය යටතේ පිහිටුවා ඇති ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධයෙන් ඒවා ව්‍යාප්තවීමේ ගැටළු, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ගැටළු, භෞතික පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම වැනි තත්ත්වයන් මෙන්ම ඒවා හරහා එළවළු හා පලතුරු වෙළඳාම් කිරීමේදී ගොවියාට ලැබෙන මිල, පිලිබඳ නියාමනය කිරීම සඳහා වගකිව යුතු රාජ්‍ය ආයතන වල මැදිහත් වීම ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් අදාළ ගැටලුව තවදුරටත් නොවිසඳුණු ගැටළුවක් ලෙස පවතී. ඒ අනුව මෙම අවිධිමත්භාවය නිසා ගොවියාට සාධාරණ මිලක් නොලැබීම හා ඒවා මිලට ගැනීමට පාරිභෝගිකයාට වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම යන හේතු නිසා ඉල්ලුම අඩුවීම නිසා ඇතිවන අතිරික්තය මෙන්ම නිෂ්පාදකයාගේ සිට සිල්ලර වෙළෙන්දා දක්වාත් පාරිභෝගිකයා අතට පත්වීමෙන් පසුව වුවද පරිභෝජන රටාව නිසා මෙන්ම ඒවායේ ගුණාත්මකභාවය පිලිබඳ ගැටළු නිසා විවිධ අවධීන් යටතේ සිදුවන අස්වනු හානිය වැලැක්වීම සඳහා විවිධ මට්ටම් වල රාජ්‍ය ආයතන ඒ සඳහා සක්‍රියව මැදිහත් විය යුතු වේ.

ඒ අනුව මෙවැනි දුර්වලතාවයන් අවම කිරීම හෝ පාලනය කිරීම සඳහා පසු අස්වනු තාක්ෂණය

සම්බන්ධ පර්යේෂණ හා පුහුණුකිරීම් එක් රාජ්‍ය ආයතනයක් මගින් නියාමනය කර ඒවායේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවත්, පසු අස්වනු හානි සිදුවන අවස්ථා පාලනය කිරීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගැනීමත්, විශේෂයෙන් අස්වනු ප්‍රවාහනයේදී, ඇසිරීමේදී සිදුවන හානිය පාලනය සඳහා සුදුසු ඇසුරුම් ක්‍රම හඳුන්වා දී ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලාත්මක කරන ලෙසත්, දේශීය බීජ නිෂ්පාදනය වර්ධනය කර වගා සැලැස්මක් යටතේ දේශීය අවශ්‍යතාවයට සරිලන ආහාර බෝග ප්‍රමාණයන්, ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට සුදුසු බෝග වැවීමට බලපෑම් කරන ලෙසත්, අපනයන පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කරන ලෙසත්, ගොවියාට සාධාරණ මිලකට එළවළු හා පලතුරු අලෙවි කර ගැනීමට හා පාරිභෝගිකයාට නැවුම්, ගුණාත්මකයෙන් පිරි එළවළු හා පලතුරු සාධාරණ මිලකට ලබා ගැනීම සඳහා අලෙවි ක්‍රියාදාමයේදී ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන හරහා රජයේ සක්‍රීය මැදිහත්වීමක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. එසේම කුසගින්න හා දුප්පත්කම නැතිකිරීම යන තීරසාර සංවර්ධන අරමුණු කරා ලඟා වීමේදී මෙම ක්ෂේත්‍රයේ පවතින ගැටළු පැහැදිලිව හඳුනා ගනිමින් රටේ ආර්ථිකයට අගය එකතු කිරීමක් වන පරිදි කටයුතු කිරීමකින් තොරව එකී තීරසාර සංවර්ධන අරමුණු ළඟා කර ගැනීම දුෂ්කර වේ.

02

හැඳින්වීම

2.1 පසුබිම

ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ ඇස්තමේන්තු අනුව ලෝකයේ අස්වනු නෙළීමෙන් පසුව ඉන් ආහාර ටොන් බිලියන 1.3 ක් වාර්ෂිකව හානිවේ. මෙම අස්වනු හානිය ආර්ථිකමය වශයෙන් හා ආහාර සුරක්ෂිතතාව කෙරෙහි ප්‍රබලව බලපෑම් කරයි. එම නිසා පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ලෝකයේ බොහෝ රටවල් කලාපීය වශයෙන් විවිධ උපක්‍රම හා උපකරණ සංවර්ධනය කරමින් පවතී. දකුණු ආසියාතික රටවල්වල කෘෂිකාර්මික පද්ධතිය වැඩි වශයෙන් සුළු පරිමාණ ගොවීන්ගෙන් සමන්විත වන අතර, පසු අස්වනු තාක්ෂණික උපක්‍රම පිළිබඳ දැනුම ප්‍රමාණවත් නොවීම මත එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය සියයට 20 ත් 40 ත් අතර ප්‍රමාණයක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය පිළිබඳ සිදු කර තිබෙන සමීක්ෂණ ප්‍රමාණය ඉතා අල්ප වන අතර, 1999 වර්ෂයේදී කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් අන්තාසි, කෙසෙල් සහ ගස්ලබු යන පලතුරු වර්ග තුන පිළිබඳව කළ සමීක්ෂණයට අනුව පසු අස්වනු හානිය සියයට 30 ත් සියයට 36 ත් අතර ප්‍රමාණයක පැවතුණි. නැවත 2014 වර්ෂයේදී එම ආයතනය විසින් සිදු කළ සමීක්ෂණයට අනුව අඹ වල පසු අස්වනු හානිය සියයට 33 ක් බව හඳුනාගෙන තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පසු අස්වනු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා 1972 අංක 11 දරණ රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනතේ 2 වන වගන්තියේ 1 වන උප වගන්තිය අනුව 2000 වර්ෂයේදී “පසු අස්වනු පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය” ස්ථාපිත කරන ලදී. එම ආයතනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ සමීක්ෂණ අනුව සියයට 30 ත් සියයට 40 ත් අතර ප්‍රමාණයක් අස්වනු හානි වන බව නිරීක්ෂණය කර තිබුණි. එම පසු

අස්වනු හානියට හේතු ලෙස දුර්වල පසු අස්වනු තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතය සහ අයහපත් ඇසුරුම් හා ප්‍රවාහන පද්ධතියේ අඩුපාඩු හඳුනාගෙන තිබුණි. පශ්චාත් අස්වනු පිළිබඳව තාක්ෂණ ආයතනය විසින් පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා එළවළු හා පලතුරු ඇසිරීම සඳහා භාවිතා කරන පොලිසැක් මලු වෙනුවට ජලාස්ථික් කුඩ භාවිතය පිළිබඳව 2003 වර්ෂයේදී අධ්‍යයනයක් සිදු කර තිබූ අතර, ඒ අනුව 2007 වර්ෂයේදී ජලාස්ථික් කුඩ බෙදා දීමේ වැඩසටහන ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතී. එසේ වුවද 2018 වර්ෂය අවසාන වන විටද එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අඩු කර ගැනීමට හැකි වී නොතිබුණි. වර්තමානය වන විට පසු අස්වනු හානිය ඉතාම ඉහළ මට්ටමක පැවතීමට හේතුවක් ලෙස බෝග සම්බන්ධව පසුගිය වර්ෂ වල දත්ත විශ්ලේෂණය මගින් පුරෝකථනයක් සිදු නොකර වගා කිරීම බව හඳුනා ගෙන ඇති අතර, ඊට පිළියමක් ලෙස කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් “ආහාර බෝගවල අතිරික්තය හා හිඟය අවම කිරීමේ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා පද්ධතියක්” ලෙස බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

2.2 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව හා 2018 අංක 19 දරණ ජාතික විගණන පනතේ 3(1)ඇ, 5(2), 12(ඌ) වගන්ති අනුව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

2.3 විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරාගැනීමට හේතු

2.3.1 අස්වැන්න විකුණාගත නොහැකි වීම පිළිබඳ ජනමාධ්‍ය මගින් වාර්තා කිරීම

බොහෝ පරිශ්‍රමයන් දරා වගා කටයුතු වල යෙදෙන ගොවීන්ට තම අස්වැන්නට ප්‍රමාණවත් මිලක් නොලැබීම හේතුවෙන් විකුණා ගැනීමට නොහැකි වන අවස්ථාවන් පිළිබඳව විවිධ ජනමාධ්‍ය මගින් වරින් වර වාර්තා කෙරේ.

2.3.2 පෝෂණ අවශ්‍යතාවය සපුරා ගෙන නොතිබීම

“ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු ප්‍රවාහනයේදී සහ හැසිරවීමේදී අවිධිමත් ක්‍රමවේද භාවිතය (අනුගමනය කිරීම) හේතුවෙන් ඇතිවන සමාජ ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ පුළුල් දැක්ම” යන මෑයෙන් කොතලාවල ආරක්ෂක විද්‍යා පීඨයේ, යාන්ත්‍රික දෙපාර්තමේන්තුවේ

නිලධාරියෙකු විසින් 2015 වර්ෂයේ සිදු කල පර්යේෂණ වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි මිනිස් සිරුරට අත්‍යවශ්‍ය පෝෂ්‍ය පදාර්ථ සම්ප්‍රේෂණ කරන ප්‍රධාන සංඝටක බොහෝමයක් එළවළු වල පවතී. මේ අනුව මිනිස් සිරුරට අත්‍යවශ්‍ය පෝෂක සංඝටක වන කැලරි සියයට 92.2 ක ප්‍රමාණයක්, ප්‍රෝටීන් සියයට 65.5 ක ප්‍රමාණයක් සහ මේදය සියයට 82.3 ක ප්‍රමාණයක් එළවළු මගින් ලබා දේ. වර්තමානයේ ඉහත කී අවශ්‍යතාවයන්ගෙන් සියයට 42.9 ක ප්‍රතිශතයක් පමණක් සම්පූර්ණ කරන අතර පසු අස්වනු හානිද එයට මූලිකව බලපා ඇත. මෙහි වටිනාකම අවබෝධ කර ගත් පැරණි ශ්‍රී ලාංකික ගොවීන් අස්වනු නෙලීම දේව කාර්යයක් ලෙස සලකා නිසිකලට, නිසි ක්‍රමයට සිදු කිරීමේ ක්‍රමවේදක් තිබුණි.

2.3.3 අස්වනු නෙලීමේ සිට පාරිභෝගිකයා දක්වා ප්‍රවාහය තුළ පවතින දුර්වලතා

සුදුසු මේරීමේ අවස්ථාව හඳුනා නොගැනීම, වැරදි ක්‍රම අනුගමනයෙන් අස්වනු නෙලීම, නුසුදුසු ඇසුරුම් භාවිතය මෙන්ම වැරදි ලෙස ඇසිරීම හා නුසුදුසු ආකාරයෙන් ප්‍රවාහනය කිරීම නිසා මෙසේ කෘෂි නිෂ්පාදන තැලීම්, සිරිම් හා තුවාලවීම් වලට හානිය වන බවත්, එම අවස්ථාවන් වලදී එළවළු හා පලතුරු වල හානිය සාමාන්‍යයෙන් සියයට 30 - 40 දක්වා ඉහළ පරාසයක පවතින බව කෘෂිකර්මාන්තය හා ආශ්‍රිත විවිධ ආයතන වලින් සිදු කරන ලද විවිධ පර්යේෂණ වාර්තා මගින් දක්වා ඇත. “ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු ප්‍රවාහනයේදී සහ හැසිරවීමේදී අවිධිමත් ක්‍රමවේද භාවිතය (අනුගමනය කිරීම) හේතුවෙන් ඇතිවන සමාජ ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ පුළුල් දැක්ම” යන මැයෙන් කොතලාවල ආරක්ෂක විද්‍යා පීඨයේ, යාන්ත්‍රික දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරියෙකු විසින් 2015 වර්ෂයේ සිදු කල පර්යේෂණ වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි මේ හේතුවෙන් ආර්ථිකයට වන බලපෑම වාර්ෂිකව රු.බිලියන 20 ක අලාභයක් බව පෙන්වා දී ඇත.

2.3.4 එළවළු හා පලතුරු වල කැපී පෙනෙන මිළ උච්චාවචනයක් පැවතීම

විවිධ ජනමාධ්‍ය මගින් වරින්වර වාර්තා කරන පරිදි එළවළු අස්වැන්න විකුණාගත නොහැකිව ගොවීන් අසරණ වන අවස්ථා මෙන්ම සුළු මුදලකට ගොවීන්ගෙන් මිලදී ගත් අස්වැන්න ඉතා ඉහල මිලකට පාරිභෝගිකයාට විකුණන අවස්ථා පවතී. මේ නිසා සාධාරණ මිලකට ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු වෙළඳාම සිදුකිරීම සම්බන්ධව අදාළ රාජ්‍ය

ආයතන වල මැදිහත්වීම ප්‍රමාණාත්මකව සිදු නොවන බව ගම්‍ය වේ.

2.3.5 තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක වලට අනුගත විය යුතු වීම

තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක 12.3 අනුව 2030 වන විට සිල්ලර සහ පාරිභෝජන මට්ටම්වල ඒක පුද්ගල ආහාර අපතේ යාම අවම කිරීම සහ පශ්චාත් අස්වනු හානි ඇතුළුව නිෂ්පාදන හා සැපයුම් දාමයන්හි සිදුවන්නා වූ අපතේයාම අවම කිරීම හා ඉලක්ක 2.5.2 ඇ අනුව සීමාන්තික වශයෙන් ආහාර මිල උච්චාවචනය වීම වැළැක්වීමට ආහාර සංචිත ද ඇතුළත්ව ආහාර නිෂ්පාදන වෙළඳපොළවල් සහ ඒවායේ අතුරු නිෂ්පාදන නියමිත ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වීම තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම යන ඉලක්කයන්ට අනුගතව වගකිවයුතු ආයතන කටයුතු කල යුතු වීම.

ඒ අනුව මෙම තත්ත්වයන් සඳහා අදාළ වන රාජ්‍ය ආයතනයන්ගේ කාර්යසාධනය ඇගයීම පිණිස "ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම හා සාධාරණ මිලට අලෙවි කිරීම සඳහා අදාළ රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීම" යන විගණන මාතෘකාව යටතේ මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදුකිරීමට පදනම සැලසුණි.

2.4 විගණන ප්‍රවේශය

පහත සඳහන් ප්‍රවේශයන් වෙත යොමු වන ලදී.

- (අ) අදාළ ආයතන වල වෙබ් අඩවි/ වාර්ෂික වාර්තා/ ප්‍රගති වාර්තා/ වාර්ෂික ගිණුම්/ පර්යේෂණ වාර්තා පරිශීලනය
- (ආ) ප්‍රශ්නාවලි / ආකෘති පත්‍ර මගින් තොරතුරු කැඳවීම
- (ඇ) වෙළෙඳපොළ හා ගොවිබිම් වෙත ගොස් භෞතික නිරීක්ෂණය
- (ඈ) ක්ෂේත්‍රයේ නියැලෙන නිලධාරීන් මුණගැසී සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීම

2.5 සම්බන්ධිත ආයතන

මෙම විගණනයේදී හඳුනාගත් පරිදි කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී සිටින විවිධ රාජ්‍ය ආයතන විවිධාකාරයෙන් එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය හා මිල පාලනය සම්බන්ධයෙන් මැදිහත් වන ආකාරය පහත දැක්වේ.

	ආයතනයේ නම	සම්බන්ධවන ආකාරය
(අ)	මහවැලි, කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය	<p>i. කෘෂිකාර්මික අංශයේ සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සැකසීම හා පහසුකම් සැලසීම මෙන්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති කෘෂිකාර්මික ආයතනවලට ප්‍රතිපත්තිමය මගපෙන්වීම ලබාදීම හා පරිපාලන කටයුතු, කාර්යසාධනය අධීක්ෂණය කිරීම යන කාර්යයන් මෙම අමාත්‍යාංශයට පැවරී තිබීම.</p> <p>ii. විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන මෙම අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වීම.</p>
(ආ)	කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	<p>පර්යේෂණ මඟින් දිවයිනේ විවිධ කෘෂි පාරිසරික කලාප වලට උචිත කෘෂි තාක්ෂණය ජනනය කිරීම, නිසි වගා සැලැස්මක් සකස් කිරීම, කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් හරහා එය ගොවි ප්‍රජාව අතර ව්‍යාප්ත කිරීම, උසස් ගුණාත්මක බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කොට බෙදාහැරීම, ගොවීන්ට සහ නිලධාරීන්ට අවශ්‍ය පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, ආහාර බෝග නිෂ්පාදනයට අදාළ සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණ පැවැත්වීම යන කාර්යයන් සිදු කල යුතුවීම.</p>
(ඇ)	ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව	<p>ගොවි සංවිධාන ලියාපදිංචි කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධ නියෝග සෑදීම සහ එම විධි විධාන ක්‍රියාත්මක වීම තහවුරු කිරීමේ කාර්යය මෙම දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇත. එමෙන්ම දිවයින පුරා පිහිටුවා ඇති ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් හා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් මාර්ගයෙන් වගා සැලසුම් පිලිබඳ ගොවි ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම හා ගොවි ගැටලු සඳහා මැදිහත් වීම.</p>
(ඈ)	පශ්චාත් අස්වැන්න පිලිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය	<p>ධාන්‍ය වර්ග, මාෂ හෝග, බීජ තෙල්, අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර බෝග, පලතුරු, එළවළු සහ කුළු බඩු බෝගයන් යනාදියට අදාළ පශ්චාත් අස්වැනු තාක්ෂණයන් සහ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමේ පරමාර්ථයෙන්ම පිහිටුවා තිබීම.</p>
(ඉ)	හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය	<p>ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ සහ පුහුණු කිරීමට අදාළ සාකච්ඡා සහ සම්මන්ත්‍රණ පැවැත්වීමත්, ඊට අදාළ වාර ප්‍රකාශන සහ සගරා ප්‍රකාශනය කිරීමත්, කෘෂිකාර්මික තොරතුරු රැස් කිරීම සහ බෙදා හැරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස කටයුතු කිරීම.</p>
(ඊ)	ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව	<p>මෙම ආයතනය පිහිටුවීමේ පනතට අනුව පහත සඳහන් කාර්යයන් මෙම ආයතනය විසින් ඉටුකල යුතුවීම.</p> <p>i. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සංවිධානය කිරීම, සමායෝජනය, සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ජාතික කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්තිය හා ප්‍රමුඛතා සකස් කිරීම.</p> <p>ii. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ආයතන හා ආණ්ඩුව අතර අදහස් හුවමාරු කරගැනීමේ මාර්ගයක් වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම.</p>

	ආයතනයේ නම	සම්බන්ධවන ආකාරය
(උ)	විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන	<p>නිෂ්පාදන සඳහා ඉලක්ක වෙළඳපොළක් ඇති කිරීම මගින් නිෂ්පාදකයාට සාධාරණ මිලක් ලබාදීම හා පාරිභෝගිකයාට අඩු මිලක් යටතේ ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැපයීම යන අරමුණු ඇතිව පහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටුකිරීම සඳහා පිහිටුවා තිබීම.</p> <ol style="list-style-type: none"> i. නැවුම් හා ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුත් බෝග රැස් කිරීම හා බෙදා හැරීම විශේෂයෙන්ම ප්‍රාදේශීය විශේෂීකරණය මත බෝග රැස් කිරීම ii. තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම iii. නිෂ්පාදකයාගේ සිට පාරිභෝගිකයා දක්වා වූ බෙදාහැරීමේ ජාලය තුළ අතරමැදියන් අවම කිරීමට කටයුතු කිරීම iv. තරගකාරී පරිසරයක් තුළ සමස්ත ආර්ථිකයේ මිල මට්ටම ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සහායවීම v. එකම වහලක් යටදී පාරිභෝගිකයින්ට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගැනීමේ පහසුකම් සලසාදීම
(ඌ)	පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය	අස්වනු රැස් කිරීම, ගබඩා කිරීම හා ප්‍රවාහනය යන අවස්ථාවල ඇසුරුම් භාවිතය පිළිබඳව පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනත අනුව අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය 2ක් මගින් නිවේදනය කර තිබීම.
(එ)	අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය	ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන අපනයනය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම.
(ඒ)	කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය	කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණයන් හා පුහුණු කිරීම සිදු කිරීම, අගය එකතු කල නිෂ්පාදනයන් හඳුන්වාදීම යනාදී කෘෂිකාර්මාන්තයේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම.

2.6 විගණන අරමුණු හා නිර්ණායක

	ප්‍රධාන විගණන අරමුණ	උප විගණන අරමුණ	විගණන නිර්ණායක
1.	එළවළු හා පලතුරු වල පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන වල කාර්යභාරයන් ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉටුවන්නේද යන්න ඇගයීම.	<p>(අ) පසු අස්වනු නාස්තිය පිළිබඳව අදාළ රාජ්‍ය ආයතන විසින් අවශ්‍ය පර්යේෂණ හා පුහුණු කටයුතු සිදු කරන්නේද යන්න ඇගයීම</p> <p>අතිරික්ත අස්වැන්න අගය එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලියකට යොමු කිරීම සඳහාත්, අපනයනය සඳහා යොමු කිරීමටත් අදාළ රාජ්‍ය ආයතන කටයුතු කරන්නේද යන්න ඇගයීම</p> <p>(ආ)</p>	<p>i. අංක 1137/10 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය ප්‍රකාරව 2000 ජූනි 19 වන දින පිහිටුවනු ලැබූ පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය පිහිටුවීමේ අරමුණු හා කාර්යයන්</p> <hr/> <p>ii. 1987 අංක 47 දරන ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව පනත සහ එම සභාව පිහිටුවීමේ අරමුණු හා කාර්යයන්</p> <hr/> <p>iii. 1972 අංක 06 දරණ පාර්ලිමේන්තු පනත යටතේ 1972 පෙබරවාරි 21 දින ස්ථාපිත කරන ලද හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය පිහිටුවීමේ අරමුණු හා කාර්යයන්</p> <hr/> <p>iv. 1912 මැයි 20 දින ස්ථාපිත කරන ලද කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අරමුණු හා කාර්යයන්</p> <hr/> <p>v. 1994 විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රවර්ධන පනතේ අංක 11 අනුව ස්ථාපිත කරන ලද කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ අරමුණු හා කාර්යයන්</p> <hr/> <p>vi. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු වල කාර්යභාරය</p> <hr/> <p>vii. 2000 අංක 46 දරණ ගොවිජන සංවර්ධන පනත හා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වල කාර්යභාරය</p> <hr/> <p>viii. 2003 අංක 9 දරණ පාරිභෝගික කටයුතු අධිකාරි පනත</p>

ප්‍රධාන විගණන අරමුණ	උප විගණන අරමුණ	විගණන නිර්ණායක
2. නිෂ්පාදකයාට උපරිම මිලක් හා පාරිභෝගිකයාට සාධාරණ මිලක් යටතේ අතිරික්තය සහ හිඟතාවයන්ගෙන් තොර සමතුලිත වෙළඳපොළක් ඇති කිරීම සඳහා ඉටු කළ යුතු කාර්යභාරය ඇගයීම		අමප/05/2119/027/003 දරණ 2006 ජනවාරි 16 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව (ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීමට අදාළ නීතිය විධි විධාන) <hr/> ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ දැක්ම, මෙහෙවර හා කාර්යයන් <hr/> ලංකා ස.තො.ස. සමාගමේ සාංඝමික ව්‍යවස්ථාවලියේ සඳහන් මූලික අරමුණු අංක 03. <hr/> 2003 අංක 09 දරන පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනත <hr/> 2015 අප්‍රේල් 02 දින නිකුත් කරන ලද CIT//6/5EC දරන චක්‍රලේඛය <hr/> පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු වල කාර්යභාරය

2.7 විගණන විෂය පථය

පහත සඳහන් සීමාවන් තුළ මෙම විගණන කාර්යය ඉටු කරන ලදී.

- (අ) මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 3000-3200) අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී.
- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල එළවළු හා පලතුරු වර්ග විශාල සංඛ්‍යාවක් වගා කරනු ලැබූවද සියළුම එළවළු හා පලතුරු වර්ගවල පසු අස්වනු හානිය විගණනය කිරීමට කාර්ය මණ්ඩලය, අනෙකුත් සම්පත් හා කාලය යන සාධකවල සීමාකාරී බව හේතු කොටගෙන පහත සඳහන්

එළවළු හා පලතුරු වල පමණක් හා තෝරාගත් ප්‍රදේශ හා ස්ථාන වල පසු අස්වනු හානි ආවරණය වන පරිදි විගණනය සිදු කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

- i. තක්කාලි, වට්ටක්කා, කැකිරි, ගෝවා, ලීක්ස්, රාබු, බෝංචි, කැරට්, මාලු මිරිස්, පිපිඤ්ඤා, යන එළවළු වර්ග හා අඹ ,කෙසෙල්, ගස්ලබු (පැපොල්) යන පලතුරු වර්ග පමණක් තෝරාගැනීම.
- ii. ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන, ගොවිබිම් යන ස්ථානවල සිදුවන එළවළු හා පලතුරු නාස්තිය පමණක් පරීක්ෂා කිරීම.

iii. එළවළු හා පලතුරු බහුල වශයෙන් වගාකරනු ලබන අනුරාධපුරය, නුවරඑළිය, බදුල්ල, මහනුවර සහ රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක පමණක් තෝරාගැනීම.

iv. පසු අස්වනු භානිය අස්වනු නෙලීමේ අවස්ථාවේ සිට ඒවා පාරිභෝගිකයා අතට පත් වී පරිභෝජනය කරනු ලබන අවස්ථාව දක්වා විහිදී යන ක්‍රියාවලියක් වුවද විගණනයේ අවධානය යොමු වූයේ

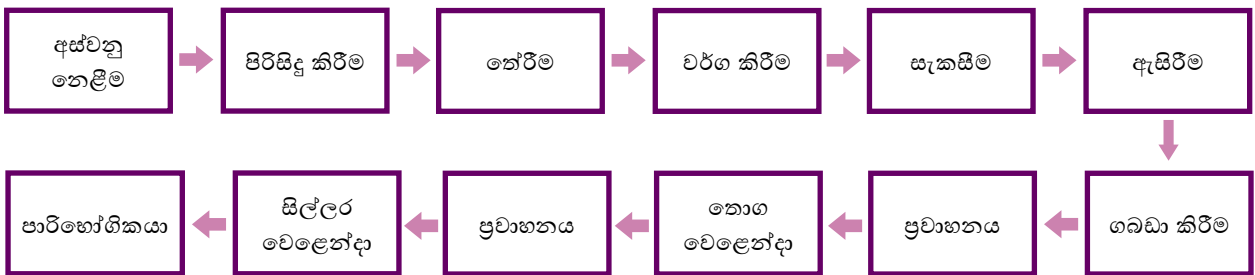
අස්වනු නෙලීමේ අවස්ථාවේ සිට අස්වැන්න නෙලාගත් පසු පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන තෙක් වන පසු අස්වනු භානිය පිලිබඳව පමණක් වේ.

03

විස්තරාත්මක විගණන යොයාගැනීම්

3.1 පසු අස්වනු භානිය සිදුවීමේ විවිධ අවස්ථා

ගසේ තිබියදී මෙන්ම නෙලාගත් පසුවද ජීවී තත්ත්වයේ පවතින නිසා, පෝෂණ තත්ත්වය රැකගනිමින් හොඳ ගුණාත්මකභාවයෙන් යුතු නැවුම් එළවළු හා පලතුරු වෙළඳපොලට ඉදිරිපත් කිරීම

3.1.1 පසු අස්වනු වල ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි බලපාන පෙර අස්වනු පාලනය

පොහොර හා ජලය නියමිත තත්ත්වයෙන් හා ප්‍රමාණ වලින් ලබාදීම, රෝග ඇති අවස්ථාවල හැකි ඉක්මනින් ප්‍රතිකාර ලබා දීම, වල් පැළෑටි ඉවත් කිරීම, රෝගී ශාක කොටස් වගා බිමෙන් ඉවත් කිරීම යනාදී ලෙස වගාව සහ වගාවේ නිවැරදිව නඩත්තු කිරීම මගින් හොඳ තත්ත්වයේ නිෂ්පාදනයක් ලබා ගත හැකිය. එවැනි බෝග ඉක්මනින් නරක් වීමට භාජනය නොවන අතර ගබඩා කිරීමේදී ඇසුරුම් කිරීමේදී, ප්‍රවාහනයේදී යන පසු අස්වනු හැසිරවීමේ අවස්ථාවන් වලදී සිදුවන භානිය අඩුකර ගැනීමට හැකියාව ඇත.

3.1.2 අස්වනු නෙලන අවස්ථාව

(අ) අස්වනු නෙලීම නියමිත මේරීමේ අවස්ථාවෙන් බැහැරව සිදුකිරීම

නියමිත මේරු අවස්ථාවට පසුව අස්වනු නෙලීමෙන් මෙන්ම නියමිත මේරු අවස්ථාවට පෙර අස්වනු

සඳහා, එළවළු හා පලතුරු සැපයුම්දාමයේ සෑම අවස්ථාවකදීම සැලකිලිමත්ව කටයුතු කළ යුතුය. මෙම වාර්තාවේ 3.7 ඡේදය මගින් විස්තර කෙරෙන ආකාරයට පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් සිදුකර තිබූ පර්යේෂණයන්ට අනුව වර්තමානය වන විට පසු අස්වනු භානිය සියයට 30 සිට සියයට 40 දක්වා අතර පරාසයක පවතී. පසු අස්වනු භානිය ගොවීන් විසින් අස්වනු නෙලනු ලබන අවස්ථාවෙන් ආරම්භ වී අස්වැන්න හැසිරවීම, අස්වැන්න වර්ගීකරණය කිරීම, ඇසුරුම්කරණය, ප්‍රවාහනය, අස්වැන්න ගබඩාකිරීම, අලෙවිකරණය, පාරිභෝජනය යනාදී අවස්ථා කිහිපයක් යටතේ පහත පරිදි හඳුනාගත හැකිය

නෙලීමෙන් ද ඒවා ආහාරයට ගත නොහැකි තත්ත්වයට පත්වීම නිසා අස්වනු නාස්තියක් සිදුවේ. එම නිසා බෝගයෙන් බෝගයට වෙනස් වන අස්වනු නෙලීමේ අවස්ථාව, නිවැරදිව හඳුනාගැනීම මූලික අවශ්‍යතාවයකි. අතීතයේ සිටම ගොවීන් අස්වනු නෙලීමේ සුදුසු අවස්ථාව තම දැනුම හා අත්දැකීම් අනුව තීරණය කරනු ලැබේ. වර්තමානයේදී අස්වනු නෙලීමේදී මේරීමේ තත්ත්වය තීරණය කර ගැනීම සඳහා දර්ශක යොදා ගැනීම සිදුකරන බව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් හා පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනයෙන් ලබා ගත් තොරතුරු වල දක්වා ඇත. ඒ සඳහා එළවළු හා පලතුරු වගාවන් වල මල් පිදීමේ දින සිට ගත වී ඇති දින ගණන, එලයේ දිග, බර, වර්ණය, කැඩෙනසුළු බව, තද බව ආදී ක්‍රම මෙන්ම ඉහල තාක්ෂණික ක්‍රමද යොදාගෙන ඇත. ආයතන මට්ටමින් මෙම දර්ශක හඳුනාගෙන තිබුණද, අස්වනු නිෂ්පාදකයා වෙත සන්නිවේදනය වීම මෙන්ම ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාවට නැංවීම සිදුවිය යුතුය. මෙකී ක්‍රම ගොවියාට හඳුන්වාදීම පිළිබඳව ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනයෙන් ලද තොරතුරු අනුව

පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- i. අඹ, ජේර, කෙසෙල්, පැපොල් සහ අන්තෘපි යන පලතුරු වර්ග සඳහාත් බෝංචි, වැටකොළ, කරවිල, මිරිස්, වම්බටු, තක්කාලි යන එළවළු සඳහාත් 2000 වර්ෂයේ සිට නියමිත මේරීමේ දර්ශක එනම් මල් පිපීමෙන් පසු අස්වනු නෙළිය යුතු දින ගණන, හැඩය, ප්‍රමාණය, බර, ආවේණික පැහැය, තෙතමනය, රසායනික සංයුතිය හා වයනය යන දර්ශක පිළිබඳ එළවළු හා පලතුරු සැපයුම් දාමයේ දිවයින පුරා ගොවීන්, ගොවි සංවිධාන සාමාජිකයන්, එළවළු හා පලතුරු රැස්කරන්නන්, ප්‍රවාහකයන්, වෙළඳුන්, පාසල්, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් හා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන වල නිලධාරීන් වශයෙන් විවිධ පාර්ශවයන් 2016 වර්ෂයේදී 3,919 දෙනෙක්ද 2017 වර්ෂයේ දී 5,433 දෙනෙකුද 2018 වර්ෂයේදී 4,923 දෙනෙකුද වශයෙන් පුහුණු කර ඇති බවද දන්වා ඇත. මෙම පිරිස අතරින් ගොවියා වෙත සෘජුවම සම්බන්ධ වන පාර්ශව වන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවය කරන කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් 895කගෙන් හා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන් 9325 කගෙන් 2016-2017 වර්ෂවලදී නිලධාරීන් 2697 දෙනෙකු සඳහා පමණක් පුහුණුවක් ලබාදී තිබුණි.
- ii. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නිකුත් කල එළවළු අස්වනු නෙළීම හා පසු අස්වනු කළමනාකරණය නැමැති ප්‍රකාශනයේ සඳහන් පරිදි තදබව/ ව්‍යුහ ස්වභාවය මැනීම සඳහා පෙනිට්‍රෝමීටරය (Penetro meter) වැනි උපකරණ ඇත. එයින් ලබාගත් දත්ත පදනම්කර ගෙන සැකසූ මේරීමේ සුවි භාවිතය ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත කලහැක. කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය මගින් සකසා ඇති මෙවැනි සුවින් අපනයනකරුවන්ට හඳුන්වාදී ඇති අතර මහාපරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන්ට Digital Penetrometer හඳුන්වාදිය හැකි බවද දක්වා ඇත. පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනයද මෙම උපකරණ සම්බන්ධව ගොවීන් පුහුණුකර තිබුණි. ඒ අනුව ආයතන මට්ටමින් දර්ශක හඳුනාගෙන තිබුණද, වෙළඳපොළේ ඇති එළවළු හා පලතුරු වල ගුණත්වය පිලිබඳ සැලකීමේදී එවැනි ක්‍රමවේද අනුගමනය නොකරන බව නිරීක්ෂණය විය.
- iii. පලතුරු අස්වනු නෙලන්නන්/ එකතු කරන්නන්

විසින් ගස් බදු ගැනීම, විශේෂයෙන් අඹ, රඹුටන් වැනි මේරු අවස්ථාවේ ඇති ගෙඩි එකවර නෙලා ගැනීම ප්‍රායෝගිකව සිදුවේ. ඒවා වෙළඳපලට පැමිණිවිට අභාරයට ගත නොහැකි බෝග මිලදී ගැනීමෙන් පාරිභෝගිකයා අපහසුතාවයට පත්වේ.

(ආ) සුදුසු ක්‍රමවේද භාවිතා කිරීම

අස්වනු නෙළීමේදී එය ප්‍රවේශමෙන් සිදුනොකිරීම නිසා සිරිමි, තැලිමි, නටුව අසල තුවාල වීම් ආදිය සිදු වීමට ඉඩකඩ තිබේ. මෙය නිෂ්පාදන වල ගුණාත්මක තත්ත්වයට බලපායි. අස්වනු නෙළීම අතින් හෝ යම් මෙවලමක් යොදාගනිමින් සිදුකල හැකිය. ඇතැම් වගාවන්වල අස්වනු අතින් නෙළීම මගින් ඒවාට සිදුවන තැලිමි, සිරිමි අවම වන අතර ඇතැම් බෝගවල ඵලය නටුවෙන් වෙන් කිරීමට උපකරණයක් භාවිතා කිරීම සුදුසු බව පර්යේෂණවලින් හඳුනාගෙන ඇත. මිදි වැනි බෝග සඳහා "සෙකටියරයක්" වැනි උපකරණයක්ද, අඹ, දිවුල්, දොඩම් වැනි උස ගස්වල හට ගන්නා ඵල නෙලා ගැනීම සඳහා විශේෂිත උපකරණයක්ද භාවිත කල යුතු බවද හඳුනාගෙන ඇත.

මේ පිළිබඳව ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනයෙන් කරනු ලැබූ පැහැදිලි කිරීමට අනුව 2001 වර්ෂයේ සිට අඹ, පැපොල් හා වෙනත් පොකුරු පලතුරු සඳහා 2016 වර්ෂයේ සිට කෙසෙල් සඳහාත් අස්වනු නෙළීමේ උපකරණ හඳුන්වා දී ඇත. අඹ හා පොකුරු පලතුරු සඳහා වන අස්වනු නෙළීමේ උපකරණය 2007-2008 "අපි වචමු රට නගමු" වැඩසටහන යටතේ සිදු කල පලතුරු සැකසුම් ගම්මාන ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිලාභීන්ටද, 2017-2018 අඹ සැකසුම් කලාපවල 105 දෙනෙකු සඳහාද පුහුණු වැඩසටහන් හරහා ඒ පිලිබඳ දැනුවත් වූ පුද්ගලයන්ට බෙදා දී තිබුණි. එසේම පැපොල් සහ කෙසෙල් සඳහා වන අස්වනු නෙළීමේ උපකරණ අදාළ පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගි වූ සැකසුම් කලාප ප්‍රතිලාභීන් වෙත බෙදාහැර තිබුණි.

3.1.3 නෙලන ලද අස්වනු හැසිරවීම

ගොවිබිමෙන් නෙලා ගන්නා ලද අස්වැන්න හිරුළියට හා වර්ෂාවට නිරාවරණය නොවන පරිදි තැබිය යුතුය. හිරුළියට නිරාවරණය වීම නිසා එළවළු හා පලතුරු වල අඩංගු ජල පරිමාව වාෂ්ප වීමෙන් හා වර්ෂාවට හසුවීමෙන් ඉක්මනින් නශ්‍ය වීම සිදු වේ. අඹ, පැපොල් වැනි පලතුරු නෙළීමේදී ඒවායේ ඇති කිරි ඵල වල මතුපිට තැවරීම නිසා ඒවා

ආසාදනය වීම සිදුවේ. කිරි වැස්වීමෙන් සිදුවන හානිය අවම වන අයුරින් අස්වනු නෙලීම සහ හැසිරවීම සිදුකල යුතුය. මෙසේ අඹ කිරි වැස්වීම මඟින් අඹවල ගුණාත්මකභාවය හා බාහිර පෙනුමට බලපෑමක් ඇති බැවින් අඩුමිලකට අලෙවි කිරීමට සිදුවේ. නෙලූ අස්වැන්න කිසිවිටෙකත් පොලව මත ගොඩනොගැසිය යුතු බවත්, හොදින් වාතාශ්‍රය ලැබෙන සේ තැබිය යුතු බවත් වශයෙන් අස්වනු හැසිරවීමේදී කටයුතු කල යුතු ආකාරය හඳුනාගෙන තිබුණි. එමෙන්ම ඒ ආකාරයට කටයුතු නොකිරීමෙන් අස්වැන්න පළඳු වී ක්ෂුද්‍ර ජීවී ආසාදනවලට ලක්වී, පෝෂණ මට්ටමට හානි සිදුවේ. එහෙත් අස්වනු හැසිරවීමේදී ක්‍රියාකල යුතු ආකාරය පිලිබඳව ගොවීන් දැනුවත්කර ඒවා ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැඩසටහනක් ඇති කර ගෙන නොමැති බව ගොවීන් සමග කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා වලදී අනාවරණය විය.

(අ) නෙලාගත් අස්වැන්න තේරීම, පිරිසිදු කිරීම හා ශ්‍රේණිගත කිරීම

තුලාලවුණු, තැලූණු, පොඩිවුණු, කුණු වුණු, කෘමි හානි සිදුවූ, අධික ලෙස මේරූ, වැඩිපුර ඉදුණු එළවළු හා පලතුරු තිබේ නම් ඒවා ඉවත් කල යුතුය. එවිට පළඳු වූ රෝග හා පළිබෝධ හානියට ලක්වූ, නියමිත ප්‍රමාණයට වර්ධනය නොවූ ප්‍රමාණයෙන් කුඩා එලයන් තෝරා ඉවත් කළ හැකිය. එසේ තේරීම සිදු නොකළහොත් එම අහිතකර රෝගී තත්වය සම්පූර්ණ ප්‍රමාණයටම පැතිරියාමට ඉඩකඩ ඇත. සේදීම අවශ්‍ය වන්නේ නම් පමණක් බෝග වහාම සෝදා වියලීමෙන් පසුව ගබඩා කල යුතුය. එමෙන්ම කැරට්, බීටරුට වැනි එළවළු සේදීම සඳහා විශේෂයෙන් මෘදු කෙදි සහිත බුරුසුවක් භාවිතා කල යුතුය. එසේම අස්වනු නෙලීමේදී අස්වනුවල ස්වභාවය හා ලක්ෂණ ඒකාකාර නොවීම නිසා අස්වැන්න නිසි පරිදි ශ්‍රේණිගත කිරීම වැදගත්ය. තවද ඉදුණු හා පැසුණු පලතුරු වෙනම ඇසුරුම්කරණය කිරීමටද තේරීම හා ශ්‍රේණිගත කිරීම ඉවහල්වේ. ශ්‍රේණිගත කිරීම මගින් ගුණාත්මකභාවයෙන් /තත්වයෙන් උසස් බෝග වර්ග ඉහල වෙළඳපලක් සඳහා ඉදිරිපත් කල හැකි අතර හොඳ වෙළඳපල මිලක් ලබාගත හැක. එම නිසා මේ පිලිබඳව ගොවියාට ප්‍රමාණවත් දැනුවත් කිරීමක් සිදුකිරීම අවශ්‍ය වේ.

එසේම නෙලාගත් අස්වැන්න ශ්‍රේණිගත කිරීම සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කල යුතු බවද පර්යේෂණ වාර්තාවන් හි දක්වා ඇත. නමුත් ජාතික

පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය විසින් එවැනි ජාතික ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කර නොමැති අතර දැනට අන්තාසි, පැපොල්. අඹ මිදි ආදී විවිධ පලතුරු කාණ්ඩ සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් ප්‍රමිති සකස් කර ඇති නමුත් මේවා වෙළඳපොල තුල භාවිතා නොවේ.

3.1.4 ඇසුරුම්කරණය හා ප්‍රවාහනය

විධිමත් ඇසුරුම්කින් තොරව එළවළු හා පලතුරු ගබඩාකිරීම හා ප්‍රවාහනය කිරීම පසු අස්වනු හානිය වැඩිකරවන ප්‍රධාන හේතුකාරකයකි. ලොරි රථ වලදී අඩු වාතාශ්‍රයක් ලැබීම, කොළඹ තොග වෙළඳ සංකීර්ණයේ දී ලොරි රථවලින් එළවළු හා පලතුරු බා ගැනීමේදී (unloading) ඇති අඩු පහසුකම්, ප්‍රවාහන මාධ්‍ය තුලදී විශාල පොලිසැක් ගෝනි ප්‍රමාණයක් එකමත පිහිටන සේ පැටවීම නිසා අඩු වාතාශ්‍රයක් ලැබීම, තැලි පොඩිවී තිබූ එළවළු හා පලතුරු හොඳ ඒවා සමග ගැටීම නිසා අස්වනු හානිය විශාල ලෙස ඉහලයාම සිදුවේ. ප්‍රවාහනයේදී යොදාගන්නා ලොරි රථ වල වහලය ආවරණ රහිත වීම නිසා ප්‍රවාහනයේදී වර්ෂාවට තෙමීම, හිරු එළියට වියළීම නිසා ජලය එක්රැස්වී තිබීම, අස්වනුවලින් පිටකරන උණුසුම (ශ්වසන වායුව) එකතුවීම හේතුවෙන් අස්වනුවල ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක හානියද සිදුවේ. තවද එළවළු ප්‍රවාහනය කරන ලොරි වල ඇති ඇසුරුම් මත පුද්ගලයින් වාඩිවී හෝ නිදාගෙන යාම බොහෝ විට දැකිය හැකි අතර, එයබෝග වල ආයු කාලය අඩුවීම කෙරෙහි බලපෑම් කලද, ඒ සඳහා නීති ක්‍රියාත්මක නොවේ. ආර්ථික මධ්‍යස්ථාවල ලොරි රථ නවතා තැබීම, බඩු බෑම ආදිය සෙවනක්/වහලයක් සහිත ස්ථානයක සිදුවිය යුතුය. මේ නිසා ඇසුරුම්කරණයේදී සිදුවන පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමේ අරමුණු ඇතිව පාරිභෝගික කටයුතු පිලිබඳ අධිකාරිය විසින් ගෙන තිබූ ක්‍රියාමාර්ග හා අදාල නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) ඇසුරුම් භාවිතයන් අවශ්‍ය වීම

අස්වනු රැස් කිරීම, ගබඩා කිරීම හා ප්‍රවාහනය යන අවස්ථාවල ඇසුරුම් භාවිතය පිලිබඳ 2003 අංක 09 දරණ පාරිභෝගික කටයුතු පිලිබඳ අධිකාරිය පනතේ 10(1)(ආ)(2) වගන්තිය අනුව අංක 1728/5 දරන 2011 ඔක්තෝබර් 17 දිනැති අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය හා අංක 1740/22 දරන 2012 ජනවාරි 13 දින අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් පිළිවෙලින් දේශීයව නිෂ්පාදිත එළවළු හා පලතුරු වර්ග 37ක් හා 21ක් රැස් කිරීමේදී, ගබඩා කිරීමේදී හා ප්‍රවාහනය කිරීමේදී

ජලාස්ථික් හා සන කඩදාසි හෝ දැව වලින් සකසා ඇති ඇසුරුම් භාවිතා කළ යුතු බවට සියළු දේශීය එළවළු හා පලතුරු ප්‍රවාහනය කරන්නන්, බෙදාහරින්නන් හා වෙළෙන්දන් වෙත විධාන නිකුත් කර තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- i. 2011 ඔක්තෝබර් 17 දින නිකුත් කළ අංක 1728/5 දරන ගැසට් පත්‍රය අවලංගු කර 2012 ජනවාරි 13 දින නිකුත් කළ අංක 1740/22 දරන ගැසට් පත්‍රය නිකුත් කිරීමේදී ඇසුරුම් භාවිතා කළ යුතු බවට සඳහන් කර තිබූ එළවළු හා පලතුරු වර්ග 16ක් ඉවත් කර තිබුණ ද ඉන් එළවළු වර්ග 8ක ප්‍රවාහනයේ දී සිදුවන අස්වනු හානිය උපරිමය සියයට 27 දක්වා පවතින බව පහත සඳහන් පරිදි ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය මගින් 2014 වර්ෂයේ දී සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵල අනුව තහවුරු වී තිබුණි.

දෙවන ගැසට් පත්‍රය මගින් ඉවත් කළ එළවළු හා පලතුරු

වර්ගය	පසු අස්වනු හානිය (%) (ප්‍රවාහනයේදී)
මැකරල්	27.44
වැටකොළ	14.92
අමුම්බිස්	22.14
වම්බටු	6.36
බණ්ඩක්කා	6.93
ගෝවා	17.07
බීට්ආල	1.01
බෝංචි	3.49

- ii. පළමු ගැසට් පත්‍රයේ සඳහන් ව තිබූ එහෙත් පසුව නිකුත් කළ ගැසට් පත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අඹ පිළිබඳව කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය මගින් 2014 වර්ෂයේදී සිදුකර තිබූ පසු අස්වනු හානි ගණනය කිරීමට අනුව සියයට 32.7 ක පසු අස්වනු හානියක් සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) සම්ප්‍රදායික ඇසුරුම් භාවිතය

ගැසට් පත්‍රයේ සඳහන් එළවළු හා පලතුරු වර්ග අතරින් තක්කාලි ගබඩාකිරීමේදී හා ප්‍රවාහනයේදී ලී වලින් සැකසූ පෙට්ටි භාවිතා කිරීම සිදුවන බව

තඹුන්තේගම, මීගොඩ හා දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන භෞතිකව පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවද තක්කාලි සඳහා භාවිතා කරන ලී ඇසුරුම ගැඹුර වැඩි බැවින් සහ ලී පෘෂ්ඨ වල රළු බව නිසා තක්කාලි වැනි මෘදු බෝගයකට විය හැකි හානිය වැඩිය. තවද ලී පටි අතර වාත අවකාශ තිබෙන අයුරින් සකසා තිබීම වැදගත්ය. අනෙකුත් එළවළු හා පලතුරු ගබඩා කිරීමේදී හා ප්‍රවාහනයේදී සම්ප්‍රදායික ක්‍රම (පොලිසැක් මළු) හෝ ගෝනි භාවිතය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතය

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය මගින් සිදුකළ “අලෙවිකරණය සඳහා ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතයෙහි බලපෑම ඇගයීමේ අධ්‍යයනය” නැමැති පර්යේෂණ වාර්තාව අනුව පහත කරුණු නිරීක්ෂණය වී තිබුණි.

- i. ගොවීන් බොහොමයක් ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතය සඳහා කැමැත්තක් දැක්වූවත් ගෝනි වලට සාපේක්ෂව ජලාස්ථික් ඇසුරුම්වල ඇසිරිය හැක්කේ අඩු නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයක් වීමත්, ඒ හේතුවෙන් තම නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයට වැඩි ඉඩකඩ ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වීම නිසා වැඩි මිලක් ගෙවීමට සිදු වීමත් (බැම හා පැට්ටිමේ ගාස්තු වැඩිවීම නිසා) ජලාස්ථික් ඇසුරුම්වල බහාලු නිෂ්පාදන රැගෙන යාම ප්‍රවාහනය කරන්නන් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීමත්, වෙළඳපොළට ගෙන යන ඇසුරුම් සඳහා ඇසුරුම් ලබාදීමේ විධිමත් ක්‍රමයක් නොමැතිවීමත් හේතුවෙන් සාම්ප්‍රදායික ඇසුරුමක් වූ පොලිසැක් ගෝනි දිගින් දිගටම (දැල් ගෝනි) භාවිතයට පුරුදු වී සිටී.
- ii. එසේ වුවද ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතයේ වැදගත්කම හඳුනාගෙන ඒවා භාවිතා කරන්නන් අතර සුපිරි වෙළඳසැල් ජාලයට එළවළු සපයන්නන්, එළවළු හා පලතුරු අපනයනය කරන්නන් හා සංචාරක හෝටල් වලට කෘෂි නිෂ්පාදන සපයන තොග වෙළඳුන් වැදගත් තැනක් ගනී. මීට අමතරව ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල සිමිත වෙළඳසල් ප්‍රමාණයකට නිෂ්පාදන සපයන පුද්ගලයන් අතින් කාණ්ඩය වේ.
- iii. සෑම අවස්ථාවකදීම ඉහළ මිලක් නොගෙව්වද ජලාස්ථික් ඇසුරුම් වල අසුරා තම නිෂ්පාදන ගෙනයාම නිසා අපතේයාම අඩුවීම හෝ කිසිදු අපතේයාමක් නොමැතිවීම මෙන්ම අසුරුම් බර

ප්‍රමාණය සියයට සියයක්ම නිවැරදි වීමෙන් සම්ප්‍රදායික ගෝනි භාවිතයට සාපේක්ෂව කිසියම් වාසියක් අත්වන බව ඒවා භාවිතා කරනු ලබන බොහෝ ගොවිහු විශ්වාස කරන බව සඳහන් කර තිබුණි.

(ඇ) ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතය හුරු කිරීම

ජාතික පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය මගින් ජලාස්ථික් ඇසුරුම් විවිධ වෙළඳපොළ පාර්ශවකරුවන් සඳහා බෙදාදීම සිදුකර තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි වේ.

- i. 2001 සිට 2018 දක්වා කාලය තුළ රු.මිලියන 125 ක් පමණ වටිනා ජලාස්ථික් ඇසුරුම් 103,407 ක් සහනදායී මුදලකට ගොවීන්, ප්‍රවාහන ආයතන, පුද්ගලයන් හා සිල්ලර වෙළෙඳුන් වෙත බෙදා දී තිබුණි.
- ii. පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය විසින් සිදුකරන ලද 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද පැපොල් ව්‍යාපෘතිය, කෙසෙල් ව්‍යාපෘතිය සහ ජේර ව්‍යාපෘතිය සඳහා කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටි 41,000ක් එම ව්‍යාපෘතිවල නිරත ගොවි මහතූන් වෙත නිකුත් කර තිබුණි.

iii. පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම සඳහා බදුල්ල, නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික් කාර්යාල මට්ටමින් 2016, 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී රු.5,809,015 ක් වටිනා ජලාස්ථික් කුඩ 12,345 බෙදා දී තිබුණි.

iv. එසේම එළවළු හා පලතුරු අලෙවිකරණය සඳහා ජලාස්ථික් ඇසුරුම් භාවිතයෙහි බලපෑම ඇගයීමේ අධ්‍යයනය නමින් 2011 වර්ෂයේදී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය මගින් සිදුකර තිබූ පර්යේෂණ වාර්තාවෙහි සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිලිබඳ ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු වී නොතිබුණ බව ද නිරීක්ෂණය විය.

ඇසුරුම් භාවිතය අනිවාර්ය කිරීමේ නීතිමය ප්‍රතිපත්ති පැවතියදී හා ඉහත පරිදි ජලාස්ථික් කුඩ බෙදාහැරීම සඳහා රජය විශාල වියදමක් දරා තිබියදීත් එළවළු හා පලතුරු ඇසුරුම්කරණය සඳහා ඒවා බහුලව භාවිතා නොවන බව ක්ෂේත්‍ර විගණන පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.

(මීගොඩ වි.ආ.ම. – 2018.06.26 දින)

(දඹුල්ල වි.ආ.ම. – 2019.03.19 දින)

(ඉ) පර්යේෂණ වාර්තාවට අනුව සම්ප්‍රදායික ක්‍රම (පොලිසැක් මලු) සහ ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම් ක්‍රම යටතේ විවිධ ඵලවළු වර්ග ප්‍රවාහනයේදී අස්වනු හානිය සිදුවන ආකාරය පහත දැක්වේ.

බෝගය	හානියේ ප්‍රතිශතය %	
	පොලිසැක් ගෝනි	ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම්
වම්බු	22	5
ගෝවා	24	5
බෝංචි	22	4
මාළු මිරිස්	26	5
තක්කාලි	14	6

(මූලාශ්‍රය : හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ඵලවළු හා පලතුරු අලෙවිකරණය සඳහා ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම් භාවිතයෙන් බලපෑම ඇගයීමේ වාර්තාව)

ඉහත දත්ත අනුව පොලිසැක් ගෝනිවල අසුරා ප්‍රවාහනය කිරීමේදී වන අස්වනු හානිය ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම් මගින් සියයට 20 සිට සියයට 25 දක්වා අතර ප්‍රමාණයකින් අඩු කර ගත හැකි බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

(නමුත්තේගම වි.ආ.ම. 2018.07.20 දින)

(දඹුල්ල වි.ආ.ම. - 2019.03.19 දින)

3.1.5 ගබඩාකරණය

පෛච්චි විද්‍යාත්මක ලෙස ගත්කල ඵලවළු හා පලතුරු යනු ජීවී ගුණයෙන් යුතු ස්වභාවධර්මයේම එක් කොටසක් වේ. අස්වැන්න නෙලීමෙන් පසු වුවද එම බෝග ආශ්වාස, ප්‍රාශ්වාස කරන හෙයින් නියමිත උෂ්ණත්වයෙන් බැහැරව ගබඩා කිරීමෙන් එකී සංසිද්ධියට හානි පැමිණ වේ. මේ තුළින් ගුණාත්මක භාවයෙන් අඩු ඵලවළු හා පලතුරු ආහාරයට ගැනීමට සිදුවේ. මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) ගබඩා පහසුකම්

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය විසින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයන්ට අනුව ඵලවළු හා පලතුරු නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණයෙන්, ගුණත්වයෙන් වැඩිම හානියක් වීමට බලපා ඇත්තේ අලෙවි මධ්‍යස්ථානවල ගබඩා පහසුකම් අවම වීමයි.

(ආ) උෂ්ණත්වය පිලිබඳ සැලකිලිමත් වීම

නෙලාගන්නා ලද අස්වැන්න නියමිත උෂ්ණත්වයක් යටතේ ගොවිබිමේ සිට පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන තෙක් ගබඩා කළ යුතු වුවද, නියමිත උෂ්ණත්වයට වඩා අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් ඇති තත්වයක් යටතේ වාතාශ්‍රය නිසි පරිදි නොලැබෙන ලෙස ගබඩා කරන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණ විය.

(ඇ) ගබඩාකිරීමේ ක්‍රමවේදය

එළවළු තාවකාලිකව කාමර උෂ්ණත්වයේ ගබඩා කරන්නේ නම් ඒවා සෙවන සහිත ස්ථානයක වාතාශ්‍රය

ලැබෙන පරිදි ඇසිරිය යුතුය. ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන කිහිපයක සිදු කරන ලද ක්ෂේත්‍ර විගණන පරීක්ෂාවේදී අනාවරණය වූයේ මෙවැනි තත්වයන්ගෙන් බැහැරව ගබඩා කර ඇති බවත් පොදුවේ දක්නට ලැබෙන ජංගම අලෙවිසැල් තුළදීද මෙම කොන්දේසි වලින් බැහැරව එළවළු ගබඩා කර ඇති බවත්ය. එසේම එළවළු හා පලතුරු ගෝනි මත ගෝනි උඩ තැබීම හේතුවෙන් ඒවා තැලීමට හා නරක් වීමට බලපාන අතර හිරු එළියෙන් හා වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂාවීමට ආරක්ෂිත කාමර/ ගබඩා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීමෙන් ඒවායේ ගුණත්වයට ද හානි සිදුවේ.

(තඹුත්තේගම වි.ආ.ම. - 2018.07.20 දින)

(දඹුල්ල වි.ආ.ම. - 2019.03.19 දින)

(ඇ) තෙත් ශීතකරණ කුටි

පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය විසින් 2005 වර්ෂයේ සිට පුහුණු පාඨමාලා වලදී එළවළු හා පලතුරු සඳහා තෙත ශීත ගබඩා භාවිතා කිරීම පිලිබඳ හඳුන්වා දී ඇති බවත් 2007-2008 වර්ෂවලදී පලතුරු සැකසුම් ගම්මාන ව්‍යාපෘතිය හරහා තෙත් ශීතකරණ කුටි ප්‍රතිලාභීන් වෙත ලබා දී ඇති බවත් දක්වා ඇත. නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම ශීත ගබඩාකරණය ප්‍රායෝගිකව භාවිතා වන ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.1.6 ශීතාගාර ඇති කිරීම

පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම සඳහා ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිතව ශීතාගාර පහසුකම් ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය ආයතන කිහිපයක් විසින් කටයුතු කර තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය

ශීතාගාර ඉදිකිරීම සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයන සිදු කිරීමට කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය අවස්ථා දෙකකදී (1994 හා 2010) සහභාගි වී තිබුණි. ඒ අනුව ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිතව ශීතාගාර

පහසුකම් ඉදිකරන්නේ නම් පහත සඳහන් සීමාවන් තුළ කටයුතු කළ යුතු විය.

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ වැවෙන ඵලවළු හා පලතුරු සර්ම කලාපීය තත්ත්වයන් යටතේ වගා කරන බැවින් ශීත තත්ත්ව යටතේ ගබඩා කිරීමේදී ගබඩා කර තැබිය හැකි කාලය අඩුය.
- ii. විවිධ ඵලවළු හා පලතුරු සඳහා විවිධ ප්‍රශස්ථ උෂ්ණත්ව සහ ආර්ද්‍රතාවයන් ඇති බැවින් සියළුම වර්ග එක ශීත ගබඩාවක ගබඩා කළ නොහැකිය. ඒ සඳහා විවිධ උෂ්ණත්ව සහ ආර්ද්‍රතාවයන් යටතේ වන ශීතාගාර පද්ධතියක් අවශ්‍ය වේ. ඇතැම් බෝග වර්ග සඳහා ශීතාගාරවල ගබඩා කිරීමට පෙර පූර්ව ශීත පහසුකම්ද තිබිය යුතුය.
- iii. එනිලින් නිෂ්පාදනය වැඩි පලතුරු/ඵලවළු, එනිලින් වායුවට සංවේදී ඒවා සමඟ එකට ගබඩා කළ නොහැකි අතර, මෙසේ ගබඩා කිරීමට පෙර බෝග වල යෝග්‍යතාවය ගැන අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.
- iv. ශීතාගාර නඩත්තුවට අධික වියදමක් දැරීමට සිදුවන බැවින් ඒවායේ ගබඩා කර ගන්නා බෝග වැඩි මිලකට විකිණීමට සිදුවේ. තවද විදුලි බලයෙන් ක්‍රියා කරන ශීතාගාර වෙනුවට සූර්යතාපය හෝ වෙනත් විකල්ප බල ශක්තියක් භාවිතා කිරීම මගින් වියදම් අඩු කර ගත හැකිය.
- v. ශීතාගාර වල ගබඩා කිරීමට බෝග සුදුසු මේරු අවස්ථාවේ අස්වනු නෙලීම සිදු කළ යුතු අතර, පළඳුම් හා කුණුබීම්වලින් තොර තැලී පොඩි වී නැති බෝග තෝරාගත යුතුය.
- vi. එසේම අද වෙළඳපොළේ භාවිතා කරන ඇසුරුම් සහ ප්‍රවාහන ක්‍රම මගින් ප්‍රවාහනය කර ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වෙත රැගෙන විත්, විකුණා ගැනීමට නොහැකි වූ ප්‍රමාණයන් ශීත කාමර තුළ ගබඩා කර කල්තබා ගැනීමට නොහැකි බවත්, ඒවා ගොවිපොළෙන් කෙලින්ම ලබා ගත යුතු බවත් පෙන්වා දී තිබුණි. එනම් ශීතාගාර වල ගබඩා කර තිබීමට නියමිත ඵලවළු/පලතුරු ශීතආමය හරහා පැමිණිය යුතු අතර, ප්‍රවාහනය කිරීමද ශීත තත්ත්ව යටතේම සිදුකළ යුතුය.

vii. ගබඩා කිරීමෙන් පසුව පලතුරු ඉදවීමට අවශ්‍ය වන්නේ නම් නිර්දේශිත ක්‍රම අනුගමනය කළ යුතුය.

(ආ) ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය

- (i) 2016 අයවැය යෝජනා අනුව ශීතාගාර 5 ක් පිහිටුවීම සඳහා ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයට රු.මිලියන 2000 ක් වෙන්කර තිබුණි. මෙම අයවැය යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ශීතාගාර ඉදිකිරීම පිළිබඳව අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 16/1081/732/016-II වූ “2016 අයවැය යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම - ශීතාගාර ඉදි කිරීම” යන මැයෙන් ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ ඇමතිතුමා විසින් 2016 ජූනි 07 දින ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට අදාළව ලබා දුන් අමප අංක 16/1081/732/016- II පිළිබඳව වූ 2016 ජූනි 21 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයට අදාළව 2017 මාර්තු 22 දින අංක 17/0415/732/005/විබීආර් වූ “2016 අයවැය යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම යටතේ ශීතාගාර ස්ථාපිත කිරීම” අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත රු.30,123,906 ක වැට් රහිත මුදලකට කොන්ත්‍රාත්තුව පිරිනැමීමට තීරණය වී තිබුණි.
- (ii) ඒ අනුව ශීතාගාර ඉදිකිරීම සඳහා උපදේශන සේවා ලබා ගැනීම සඳහා 2017 අප්‍රේල් 05 දින ඩීසයින් කන්සල්ටන්ට් ආයතනය සමඟ ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමෙන් පසුව ගිවිසුම ප්‍රකාරව උපදේශක සේවා ආයතනය මගින් ඉටු කළ යුතු ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තාව 2017 නොවැම්බර් 29 දින ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර, එම වාර්තාවේ සඳහන් අඩුපාඩු අතර, ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ප්‍රමාණය කොපමණද යන්න හඳුනා නොගැනීම හා ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පෞද්ගලික ආයෝජකයෙකු සම්බන්ධ කර ගැනීම හෝ එමෙන්ම ව්‍යාපෘතිය රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කිරීම ගැටළු සහගත බව නිරීක්ෂණය කර ඇති අතර අදාළ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම ප්‍රායෝගිකව ගැටළු සහගත බව නිරීක්ෂණය කර ඇත. ඒ අනුව ඉඩම් ගැටලුව හේතුවෙන් එය ක්‍රියාත්මක නොවීමේ තත්ත්වයක් තුළ ගිවිසුම අහෝසි වී තිබූ අතර ඒ හේතුවෙන් මෙම උපදේශක සමාගමට ගෙවූ රු.මිලියන 11.3 ක් වූ මුදල නිෂ්කාර්ය වියදමක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය

ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශය හා මහනගර සභා හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ඒකාබද්ධව උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩා පහසුකමක් දඹුල්ලේ ස්ථාපනය කිරීම යන මැයෙන් 2018 ජූලි 19 වන දින ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයේ 3 ඡේදයේ සඳහන් පහත යෝජනා සඳහා 2018 ජූලි මස 31 වන දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී අනුමැතිය ලබා ඇත.

- i. දඹුල්ලේ උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩා පහසුකම් ස්ථාපනය කිරීම
- ii. මෙම ගබඩා පහසුකම් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා දැනට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් හිමිකාරිත්වය දරන ඉඩම භාවිතා කිරීමට සහ එහි අයිතිය ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරීම (තක්සේරු කිරීමකින් අනතුරුව නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ඉඩමේ අගය නිර්ණය කරන්නන් සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රමවේදයක් නිශ්චය කරනු ඇත.)
- iii. ඉන්දීය රජයෙන් රු. මිලියන 300 ක ප්‍රදානයක් ලබාගැනීම

ඉහත අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියට අමතරව උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩාවක් දඹුල්ලේ ස්ථාපනය කිරීමට අදාළව ඉදිරිපත් කරන ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශ දෙකක් සඳහා 2018 අගෝස්තු 31 සහ 2019 ජූනි 25 දින අනුමැතිය ලැබූ තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- ◆ දඹුල්ල උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩාව ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතියේ එක කොටසක් ආවරණය කිරීම සඳහා සහනයක් ලෙස ඉන්දීය රජය විසින් රු. මිලියන 300 ක ප්‍රදානයක් සිදුකර තිබුණි. ඉන්දීය හා ශ්‍රී ලංකා රජය අතර අත්සන් කරන ලද අවබෝධතා ගිවිසුම ප්‍රකාරව Design and build පදනමෙන් ඉදිකිරීමට ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදුකර තිබුණි. ඒ අනුව අවම ලංසුව වූ රු. මිලියන 525 ක් ඉදිරිපත් කළ පෞද්ගලික සමාගමකට මෙම ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර තිබුණි.
- ◆ මෙට්‍රික් ටොන් 5000 ක ධාරිතාවයකින් යුත් උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩාවක් දඹුල්ලේ ස්ථාපනය කිරීම සඳහා පෞද්ගලික සමාගමක් සමඟ

රු.524,244,587 ක වටිනාකමකට ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබූ අතර 2019 දෙසැම්බර් 26 දින ව්‍යාපෘතියේ වැඩ අවසන් කළ යුතුව තිබුණි.

- ◆ ව්‍යාපෘතිට අනුව හෙක්ටයාර 2.0069 ක ඉඩම තුළ උෂ්ණත්ව පාලක ගබඩාව ඇතුළු ඉදිකිරීම් සඳහා වර්ග මීටර් 4562.76 භාවිතා කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. මේ සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තාවක් පිළියෙළ නොතිබූ අතර 2019 සැප්තැම්බර් 30 දින වන විට ද මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ නිර්දේශ ලබා දී නොතිබුණි.
- ◆ 2019 සැප්තැම්බර් 30 දිනට ව්‍යාපෘතියට අදාළව බදු සහිත රු.මිලියන 184 ක මුදලක් ගෙවා තිබූ අතර භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 55 ක් විය.

3.1.7 අලෙවිකරණය

විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) විවිධ භානිවීම වලින් ඇති කරන බලපෑම

නියමිත ප්‍රමිතියෙන් යුතුව නිෂ්පාදන සිල්ලර වෙළෙන්දා අතට පත්වන්නේ නම් අලෙවිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සිදුවිය හැකි භානිය ඉතා අඩු වේ. ගොවිබිම් සිට රැගෙන එන එළවළු හා පලතුරු ගොවිබිම්වලින් නියමිත මේරීමේ අදියරයකින් තොරව, නියමිත ක්‍රමවේද වලින් බැහැරව අස්වනු නෙලීම නිසාත් ප්‍රවාහනයේදී ගෝනි වල එකමන එක අසුරා රැගෙන ඒම නිසාත් අදියර කීපයකදී භානිවීම් වලට ලක්වී අලෙවිසැල්වලට පැමිණීමෙන් මෙම ගැටළුවේ බරපතළකම තවත් වැඩි කරයි.

(ආ) අවිධිමත් වෙළඳ කුටි

මේ අනුව අලෙවිසැල තුළදී ඉහත භානිවූ කොටස් ඉවත් කිරීමෙන් පසු වෙළඳාමට තබන එළවළු/ පලතුරු දැඩි හිරු එළිය නිසාද භානිවීමට ලක්වන බවත් මහාමාර්ග දෙපස නිරාවරණය වූ අලෙවි කුටි තුළ බොහෝ එළවළු වෙළඳසැල් පවත්වාගෙන යන බවත් මේවායේ ගුණත්වය පිළිබඳ කිසිදු රාජ්‍ය ආයතනයකින් නියාමනය නොවන බවත් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

3.2 පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමට කටයුතු කිරීම

3.2.1 පලතුරු පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමේ විවිධ ක්‍රමවේද

විස්තර පහත පරිදි වේ.

(අ) ඇසුරුම් උපකරණ භාවිතය

- (i) පසු අස්වනු පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය විසින් මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගස්ලබු වල පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ගස්ලබු වගාකරන කලාප 7 ක් හඳුනාගෙන ඒවායේ ගොවීන් 116 ක් වෙනුවෙන් පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ඇසුරුම් ඇතුළු විවිධ උපකරණ ලබා දී තිබූ අතර ඒ වෙනුවෙන් රු.මිලියන 17.2 ක මුදලක් වැය කර තිබුණි. ඊට අමතරව කෙසෙල් වගාවේ පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ද කෙසෙල් වගා කරන කලාප අතරින් කලාප 9 ක් හඳුනාගෙන ඒවායේ ගොවීන් 160 දෙනෙකු වෙනුවෙන් රු.මිලියන 16.8 ක් වටිනා විවිධ උපකරණ ලබා දී තිබුණි.
- (ii) පසු අස්වනු පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය විසින් ක්‍රියාත්මක අඹ සැපයුම් සහ අගය දාම කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2017 හා 2018 වර්ෂවල පිළිවෙළින් රු.මිලියන 23.62 ක් හා රු.මිලියන 4.08 ක් දරමින් අඹ සැකසුම් ඒකක 50 ක් දිවයින පුරා පිහිටුවා සැකසුම් ඒකක 5 කට අවශ්‍ය ජලාස්ථික් ඇසුරුම් ලබා දී ඇති බවත් ගුණත්වයෙන් ඉහළ අඹ සන්නාම 9 ක් වෙළඳපලට හඳුන්වා දී ඇත.
- (iii) ජේර සැපයුම් සහ අගය දාම කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2017 හා 2018 වර්ෂවල පිළිවෙළින් රු.මිලියන 8.54 ක් හා රු.මිලියන 8 ක් වැයකර ජේර සැකසුම් ඒකක 27 අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ස්ථාපිත කොට ඇති බවත් මහඉලුප්පල්ලම ජේර වෙළඳ සන්නාමය වෙළඳපොළට හඳුන්වා දී ඇති බවත් අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කයන්හි ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු පාඨමාලා පවත්වා සැකසුම් ඒකක 20 ක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය උපකරණ සියයට 90 ක් පමණ බෙදා දී තිබුණි.
- (iv) පැපොල් සැපයුම් සහ අගය දාම කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය 2017 හා 2018 වර්ෂ වල පිළිවෙළින් රු.මිලියන 5.1 ක් හා රු.මිලියන 19.4 ක් වියදම

දරා පැපොල් සැකසුම් ඒකක 12 අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ස්ථාපිත කොට ඇති බවත් තඹුන්තේගම පැපොල් වෙළඳ සන්නාමය වෙළඳපොළට හඳුන්වා දී ඇති බවත් අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කයන්හි ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු පාඨමාලා පවත්වා සැකසුම් ඒකක 50 ක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය උපකරණ සියයට 90 ක් පමණ බෙදා දී තිබුණි.

- (v) කෙසෙල් සැපයුම් සහ අගය දාම කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2017 හා 2018 වර්ෂයේ පිළිවෙළින් රු.මිලියන 5 ක් හා රු.මිලියන 20.7 ක් වැයකර කෙසෙල් සැකසුම් ඒකක 12 අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය තුළ ස්ථාපිත කොට රාජාංගනය කෙසෙල් වෙළඳ සන්නාමය වෙළඳපොළට හඳුන්වා දී ඇති බවත් අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කයන්හි ප්‍රතිලාභීන් සඳහා පුහුණු පාඨමාලා පවත්වා සැකසුම් ඒකක පිහිටුවීමට අවශ්‍ය උපකරණ බෙදා දී තිබුණි.

(ආ) දාම කළමනාකරණය

කෘෂි බෝග සැපයුම් මත අගය දාම කළමනාකරණය සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2018 වර්ෂයේ රු.මිලියන 0.65 ක් වැයකර ඇති අතර අදාළ දිස්ත්‍රික්කයන්හි සැපයුම් දාම කළමනාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය ගොවි සංවිධාන පිහිටුවා ඇති බවත් දත්ත විශ්ලේෂණය කෙරෙමින් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන

එළවළු හා පලතුරු වල අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහාත්, අතිරික්ත බෝගයන් අලෙවි කරගත නොහැකිව ඉවතට දැමීම තුළින් ගොවියාට වන ආර්ථිකමය අවාසිය පාලනය කිරීම සඳහාත් මේ සඳහා කටයුතු කරන විවිධ රාජ්‍ය ආයතන මගින් අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන ගණනාවක් හඳුන්වා දී තිබුණි. මේ අනුව කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය හා ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය යන ආයතන විසින් පිළිවෙළින් අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන 117ක්, 57ක් හා 12ක් වශයෙන් නිෂ්පාදන හඳුන්වා දී තිබුණි.

(ඇමුණුම 01)

- i. ඉහත දක්වා ඇති අගය එකතු කිරීමේ නිෂ්පාදන වෙළඳපොළ තුළ සුලභව දක්නට නොමැති බැවින් ඒවා වෙළඳපොළ තුළට එක් කිරීම සඳහා ව්‍යවසායකයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධන හා යටිතල පහසුකම් සඳහා සහාය දීම ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් ඒ සඳහා විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතු බවත් නිරීක්ෂණය විය.
- ii. ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය මගින් පවත්වනු ලැබූ “අගය එකතු කිරීමේ නිෂ්පාදන” පිළිබඳව පුහුණු පාඨමාලා හඳුන්වාදීම තවත් වැදගත් පියවරක් ලෙස හඳුනාගත හැකි වුවද ඒවා ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව 2017 හා 2018 වර්ෂවල දී පවත්වා තිබූ මුළු පුහුණු පාඨමාලා වලින් අගය එකතු කිරීම සම්බන්ධව පුහුණු පාඨමාලා සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් සියයට 10ක් සියයට 8ක් වූ අගයක් ගන්නා අතර එම ප්‍රධාන පාඨමාලා 3ක් සඳහා 2017 හා 2018 වර්ෂවල පිළිවෙලින් 4993 ක් හා 5369 ක පිරිසක් සහභාගී වී තිබුණි. එසේ වුවද එම පුහුණු වූවන් ක්ෂේත්‍රය තුළ කටයුතු කරන්නේද යන්න පිළිබඳ පසු විපරම් ක්‍රියාවලියක් හඳුන්වා දී නොතිබුණි.
- iii. පලතුරු නිෂ්පාදන වල පසු අස්වනු භානිය සැලකිල්ලට ගනිමින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉහත ව්‍යාපෘති මගින් මෙම ගැටළුව හඳුනාගෙන යම් සාධනීය පියවර ගෙන ඇති බවට නිරීක්ෂණ කළ හැකි වුවද මෙම ව්‍යාපෘතීන් සඳහා තෝරාගන්නා ලද ප්‍රදේශ සමස්ථ ගැටළුව ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් මට්ටමක නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.3 අස්වනු භානිය අවම කිරීම සඳහා ගතහැකි විකල්ප පියවර

3.3.1 වගා සැලැස්මක් ඇතිකිරීම

වගා සැලැස්මක් මත කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් එක් එක් වගාවන් තුළින් ලබාගත හැකි ඵලදායීතාව උපරිම මට්ටමට පත්කරගත හැකි බැවින් වගා සැලැස්මක අවශ්‍යතාවය මෙහි දී වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වගා කරන ඇතැම් එළවළු වර්ගයන්හි යම් යම් කාලසීමාවල අතිරික්තයක් පවතින බවත් ඒ හේතුවෙන් එළවළු වල පසු අස්වනු භානි වැඩි වන බවත්, සැපයුම වැඩිවීම හේතුකොටගෙන ගොවීන් වෙත පිරිවැයවත් ආවරණය වන පරිදි මිලක් නොලැබෙන බවත් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

(අ) අවශ්‍ය මූලික උපදේශ ලබාදීම

- i. මේ සඳහා එක් එක් කන්නවලදී එක් එක් ප්‍රදේශ වල වගා කල යුතු බෝගය හා ප්‍රමාණ පිළිබඳ සැලැස්මක් පිලියෙල කර එය ක්‍රියාත්මක කල යුතු බවට බලපෑමක් අදාල නිලධාරීන් හරහා ගොවීන්ට කල යුතුය. නමුත් මෙවැනි තත්ත්වයක් සිදු නොවන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ අතරම හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය විසින්ද මේ බව සනාථ කර තිබුණි. කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ මගපෙන්වීම පරිදි කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් හරහා එම මගපෙන්වීම ලබාදිය යුතු වේ. මෙහිදී වගා සැලැස්මක් හා වගා ක්‍රමවේදය සඳහා බලපෑම් කිරීමට කෘෂිකර්ම නිලධාරීන් ඇතුලු ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී සිටින රාජ්‍ය නිලධාරීන් සමත්ව නොතිබීම නිරීක්ෂණය කර ඇත.
- ii. නිසි පෙර අස්වනු පාලන ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරීම මගින් කල් තබා ගතහැකි උසස් ගුණාත්මයෙන් යුතු අස්වැන්නක් ලබා ගත හැක. මේ පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම මගින් අධික පොහොර හෝ කෘෂි රසායනික යෙදීම පාලන කිරීම මගින් සහ බෝග නඩත්තුව හෝ කෘෂි රසායන යෙදීම පාලනය කිරීම මගින් සහ බෝග නඩත්තුව නිසියාකාරව සිදුකිරීම සඳහා ගොවීන් දිරිගැන්විය යුතුය. බීජ වර්ග හඳුන්වාදීමේදී සහ අභිජනනයේදී බෝගයේ අස්වැන්න පමණක් නොව පසු අස්වැන්නේ ගුණත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය සිදුකර ඒවා නිර්දේශ කල යුතුය.
- iii. නුවරඑළිය ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීමේදී කෘෂි බීජවල ගුණත්වය අඩුවීම, කෘෂි උපකරණවල මිල ඉහළයාම, එළවළු මිල පහත වැටීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණු අතර 2018/2019 වාර්ෂික හෝග නිෂ්පාදන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය වෙත එවන ලද ආකෘති පත්‍ර පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

(ආ) නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක වීම

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය මගින් 2016 වර්ෂයේ සිදුකරන ලද “ශ්‍රී ලංකාවේ මැද රට එළවළු ක්ෂේත්‍රයේ මිල වෙනස්වීම කෙරෙහි ගොවීන්ගේ තීරණ විශ්ලේෂණය සහ එහි බලපෑම” “An Analysis of former Decision Making and Its Effects on price Volatility in

Mid country vegetable sector in Sri Lanka” පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව ගොවීන් වගාව සඳහා යොමුවන්නේ එම වගාව මගින් වැඩි මිලක් ලැබීමේ හැකියාව, අස්වනු නෙලාගත හැකි වාර ගණන, දෙමුහුන් බීජ භාවිතය නිසා ඇති වී ඇති වෙනස්කම්, නිෂ්පාදන මූලික කරගත් වෙළඳපොළ සඳහා සැලසුම් කිරීමට පෙළඹී තිබීම, යොදාගන්නා ඉඩම්වල ස්වභාවය හා පෙර සැලසුම් කරන ලද වගාවන් සඳහා සැකසූ නිෂ්පාදිතයන් ඉලක්ක කරගත් වගා ක්‍රමවලට යොමු වීම යන කරුණුවලට අවධානය යොමු කරවීම එහි දී නිරීක්ෂණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණ වාර්තාව 2016 මැයි මස දී ප්‍රකාශ කර තිබුණද මෙහි සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක වී නොමැති බව 2019 මාර්තු මස 19 දසුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේදී සිදුකරනු ලැබූ විගණන පරීක්ෂණයේදී ගොවි ප්‍රජාව හා වෙළඳ ප්‍රජාව සමඟ කරන ලද අදහස් හුවමාරුවේදී නිරීක්ෂණය විය.

කරගැනීමට සමත් වී නොමැති බව අපනයනය පිළිබඳ දත්ත විශ්ලේෂණයේදී පෙනී යයි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ දේශගුණික කලාපවල වැවෙන විවිධ එළවළු හා පලතුරු වර්ග 40 ක් පමණ නැවුම් හා ශීත කළ වශයෙන්ද සකස් කරන ලද එළවළු හා පලතුරු ලෙස සුළු කොටසක්ද රටවල් 11 කට පමණ අපනයනය කරනු ලබයි. ඒ අනුව 2014 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ එළවළු හා පලතුරු මුළු නිෂ්පාදනයෙන් අපනයන ප්‍රතිශතය සියයට 2 සිට සියයට 4 දක්වා අවම පරාසයක් තුළ විය. එබැවින් අපනයන වෙළඳපල තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට හැකිවන්නේ නම් එම නිෂ්පාදන වල මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගෙන යාමට ඉන් යම්කිසි සහනයක් ලැබෙන බව නිරීක්ෂණය විය. එම අපනයන දත්ත පහත වගුවලින් දැක්වේ.

3.3.2 එළවළු හා පලතුරු අපනයන වෙළඳපොල වෙත යොමුවීම

විස්තර පහත පරිදි වේ.

(අ) අපනයන වෙළඳපල පුළුල් කිරීම

පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම සඳහා එළවළු හා පලතුරු අපනයන වෙළඳපොල පුළුල් කිරීම එක් විකල්ප විසඳුමක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. එනමුත්, දේශීය එළවළු අපනයන කර්මාන්තය කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් මෙතෙක් අත්පත්

වර්ෂය	එළවළු නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය (මෙ.ටොන්)	එළවළු අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටොන්)	අපනයන ප්‍රතිශතය (%)
2014	1,098,490	42,322	4
2015	1,096,923	24,970	2
2016	1,129,987	18,657	2
2017	998,341	26,255	3
2018	1,167,141	24,845	2

(මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා රේගුව, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛණ දෙපාර්තමේන්තුව)

වර්ෂය	පලතුරු අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටොන්)
2014	148,346
2015	112,795
2016	124,174
2017	85,981
2018	76,997

(මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා රේගුව)

(ආ) අපනයන වෙළඳපල වෙත යොමුකිරීමට ඇති බාධාවන්

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතන මගින් 2015 වර්ෂයේදී එළවළු අපනයනය ආශ්‍රිත සැපයුම්දාම විශ්ලේෂණය යනුවෙන් සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ වාර්තාවට අනුව ගෘහාශ්‍රිතව වගාකරන එළවළු හා වගාබිම් වල කුඩා හා මහා පරිමාණ ලෙස වගාකරන එළවළු නිෂ්පාදන උඩරට හා පහතරට එළවළු වශයෙන් විවිධ රටවල් හා කලාපයන්ට අපනයනය කිරීමේ වෙළඳපල නිර්මාණය වී ඇති නමුත් මෙම වෙළඳපලට සෘජුවම සම්බන්ධ වන ගොවීන් හා අපනයනකරුවන් මුහුණදෙන විවිධ ගැටලු නිසා මෙම වෙළඳපල වර්ධනය නොවීමේ තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කරන අතර ඒ සඳහා බලපා තිබූ හේතු ද හඳුනා ගෙන තිබුණි. එළවළු බීජ ලබා ගැනීම, පොහොර අවශ්‍යතාවය, මූල්‍ය පහසුකම් සම්බන්ධ ගැටළු හා තාක්ෂණික ක්‍රම නිසි පරිදි යොදා නොගැනීම යන කරුණු ඇතුළත් ගැටලු හඳුනාගෙන තිබුණු අතර අපනයනය සඳහා එළවළු සැපයුම්කරුවන් මුහුණ දෙන ගැටලු ලෙස ඇණවුම් ලබා ගැනීමේ ගැටළු, ප්‍රවාහන හා ගබඩා පහසුකම් මෙන්ම මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීම ඇතුළු තවත් ගැටලු හඳුනා ගත හැකි විය.

මෙම පර්යේෂණ වාර්තාවට අනුව අපනයන වෙළඳපල වර්තමානයේ පවත්නා අවම තත්ත්වය හා ඒ සඳහා බලපාන ගැටලු මූලික වශයෙන් හඳුනා ගෙන තිබුණු අතර එම ගැටලු නිරාකරණය කරගැනීම සඳහාත් එම ක්ෂේත්‍රය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහාත් වගකිව යුතු රාජ්‍ය ආයතන ක්‍රියාත්මක විය යුතු ආකාරය පිළිබඳ පහත සඳහන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

(ඇ) අපනයනය සඳහා වන නිර්දේශ

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මගින් 2015 වර්ෂයේ දී “එළවළු අපනයනය ආශ්‍රිත සැපයුම් දාම විශ්ලේෂණය” යන මූලධර්ම සකස් කර තිබූ පර්යේෂණ වාර්තාවේ ඉදිරිපත් කර තිබූ පහත සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක වීම ප්‍රමාණාත්මක නොවූ බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

- (i) අපනයන කර්මාන්තය විධිමත් කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීමකින් අපනයන වෙළඳපොල පුළුල් කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් ක්‍රමවේදයක් සකස් කර රටට ලැබෙන ඇණවුම් ප්‍රමාණ ඉහළ නැංවීම සඳහා කටයුතු කළ යුතු බවත්, දේශීය මෙන්ම විදේශීය වෙළඳ ප්‍රදර්ශන හරහා දේශීය එළවළු වර්ග හඳුන්වාදීමේ වැඩසටහන් මෙන්ම ඒවායේ අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන මගින් දේශීය එළවළු සඳහා පවතින අපනයන වෙළඳපොල පුළුල් කළ යුතු බවත්, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය හා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව එළවළු සැපයුම්කරුවන් හා නිෂ්පාදකයන් අතර සබඳතා ශක්තිමත් කර පුළුල් කරන ලද අපනයන වෙළඳපොල ඉඩ ප්‍රස්ථාවලින් ඔවුන්ට ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට අවස්ථාව සලසා දිය යුතු බව;
- (ii) ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ එළවළු නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම එළවළු අපනයන අගය දාමයන් ආශ්‍රිත ගුණාත්මක, ප්‍රමාණාත්මක හා කාලීන සැපයුම සහතික කිරීම සඳහා උචිත විකල්පයක් වන බැවින් එම නිෂ්පාදකයන් මුහුණ දෙන විවිධ ගැටලු විසඳීමට ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන අපනයන ඉලක්ක කරගත් කර්මාන්ත

බවට පරිවර්තනය කිරීමට පියවර ගත යුතු අතර අපනයන ප්‍රමිතීන් ඉලක්ක කරගත් කර්මාන්ත බවට පරිවර්තනය කිරීමට පියවර ගැනීම.

(iii) ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ බෝග වගාව ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා ආරක්ෂිත ගෘහ ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය සහනාධාර ලබාදීම ප්‍රාග්ධනය සපයා ගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම හා පලිබෝධ නාශක භාවිතය අවම කිරීම දියුණු තාක්ෂණය භාවිතය හා සුවිශේෂී ,අපනයන වෙළඳපොළ පහසුකම් සපයා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන්ගේ දැනුම හා කුසලතා වර්ධනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන බව,

නිශ්චිත ඇණවුම් සහිතව ඉහත කී යෙදවුම් හා සේවාවන් සමූහය ලබාදෙමින් රාජ්‍ය වැඩසටහන් හරහා ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ එළවළු නිෂ්පාදනය කිරීම ව්‍යාප්ත කිරීමට පියවර ගත යුතු බව;

(iv) එළවළු නිෂ්පාදකයන් වෙතින් උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුතු නිෂ්පාදන ලබාගැනීමට කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වඩා වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු බවත්,

මේ සඳහා නිරතුරු කෘෂි ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් ගොවීන් හා සම්බන්ධව නව තාක්ෂණ උපදෙස් ලබාදීම අවශ්‍ය බවත්, උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුතු හරිතාගාර බෝග බීජ සපයා ගැනීම හරිතාගාර ගොවීන්ට ගැටලුවක් බැවින් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය හා බීජ සහතික කිරීමේ සේවාවේ අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය බව;

(v) එළවළු අපනයන අගයදාමය තුළ නිෂ්පාදකයන් හා සැපයුම්කරුවන් මුහුණපාන ඇණවුම් පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතා අවම කිරීම සඳහා එළවළු එකතු කර අපනයනකරුවන් වෙත සපයන පුද්ගලයන් හට ශීතාගාර පහසුකම් සලසා ගැනීම සඳහා ණය සහන ලබා දී එළවළු ගබඩා කර තබා අවශ්‍ය වේලාවට ඇණවුම් ඉදිරිපත් කිරීමට මං සැලසිය යුතු බව.

(vi) මීට අමතරව අපනයනය කරන රටවල් වල පරාසය වැඩිකර ගැනීමට නම් එනම් යුරෝපීය රටවල් හා වෙනත් සංවර්ධිත රටවල් වලට අපනයන සිදුකිරීමට නම් "මනා කෘෂිකර්ම පිළිවෙත් (GAP)" ක්‍රමවේදය සහිතව පොහොර හා පලිබෝධ භාවිතය අඩුකරමින් වගාවන් සිදුකළ යුතුය.

3.3.3 පසු අස්වනු භාතිය අවම කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවල දායකත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක විසිපහ තුළ දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් වෙත ලබාදෙනු ලබයි. ඒ අනුව 2017 හා 2018 වර්ෂයේ දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීම් පැවැත්වීම සඳහා රු.2,500,000 ක ප්‍රතිපාදන ලබාදී තිබුණි. එක් එක් දිස්ත්‍රික්කය තුළ මෙවැනි රැස්වීම් ගණනාවක් පවත්වා තිබූ අතර ඒ සඳහා අදාළ දිස්ත්‍රික්කවල රාජ්‍ය ආයතන නියෝජනය කරමින් අදාළවන රාජ්‍ය නිලධාරීන් සහභාගී වී තිබුණි. එහි දී එම දිස්ත්‍රික්කවල ජනතාව මුහුණ දී තිබූ ගැටළු රාශියක් සාකච්ඡා කර ඊට අදාළ විසඳුම් ලබාදීමට ගැටළු හෝ ගැටළු අදාළ වන රාජ්‍ය ආයතනයේ නිලධාරියාට හෝ නිලධාරීන්ට දිස්ත්‍රික් ලේකම් විසින් වගකීම් පවරා තිබුණි. මේ කමිටු නියාමනය වීම සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

(අ) සාකච්ඡාවට යොමු වූ ක්ෂේත්‍ර

එළවළු හා පලතුරු බෝග විශාල ප්‍රමාණයක් වගාකරන මහනුවර, නුවරඑළිය, බදුල්ල, අනුරාධපුරය, මාතලේ හා රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්කවල 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී පවත්වා තිබූ රැස්වීම් වාර්තා 29 ක් විගණනයේදී පරීක්ෂාවට භාජනය කළ අතර එළවළු හා පලතුරු වගාකිරීම, අස්වනු නෙලීම, අලෙවි කිරීමට අදාළව ගොවීන් මුහුණපාන ගැටළු පිළිබඳව රැස්වීම්වලදී සාකච්ඡා වී තිබුණු අතර වර්ෂ 2 තුළදී එලෙස සාකච්ඡා වූ කරුණු 15 ක් නිරීක්ෂණය විය. පසු අස්වනු භාතිය අවම කිරීම සඳහා ජලාස්ථික කුඩ බෙදාදීම, ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ එළවළු වගා කිරීම පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, නිවැරදි දත්ත මත පදනම්ව එක් එක් බෝග වගා කළයුතු බිම් ප්‍රමාණයන් පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කිරීම, එළවළු හා පලතුරු අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කිරීම ආදී වැදගත් කරුණු රාශියක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

(ආ) දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

(i) නිවැරදි දත්ත මත පදනම්ව එක් එක් බෝගයෙන් වගා කළයුතු බිම් ප්‍රමාණයන් පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කිරීමට 2018 අප්‍රේල් 26 දිනැති දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීමේදී සාකච්ඡා වී තිබුණද

වගා කළයුතු බිම් ප්‍රමාණය පිළිබඳව නිවැරදි දත්ත සපයා ගැනීමට සහ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

- (ii) 2017 හා 2018 වර්ෂවලදී බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ එළවළු වගාකිරීම, පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් 44 ක් පැවැත්වීම සහ එළවළු හා පලතුරු අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සිදුකර දක්වා තිබුණද එවැනි තත්ත්වයන් කෙරෙහි ගොවීන් යොමු කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍යාධාර සහ ද්‍රව්‍යමය ආධාර බෙදාදීමට අවශ්‍ය විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කර නොතිබුණි.

(ඇ) ජලාස්ථික් කුඩ භාවිතය හඳුන්වා දීම

පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ජලාස්ථික් කුඩ බෙදාදීම සිදුකර තිබූ අතර වගා කටයුතු සිදුකරන දිස්ත්‍රික්කවල සමස්ත ගොවීන් සංඛ්‍යාවෙන් ඉතා සුළු පිරිසක් සඳහා වන අතර විගණිත කාලපරිච්ඡේදය තුළ එවැනි ජලාස්ථික් කුඩ 12,345 ක් බෙදාදී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඈ) කම්ටුවල ක්‍රියාකාරීත්වය

- (i) ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින සියළු දිස්ත්‍රික්ක තුළ තනි තනිව කම්ටු රැස්වීම් පවත්වා තිබුණද එක් එක් දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කම්ටුවේ සභාපතිවරුන් විසින් ඒකාබද්ධ වී කෘෂිකර්මික ගැටළු සාකච්ඡා කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකසා නොතිබීම මගින් ගොවීන්ගේ ගැටළුවලට විසඳුම් ලබාදීම අපහසු වී තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කම්ටු රැස්වීම් සඳහා ගොවි සංවිධාන සාමාජිකයන්ගේ සහභාගීත්වය ඉතා අඩු බවක් නිරීක්ෂණය වූ අතර එම නියෝජිතයන් මගින් ගොවීන් මුහුණ දෙන අස්වනු අලෙවි කරගැනීමේ ගැටළුව සහ මිල පිළිබඳ ගැටළු ඉතා සුළු ප්‍රමාණයක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.
- (iii) බදුල්ල දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කම්ටු රැස්වීමේදී ගොවි සංවිධාන විසින් “එළවළු ගොවිතැන රැකගැනීම සඳහා රජයට කරනු ලබන යෝජනා” යනුවෙන් ලිපියක් දිස්ත්‍රික් ලේකම්තුමා වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර එහි අතිරික්ත එළවළු රඳවාගෙන හිඟ කාලවලදී නිකුත් කිරීමට හැකිවන පරිදි ශීතාගාර ඉදිකිරීම, දේශීය බීජ රැකගැනීම සඳහා ගොවීන්ට දේශීය

බීජ ලබා දීම, එළවළු අපනයනය කිරීමට විදේශීය වෙළඳපොළ නියෝජිතයන් සම්බන්ධ කිරීම යනාදී යෝජනා ඇතුළත් වී තිබුණි.

3.3.4 පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කම්ටුවල දායකත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයකම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ප්‍රාදේශීය කම්ටු රැස්වීම් පැවැත්වෙන අතර එම ප්‍රාදේශීය ලේකම් බල ප්‍රදේශය තුළ මහජනතාව මුහුණ දෙන ගැටළු පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සිදුවේ. 2018 ජනවාරි සිට ජූනි 30 දක්වා කාල සීමාව තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිම එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමාණයක් වගාකරන වැලිමඩ, නුවරඑළිය, කොත්මලේ, රිදිමාලියද්ද සහ ඌව පරණගම යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල පසු අස්වනු හානිය හා මිල හැසිරීම පිළිබඳව සාකච්ඡා වී තිබූ කරුණු පිළිබඳ පරීක්ෂාවේදී පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ජලාස්ථික් කුඩ භාවිතය ප්‍රචලිත කිරීම

වැලිමඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ පසු අස්වනු තාක්ෂණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ කිලෝග්‍රෑම් 50 කුඩ 100 ක් සහ කිලෝග්‍රෑම් 30 කුඩ 849 ක් ලබාදී තිබුණි. එළවළු මිල අඩුවීමට හේතු සාකච්ඡා වී තිබුණද වගා සැලැස්මකට අනුව ඉලක්කගත එළවළු ප්‍රමාණයක් නිපදවා ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

ඌව පරණගම ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කම්ටු රැස්වීමේදී 2017/2018 මහ කන්නයේ වී වගාව හා අතිරේක බෝග වගාව සඳහා පොහොර සහනාධාර ලබාදීම, වී වගාව සඳහා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා වී වගාවට අමතරව එළවළු වගාව සඳහා ගොවීන් යොමුවීම පිළිබඳව, එළවළු වගාවේ ඵලදායිතාව නැංවීම සඳහා බීජ බෙදාහැරීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබූ අතර පසු අස්වනු තාක්ෂණ ක්‍රම ප්‍රවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ජලාස්ථික් කුඩ 305 ක් ලබා දී තිබුණි.

(ආ) උපදේශන හා දැනුවත් කිරීම

කොත්මලේ ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කම්ටු රැස්වීමවලදී ආරක්ෂිත ගෘහ තුළ භෝග වගාකිරීම, එළවළු ඇසුරුම් කුඩ ලබාදීම, කෘෂි උපකරණ ලබාදීම, පසු අස්වනු තාක්ෂණ උපදේශ 10 ක්, බෝග සංරක්ෂණ උපදේශන 50 ක් සහ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන පාදක වශයෙන් ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 10 ක් පැවැත්වීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

(ඇ) මිල ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම

උච්ච පරණගම ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීමේදී දෙමුහුම් බීජ නිසා විශාල අස්වැන්නක් ලැබීම නිසා එළවළු මිල පහත වැටීම, දේශගුණික විපර්යාසය නිසා මිල පහත වැටීම පිළිබඳව මෙන්ම එළවළු මිල ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳව සහ ශිතාගාර පහසුකම් ඇතිකිරීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබුණි.

3.3.5 පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවල දායකත්වය

බිම් මට්ටමේ ඇති ගොවීන් නියෝජනය කරන විධිමත් සංවිධාන ව්‍යුහය ගොවි සංවිධාන වන අතර ගොවි සංවිධාන පිහිටුවා ලියාපදිංචි කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ඇති ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වල කාර්යභාරයකි. මෙම විගණනයේදී ගොවීන් හමු වී ලබා ගත් තොරතුරු අනුව ගොවි සංවිධාන, වී ගොවිතැන මුල් කරගෙන ක්‍රියාත්මක වන බවත් එළවළු සහ පලතුරු වගාවන් සම්බන්ධ ගොවි ගැටළු වලදී සංවිධානය වීමක් සිදු නොවන බවත් හෙළිවිය.

එසේම ගොවීන් සමඟ සමීපව කටයුතු වල යෙදෙන ආසන්නතම ක්‍රියාකාරී නිලධාරීන් වශයෙන් කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාර නිලධාරීන්ගෙන් පොහොර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළු නිශ්චිත කාර්යභාරයක් සිදුවුවද පසු අස්වනු හානිය පිළිබඳ හා ගොවිසංවිධාන සමඟ වඩා සක්‍රීය දායකත්වයකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක වීම ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් ඒ අනුව වගා සැලැස්මකට අනුව බෝග වගා කාලය, බෝග වර්ගය හා ප්‍රමාණය ඇතුළු මූලික උපදෙස් ලබා දීමක් සිදු නොවන බවද නිරීක්ෂණය විය.

එසේම ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කරන ලද විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල පාරිභෝගික ද්‍රව්‍ය මිල සොයා බැලීමේ කමිටු වාර්තාවට අනුව කෘෂි නිෂ්පාදන මිල යාන්ත්‍රණය පාලනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ගොවි සංවිධාන පිහිටු වීම හා නගා සිටුවීමට සැලසුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉතා වැදගත් බව දක්වා ඇත. එමගින් කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණය ඔවුන් වෙත පහසුවෙන් ලබාදිය හැකි වන අතර කෘෂි නිෂ්පාදන සඳහා පිරිවැය හා මිල තීරණය කිරීම සඳහා සාධනීය අවස්ථාවක් ගොවියා වෙත ලබා දිය හැකි බවත් දක්වා ඇත.

3.3.6 බෝග පුරෝකථන වැඩසටහන

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික හා සැලසුම් මධ්‍යස්ථානයේ මැදිහත් වීමෙන් දීප ව්‍යාප්ත කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ගේ සහයෝගය ඇතිව ගොවිබිම් මට්ටමේ සිට තොරතුරු ලබාගෙන ජාතික මට්ටම දක්වා දත්ත ගලායාමේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නංවන බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතිය ලෙස නම් කරන ලද මෘදුකාංගයක් ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානයේ (NAICC) සහය ඇතිව ගොඩ නගා තිබුණි. මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය

- i. මෙම වැඩසටහනට අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 18/2421/820/046 දරන 2018 නොවැම්බර් 05 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ආහාර බෝගවල අතිරික්තය හා හිඟය අවම කිරීමේ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ පද්ධතියක් ලෙස බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතිය (CFIS) ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.
- ii. මෙම අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය සම්බන්ධ අංක MFS/NP/CP/18/138 දරන හා 2018/11/02 දිනැති මුදල් හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ ලෙස දක්වා ඇත්තේ බෝග නිෂ්පාදනය, මිල තීරණය කිරීම, අලෙවිකරණය, ආනයනය හා අපනයනය යනාදිය පිළිබඳව විවිධ තීරණ ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම නිෂ්පාදන පිළිබඳ නිවැරදි සහ කාලීන දත්ත අවශ්‍ය වන බැවින් ආහාර බෝගවල අතිරික්තය හා හිඟය අවම කිරීමේ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා පද්ධතියක් ලෙස බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතිය (CFIS) ශක්තිමත් කිරීම සුදුසු වන බවත්ය. කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ට ටැබ් (TAB) පරිගණක යන්ත්‍ර ලබා දීම සඳහා සැලකිය යුතු පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බැවින් සුදුසු විකල්පයක් ලෙස දැනට රටපුරා ආවරණය වන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන, නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ කාර්යාල හා මහවැලි කලාප කාර්යාල සතුව පවතින පරිගණක යොදා ගනිමින් දත්ත ඇතුළත් කිරීම සහ එම දත්ත යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම සුදුසු බව යෝජනා කර ඇත.

(ආ) දත්ත පද්ධතියට දායක කර ගැනීම

- i. දත්ත ලබාගෙන ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන මෙම වැඩසටහනෙහි කෘෂි බෝගයන් සම්බන්ධයෙන් පාරිභෝගිකයන්ට දැන ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය සති 02 කාල පරාසයක් තුළ වැවිය යුතු ප්‍රශ්න බෝග, එම බෝග වල වැවිය යුතු ප්‍රමාණය, සති 02 ක් තුළ පැවතිය හැකි මිල හා අඩු මිලක්/වැඩි මිලක් ලැබිය හැකි බෝග යන විස්තර ඇතුළත් කරනු ලැබේ.
- ii. නමුත් ආහාර බෝග වල අතිරික්තය හා හිඟය අවම කිරීමේ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥා පද්ධතියක් ලෙස බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතිය මගින් ලබාදෙන දත්ත අනුව වගා කටයුතු සිදුකිරීම වෙනුවට ගොවීන් තම අභිමතය පරිදි වගා කිරීම සහ අස්වනු නෙලීම සිදු කරන බව දඹුල්ල සහ තඹුත්තේගම ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වලට පැමිණෙන ගොවීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය විය.
- iii. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික හා සැලසුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් පලකරනු ලබන බෝග පුරෝකථන (Crop Forecast) ප්‍රකාශනය අනුව එළවළු වර්ග 18 ක් වෙනුවෙන් අපේක්ෂිත වගාබිම් ප්‍රමාණයෙන් සත්‍ය වශයෙන් වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය සියයට 11 ක් සියයට 65 ක් අතර අවම පරාසයක් තුළ විය. මෙම දත්ත අනුව 2018 මහ කන්නයට අදාළව අපේක්ෂිත අස්වැන්නෙන් සියයට 50 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් පමණක් වගාකර තිබුණද එකී අස්වැන්නද අලෙවි කරගත නොහැකිව ගොවීන් දැඩි දුෂ්කරතාවයකට පත්ව ඇති බව දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ 2019 අප්‍රේල් 08 වන දින සිදුකරනු ලැබූ ස්ථානීය පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 02)

3.4 නිවැරදි දත්ත හා තොරතුරු පවත්වාගෙන යාම

3.4.1 හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ ආයතනය මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තොරතුරු

කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂයෙන් එළවළු හා පලතුරු සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 25 ආවරණය වන පරිදි සිල්ලර මිල, තොග මිල, ගොවියාට ලැබෙන මිල යනා දී සියලු තොරතුරු හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනයේ සතිපතා ආහාර ද්‍රව්‍ය විවරණිකාව මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙම තොරතුරු රටේ ජීවන

වියදම් කමිටුවට හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගනු ලබන රජයේ සියලු පාර්ශවයන්ට ලබාදෙන අතර එහි අරමුණ වන්නේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීමයි. මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණය වූ අඩුපාඩු පහත පරිදි විය.

ඇතැම් අස්වනු අතිරික්ත කාලවලදී මෙම දත්ත පදනම් කරගෙන ගොවීන් වෙත සාධාරණ මිලක් ලබාගැනීමට උපකාරී වන තීරණ ලබානොදෙන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

මෙම ආයතනය මගින් දෛනිකව විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල එළවළු හා පලතුරු මිල ගණන් එකතු කරනු ලබයි. මෙම තොරතුරු පෞද්ගලික දුරකථන ආයතනයක් සමග එක්ව ජංගම දුරකථනය ඔස්සේ 6666 යන අංක අමතා මිල තොරතුරු පිලිබඳ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ට ලබා ගත හැකිය. නමුත් නියැදි පරීක්ෂාවට ලක් වූ තඹුත්තේගම සහ දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට පැමිණි ගොවීන් එම අංකය පිලිබඳව දැනුවත් වී නොමැති බවත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ වෙළඳසැල් වලින් මිල පිලිබඳ තොරතුරු ලබාගන්නා බවත් නිරීක්ෂණය විය.

3.4.2 පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය

ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය සම්බන්ධ තොරතුරු මෙම ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. මෙහිදී 2016/2017 වර්ෂයේදී එළවළු වර්ග සම්බන්ධව සිදු කරනු ලැබූ සමීක්ෂණයට බෝංචි හා කෙසෙල් සම්බන්ධව පමණක් සමීක්ෂණය සිදුකර තිබීම.

3.4.3 ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

(අ) අස්වනු හානිය පිලිබඳ දත්ත ඒකරාශී කිරීම

දත්ත රැස් කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ නිෂ්පාදන සහකාර (කෘ.ප.නි.ස.) නිලධාරීන් සඳහා "කෘෂිකාර්මික හෝග හා සත්ත්ව පාලන සංඛ්‍යාලේඛන" නමින් අත්පොතක් ලබාදී තිබූ අතර එහි වගාබිම් ප්‍රමාණය සහ අස්වැන්න නෙලාගත් බිම් ප්‍රමාණය පිලිබඳ දත්ත ඇතුළත් කිරීමට අවස්ථාව සලසා දී තිබුණද පසු අස්වනු හානිය පිලිබඳ දත්ත ඒකරාශී කිරීමක් සිදු වී නොතිබුණි.

(ආ) සමස්ත දත්ත ඒකරාශී කිරීම

දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකරනු ලබන ගෘහස්ථ ආදායම් හා වියදම් පිලිබඳ සමීක්ෂණ වාර්තාව තුළ එළවළු හා පලතුරු ගෘහස්ථව පරිභෝජනය කරනු ලබන එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමාණය ඇතුළත් වුවද

කර්මාන්ත හා ආයතනික වශයෙන් පරිභෝජනය කරනු ලබන එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමණ පිළිබඳ දත්ත ඇතුළත් නොවන නිසා රටේ සමස්ත එළවළු හා පලතුරු පරිභෝජනය පිළිබඳ දත්ත ඒකරාශී කිරීමක් සිදු කර නොතිබුණි.

3.4.4 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික හා සැලසුම් මධ්‍යස්ථානය (Socio Economics & Planning Centre) මගින් බෝග පුරෝකථන තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කර තිබූ අතර මෙමගින් ගොවීන්ට ඉදිරි සති දෙකක කාලය තුළ වගාකළ යුතු එළවළු වර්ග පිළිබඳ සංඥා නිකුත් කරයි. එහිදී තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා සකස් කර තිබූ ආකෘති පත්‍රවල පසු අස්වනු හානිය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමට ආකෘතියක් ඉදිරිපත් කර තිබුණද එම තොරතුරු එකතුකර නොතිබීම නිසා ඒ සඳහා දක්වා තිබූ අවධානය අඩුබව නිරීක්ෂණය විය.

ඒ අනුව කෘෂිකර්ම ආර්ථිකයක් මත පදනම් වූ රටක් ලෙස එම ක්ෂේත්‍රය දියුණු කිරීමෙහි ලා ස්වයං නිෂ්පාදනයන් හා ක්ෂේත්‍රය මුහුණ දෙන මූලික ගැටලු පදනම් කර ගනිමින් ඒවාට විසඳුම් සෙවීමට අවශ්‍ය දත්ත හා තොරතුරු පැවතීම අදාළ ආයතනය විසින් ගනු ලබන තීරණ හා පුරෝකථන සඳහා බෙහෙවින් පාදක වේ. එසේ වුවද ඉහත සඳහන් පරිදි එක් එක් රාජ්‍ය ආයතනයන් විසින් එම එම කාර්යය ඉටු කිරීම සතුටුදායක මට්ටමින් සිදු නොවුණු අතර එම කරුණු මෙම ගැටලුව විසඳීම කෙරෙහි බලපා තිබුණි.

3.5 විශේෂිත බෝගයන් සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ

3.5.1 වට්ටක්කා

පහතරට එළවළුවක් ලෙස හඳුන්වන වට්ටක්කා කුකබට්ටි කුලයට අයත් පෝෂ්‍ය ගුණයෙන් ඉතා ඉහළ එළවලු වර්ගයකි. ශ්‍රී ලාංකිකයන් වැඩිමනක් අවස්ථාවලදී ව්‍යංජනයක් ලෙස ආහාරයට ගන්නා වට්ටක්කා ආහාරයට ගැනීමෙන් ඇස් පෙනීම වැඩි දියුණු කර ගැනීම, ප්‍රතිශක්තිය වර්ධනය කිරීම, සමෙහි තරුණ බව රැක ගැනීම, පිළිකා අවධානම අඩු කිරීම, දියවැඩියාව පාලනය කිරීම, රුධිර පීඩනය ක්‍රමවත් කිරීම ආදී සෞඛ්‍යමය වාසි රැසක් අත්කරගත හැකි බව වෛද්‍ය විශේෂඥයන්ගේ අදහසයි.

(අ) වට්ටක්කා නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය

මේ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	වගා භූමි ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	අස්වැන්න (මෙ.ටො)
2014	9,360	126,278
2015	7,752	105,877
2016	6,980	98,303
2017	6,159	82,934
2018	8,469	123,261

(මූලාශ්‍රය- ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව)

i. ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුරය, මාතලේ, මොනරාගල සහ කුරුණෑගල යන දිස්ත්‍රික්ක වල මෙම වගාව විශාල වශයෙන් සිදු වන බව ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු දත්ත අනුව පෙනී යයි. 2014 සිට 2018 දක්වා වසර 5 ක කාල සීමාව තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වට්ටක්කා වගාකළ භූමි ප්‍රමාණය හා නිෂ්පාදනය පිළිබඳ දත්ත පහත දැක්වේ.

ii. 2017 හා 2018 වර්ෂ වල යල කන්න වල වට්ටක්කා වගා බිම් ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව මහ කන්නයේ ගොවීන් වට්ටක්කා වගාව සඳහා යොදවන ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩි වී තිබුණි. ඒ අනුව 2018 වර්ෂයේ මහ කන්නයේ වට්ටක්කා අස්වැන්න මෙට්‍රික් ටොන් 83,350 ක් විය. ඒ පිළිබඳව කෘෂිකර්ම, ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු, පශු සම්පත් සංවර්ධන, වාරිමාර්ග සහ ධීවර ජලජ සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශ වල අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.

(ආ) අනුරාධපුර මහවිලවිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ වට්ටක්කා වගාව

මහවිලවිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ජෛමඩුව, තන්තිරිමලේ, නොවිටියාගම සහ රනෝරාව යන ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවලට අයත් ප්‍රදේශවල ගොවීන් දීර්ඝ කාලයක සිට වට්ටක්කා වගා කිරීමේ කටයුතුවල නිරතව සිටී. විස්තර පහත පරිදි විය.

i. 2017 හා 2018 වර්ෂවල වට්ටක්කා වගාබිම් ප්‍රමාණය සහ අස්වැන්න පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

කාල සීමාව	වගා බිම් ප්‍රමාණය (හෙක්ටයාර)	අස්වැන්න (මෙට්‍රික් ටොන්)
2017- යල කන්නය	207.7	840.9
මහ කන්නය	3,370.5	21,542
2018- යල කන්නය	831	4,484.8
මහ කන්නය	7,697	40,223.6

(මූලාශ්‍රය: ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවලින් ලබාගත් දත්ත)

ii. අතීතයේ සිටම වට්ටක්කා වගාව සිදු කෙරෙන මහවිලවිවිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ජෛමධුව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයට අයත් සිව්ලාපිටිය, දුණුමඩලාව, කිරල්පැටියාව යන ප්‍රදේශවල 2018 මහ කන්නයේ වට්ටක්කා අස්වැන්න විකුණා ගැනීමට නොහැකි වීම පිළිබඳව 2019 ජනවාරි 10 දින සිදු කරන ලද ක්‍රම විගණන පරීක්ෂාවේදී ගොවීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- ♦ ආනයනික බීජ යොදා ගනිමින් සිදු කරන ලද වට්ටක්කා වගාව සඳහා පොහොර හා කෘමිනාශක යොදාගනිමින් මාස 03 ක් වූ කාලයක් තුළ අස්වැන්න නෙලීම දක්වා අක්කරයට රු.85,000 ක පමණ මුදලක් වැය වේ.
- ♦ ගොවීන් 10 දෙනෙකුගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2018 මහ කන්නයේ කි.ගු. 392,000 ක අස්වැන්නක් ලැබී ඇතත් ඉන් විකුණා ගැනීමට හැකි වී තිබුණේ කි.ගු.296,000 හෙවත් අස්වැන්නෙන් 75% ක ප්‍රමාණයක් පමණක් වීම.

- ♦ මූල්‍ය ආයතනවලින් ණය ලබාගැනීම දුෂ්කර බැවින් ඔවුන් පෞද්ගලික රත් භාණ්ඩ උකස් කරමින් වැනි මාර්ග වලින් ණය ලබාගෙන තිබූ බැවින් දැඩි මූල්‍ය අවධානම් තත්ත්වයට පත් වී තිබුණි.
- ♦ මෙම මහවිලවිවිය ප්‍රදේශයේ වට්ටක්කා ව්‍යාපාර ඇති ප්‍රදේශ ස්ථීර ජල සැපයුමක් නොමැති ප්‍රදේශ වුවද මෙවර ප්‍රමාණවත් වර්ෂාවක් ලැබීම නිසා අස්වැන්න වැඩි වී තිබුණි. එහෙත් වට්ටක්කා කිලෝවක් සඳහා ලබාගත හැකි වූ මිල රු.5-10 ක් අතර විය. එහෙත් මේ සඳහා වගා පිරිවැය රු.15-20 පමණ වැය වී ඇති බව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින්ද තහවුරු කර තිබුණි.
- ♦ තඹුන්තේගම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය ආසන්නතම වෙළඳපල වූවත් එහි වෙළඳ කටයුතු කෙටි කාලයකට සීමා වී ඇති බැවින් නිෂ්පාදන කි.මී. 130 ක් පමණ දුර ගොවා දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට රැගෙන ඒම සිදුවන අතර එහිදීද ලැබෙන්නේ රු.5-10 ක් වූ අවම මිලකි. මේ හේතුව නිසා අලෙවි කරගැනීමට නොහැකි වූ වට්ටක්කා නිෂ්පාදන 2019 ජනවාරි 10 දින වන විටත්, කි.ගු.මි ලක්ෂ 8 ක් බව ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරිනිය විසින් සනාථ කර ඇත.

(විලවිවිය ප්‍රදේශයේ වට්ටක්කා වගාව - 2019.01.20 දින)

(ඇ) 2018 මහ කන්නයේ වට්ටක්කා අස්වැන්න මිල දී ගැනීම සඳහා රජය මැදිහත්වීම

- i. මහ කන්නයේ වට්ටක්කා අස්වැන්න ඉහළ යාමත් සමඟ ගොවීන්ට ලැබෙන මිල ගණන් පහල යාම නිසා වියළි කලාපයේ වට්ටක්කා ගොවීන් මුහුණ පා තිබූ ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් ලෙස අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් වට්ටක්කා මිලදී ගැනීමට කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ මැදිහත් වීම මත ගොවීන්ගේ ජීවනෝපාය සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ගොවීන්ගේ භාරකාර අරමුදල මගින් රු.19,806,082 ක මුදලක් ලබා දී තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි විය.
- ii. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වට්ටක්කා මිලදී ගැනීම ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුරාධපුර ගොවිජන සංවර්ධන දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයට අයත් නොවිවියාගම සහ ජේමඩුව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් සිදුකර තිබූ අතර මිලදී ගත් වට්ටක්කා අලෙවි කිරීම සම්බන්ධීකරණය ජාතික ආහාර ප්‍රවර්ධන මණ්ඩලය වෙත පවරා තිබුණි.
- iii. වට්ටක්කා කිලෝවක් සඳහා රු.30 ක මිලක් යටතේ එක් ගොවියෙකුගෙන් උපරිමය කිලෝ ග්‍රෑම් 1500 කට යටත්ව 2019 ජනවාරි 20 සිට 25 දක්වා ගොවීන් 356 දෙනෙකුගෙන් වට්ටක්කා කිලෝ ග්‍රෑම් 502,603 සඳහා රු.15,078,090 ක මුදලක් ගෙවා තිබූ අතර 2019 ජනවාරි 29 සිට පෙබරවාරි 01 දක්වා වට්ටක්කා කිලෝවක් රු.20 බැගින් එක් ගොවියෙකුගෙන් කිලෝග්‍රෑම් 1000කට යටත්ව ගොවීන් 98 දෙනෙකුගෙන් වට්ටක්කා කිලෝග්‍රෑම් 95,924 ක් සඳහා රු.1,918,480 ක මුදලක් ගෙවා තිබුණි. මේ අනුව වට්ටක්කා මිලදී ගැනීම සඳහා එකතුව රු.16,996,570 ක මුදලක් ගෙවා තිබුණි.
- iv. ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මගින් වට්ටක්කා කිලෝග්‍රෑම් 598,527 ක් මිලදී ගෙන තිබුණද එම වට්ටක්කා වලින් කිලෝග්‍රෑම් 126,146 ක් නරක් වී තිබූ අතර එය මිලදී ගත් ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 21% ක් විය. වට්ටක්කා කිලෝවක් මිලදී ගැනීම පිළිවෙලින් රු.30 සහ රු.20 යන මිල ගණන් වලට මිලදී ගැනීම නිසා මිලදී ගත් මිලට සාපේක්ෂව නිශ්චිතවම නරක් වූ වට්ටක්කාවල අලාභය ප්‍රකාශ කල නොහැකි වුවද රු.20 ක අවම මිල යටතේ ගණනය කරන ලද අලාභය රු.2,522,920 කි.

- v. ආහාර ප්‍රවර්ධන මණ්ඩලය මගින් 2019 පෙබරවාරි 02 දින පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ කළමනාකරණ තාක්ෂණ ආයතනයට වට්ටක්කා කිලෝ ග්‍රෑම් 5000 ක් වියළීම සඳහා ලබා දී තිබුණද ඉන් වට්ටක්කා කිලෝ ග්‍රෑම් 1209 ක් නරක් වී තිබුණි. වට්ටක්කා මිලදී ගත් අවම මිල අනුව නරක් වූ වට්ටක්කාවල වටිනාකම රු.24,180 කි. ඉතිරි වට්ටක්කා කිලෝ ග්‍රෑම් 3791 ක් වියළා කිලෝ ග්‍රෑම් 304 ක් ලබාගෙන තිබූ අතර ඉන් සුළු ප්‍රමාණයක් වට්ටක්කා පවුඩර් (පිටි) බවත් ඉතිරි ඒවා ගබඩා කර තිබූ බවත් 2019 අප්‍රේල් 8 දින භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.
- vi. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ වට්ටක්කා මිලදී ගැනීමේ සහ පරිපාලන වියදම් ලෙස රු.20,029,297 ක වියදම දරා තිබුණද වට්ටක්කා අලෙවි කිරීමෙන් උපයාගෙන තිබූ සමස්ත ආදායම රු.5,034,709 ක් වූ බැවින් වට්ටක්කා මිලදී ගැනීම නිසා රජයට රු.14,994,588 ක අලාභයක් සිදු වී තිබුණි.
- vii. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මිලදී ගනු ලබන වට්ටක්කා අලෙවි කිරීමේ සම්බන්ධීකරණය නිසියාකාරව සිදු කිරීමට ජාතික ආහාර ප්‍රවර්ධන ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණු අතර වට්ටක්කා කල් තබාගැනීමේ කාර්යය සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණ දායකත්වය ලබාදීමට පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණි.
- viii. වට්ටක්කා කිලෝ ග්‍රෑම් 598,527 ක ප්‍රමාණයක් ඉතා කෙටිකාලයක් තුළ මිලදී ගැනීම සිදුකලද ඒවා ගබඩා කිරීමට සුදුසු තත්වයේ ගබඩා පහසුකම් නොතිබීම සහ වට්ටක්කා තොග හැසිරවීම සඳහා විධිමත් ක්‍රමයක් නොතිබීම නිසා විශාල වට්ටක්කා තොගයක් නරක් වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය වේ.
- ix. එසේම 2018 වර්ෂයේදීද දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට විශාල ඵලවත් තොගයක් ලැබීම නිසා ඵලවත් මිල පහත වැටීම සහ ඵලවත් අලෙවි කරගැනීමට නොහැකි වීම නිසා ගොවීන් මුහුණ දුන් ගැටලුවට පිළියමක් 2018 මැයි 11 වන දින කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් මාතලේ දිස්ත්‍රික් ලේකම් වෙත රු.මිලියන එකක ප්‍රතිපාදන ලබා දී තිබුණි. එම ප්‍රතිපාදනවලින් සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවට රු.400,000 ක මුදලක් ඵලවත් මිලදී ගැනීම සඳහා අත්තිකාරම් ලබා දී තිබුණද එම අවස්ථාව වන විට ඵලවත් වෙළඳපොළ තුළ අනිරීක්ෂණයක් නොතිබීම නිසා

වට්ටක්කා කිලෝග්‍රෑම් 2086 ක් පමණක් ගොවීන්ගෙන් මිලදී ගෙන තිබූ අතර ඒ සඳහා රු.20,860 ක මුදලක් වැයකර තිබුණි.

(ඇ) වට්ටක්කා වලින් අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන

ව්‍යංජනයක් ලෙස සාම්ප්‍රදායිකව වට්ටක්කා පරිභෝජනය තව දුරටත් දිරිමත් කළ යුතු අතර අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පාරිභෝගික ජනතාව අතර ජනප්‍රිය කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතුය. මේ සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ සහ

සංවර්ධන ආයතනය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය සහ කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් වට්ටක්කා වලින් අගය එකතු කළ නිෂ්පාදනයන් හඳුන්වා දී තිබුණද ව්‍යාපාරිකයන් හා පාරිභෝගිකයන් අතර ප්‍රචලිත කිරීමේ ක්‍රමවත් හා ප්‍රමාණවත් වැඩසටහනක් සැලසුම් කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

වට්ටක්කා ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සහ වෙළඳපොළ තත්ත්වය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

ආයතනය	නිෂ්පාදනය	වෙළඳපළ තත්ත්වය
<p>කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය</p>	<p>වට්ටක්කා පවුඩර්, ක්ෂණික බීම, සුප්, ස්මූති, අයිස්ක්‍රීම්</p>	<p>මෙම අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන වෙළඳපොළ තුළ සුලභව දක්නට නොලැබේ.</p>
<p>කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය</p>	<p>වට්ටක්කා සෝස්, විජස්, පවුඩර් (මදය සහ ඇටවලින්), විජලිත වට්ටක්කා, වට්ටක්කා පියුරි, වට්ටක්කා පල්ප, වට්ටක්කා ලෙදර්, ආහුනි විජලිත වට්ටක්කා, වට්ටක්කා බීම, සුප් මිශ්‍රණය, වට්ටක්කා පාන් තැවරුම, වට්ටක්කා වලින් පෙක්ටික් නිස්සරණය</p>	<p>පර්යේෂණ ප්‍රථිපල අනුව අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සංවර්ධනය කර ඇති අතර වෙළඳපළට හඳුන්වා දී නොතිබුණි.</p>
<p>වර්තමානයේ බොහෝ රටවල වට්ටක්කා පවුඩර් (Pumpkin Powder), ටින් කළ වට්ටක්කා (Pumpkin Canned) ද, වට්ටක්කා යොදාගෙන Pumkin Chocolate Yourgt,Pumpkin Pie, වැනි නිෂ්පාදනයන්ද Oil Or Butter වෙනුවට වට්ටක්කා යොදාගැනීමද සිදු කරන බව අන්තර්ජාලය පිරික්සීමේදී දැකිය හැකිය. ඒ</p>		<p>අනුව ශ්‍රී ලංකාව තුළද තවදුරටත් වට්ටක්කා වලින් මේවන විටත් පර්යේෂණ සිදුකර ඇති නිෂ්පාදන වෙළඳපළට හඳුන්වා දීම හා ඒවා පාරිභෝගිකයා අතර ප්‍රචලිත කිරීම සිදුකළ යුතුය.</p>

3.5.2 තක්කාලි

තක්කාලි යනු පෝෂණීය, පත්‍ය ආහාරයක් වන අතර එය බනිජ, විටමින් ඇමයිනෝ අම්ලය, සීනි හා තන්තු සහිත ආහාරයකි. මෙහි විටමින් A, B, C, හා E හා යකඩ හා පොස්පරස් ද අඩංගු වේ. එසේම සියයට 93 - සියයට 84 ක් ජලය අඩංගු වන අතර ආහාර රුචිය ද වඩන්නකි. මෙවැනි පෝෂණීය වටිනාකමකින් හෙබි තක්කාලි කාලීන හෝගයකි. අස්වැන්න හටගන්නා කාලවලදී පාරිභෝගික ඉල්ලුමට වඩා වැඩි සැපයුමක් පැවතීම හේතුවෙන් අවම මිලකට විකිණීමට සිදුවීම හා නිෂ්පාදන වැඩිවීම හේතුවෙන් අස්වනු හානියද වැඩි තත්ත්වයක් නිරීක්ෂණය විය.

මෙම බෝගයේ ඇති විශේෂත්වය වනුයේ වාර්ෂිකව වගා කරනු ලබන බිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය නොවුන ද වාර්ෂික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය වැඩි වීමයි. එයට හේතු වී ඇත්තේ ආනයනික දෙමුහුන් (Hybrid) වර්ගවල බීජ ගොවියන් අතර ප්‍රචලිත වීමයි.

පසුගිය වර්ෂ කිහිපයක තක්කාලි වගාවේ ප්‍රමාණය හා වාර්ෂික නිෂ්පාදනය පිලිබඳ සංඛ්‍යා

දත්ත අනුව 2014 සිට 2018 දක්වා වර්ෂ 5 ක් තුළ වගාවේ ප්‍රමාණයේ සාමාන්‍ය හෙක්ටයාර 6437 ක් වූ අතර නිෂ්පාදනයේ සාමාන්‍ය අගය මෙ.ටොන් 88,790 ක් විය. එසේම 2018 වර්ෂයේ නිෂ්පාදනය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 25 ක වර්ධනයක් විය.

(අ) තක්කාලි පසු අස්වනු හානිය

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ නිලධාරිනියක විසින් 2016 සැප්තැම්බර් මස පලකරන ලද මාතලේ දිස්ත්‍රික්කයේ තක්කාලි වගාව හා සැකසුම් සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන

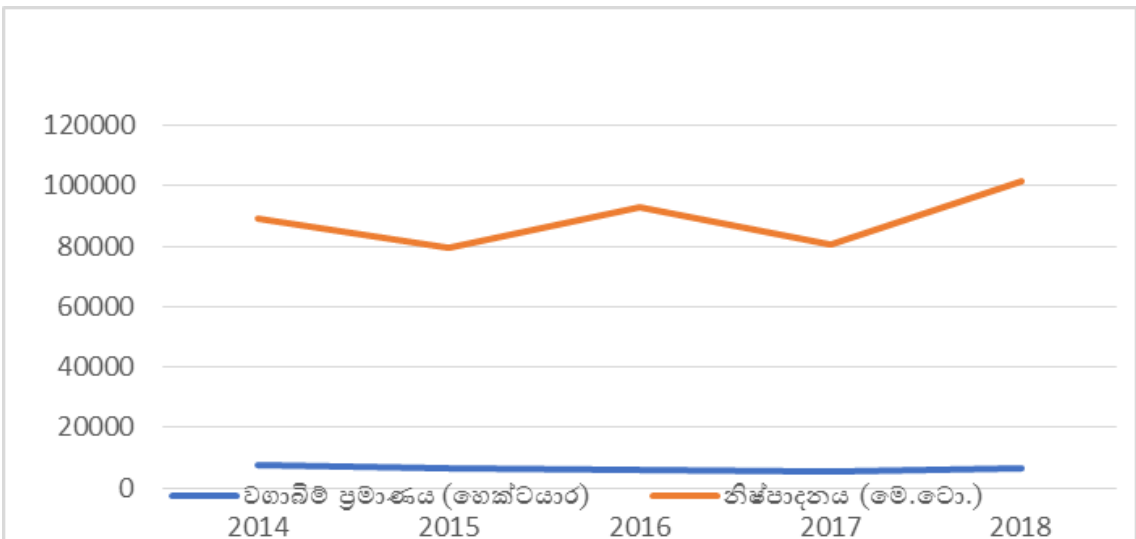
ලද සිද්ධි අධ්‍යයනයට අනුව තක්කාලි වල පසු අස්වනු හානිය සියයට 40 ක් පමණ වේ. මින් සියයට 12.5 ක් නිෂ්පාදකයාගේ මට්ටමින්ද සියයට 25 ක් එකතුකරන්නන්ගේ මට්ටමින්ද, සියයට 37.5 ක් තොග වෙළඳාම මට්ටමේදී ද, සියයට 25 ක් සිල්ලර වෙළඳාමේදීද හානි වේ. එසේම මෙම පර්යේෂණ වාර්තාවට අනුව 2006 සිට 2010 දක්වා කාලය තුළ තක්කාලි අතිරික්ත නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 27,894 ක් වේ.

(ආ) අගය එකතු කල නිෂ්පාදන

අතිරික්ත තක්කාලි අස්වැන්න ආශ්‍රිත කර්මාන්තවලට අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස භාවිතයට ගතහැකි නමුත් ජාතික මට්ටමින් තක්කාලි නිෂ්පාදිත ආශ්‍රිත කර්මාන්තයක අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස හෝ අපනයනය සඳහා හෝ යොදානොගනී. නමුත් වාර්ෂිකව විදේශ විනිමය වැයකර තක්කාලි ආශ්‍රිත කර්මාන්තශාලා සඳහා තක්කාලි අමුද්‍රව්‍ය ආනයනය කෙරේ. ඒ අනුව 2014 සිට 2018 වර්ෂය දක්වා මෙ.ටොන් 0.01 සිට 6.7 දක්වා පරාසයක් තුළ තක්කාලි නැවුම් හෝ ශීතකල වශයෙන් ආනයනය කර තිබුණි. තක්කාලි අමුද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීමට වැයවන විදේශ විනිමය අවම කිරීම සඳහා තක්කාලි අස්වැන්න අතිරික්ත කාලවලදී එය සැකසුම් ක්‍රියාවලියකට භාජනය කර තක්කාලි සඳහා අගය එකතුකල නිෂ්පාදන බිහිකිරීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ.

(ඇ) තක්කාලි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍ර

මේ සඳහා සිදුකරන ලද පර්යේෂණයන් මගින් දේශීයව නිපදවෙන තක්කාලි ප්‍රභේද මගින් තක්කාලි සෝස් නිපදවිය හැකි බව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ බව

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රදේශ, තොග සිල්ලර වශයෙන් බෙදා හැරීමේ මධ්‍යස්ථාන හා නාගරික ප්‍රදේශ කේන්ද්‍ර කරගෙන විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන බිහිකිරීම මගින් පහත සඳහන් අරමුණු ඉටුකරගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි.

- i. නිෂ්පාදන සඳහා ඉලක්කගත වෙළඳපොලක් ඇති කිරීම මගින් නිෂ්පාදකයාට සාධාරණ මිලක් ලබාදීම.
- ii. පාරිභෝගිකයාට අඩු මිලක් යටතේ ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමට පහසුකම් සැපයීම.
- iii. තොග වෙළෙඳුන්ට නිෂ්පාදකයාගෙන් සෘජුවම නැවුම් ඵලවළු හා පලතුරු ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ලබාදීම.
- iv. තරඟකාරී පරිසරයක් තුළ තොග වෙළඳාම කරගෙනයාම තුළින් වෙළඳ ප්‍රජාව දිරිගැන්වීම.

1999 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවා ඇති ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව 15 කි. ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

(අ) ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පිහිටි භූමිවල අයිතිය

2019 ජනවාරි 28 දින වන විටත් පිළියන්දල, රත්මලාන, නුවරඑළිය, කැප්පෙට්ටිපොළ, කුරුඳුවත්ත, මීගොඩ සහ අම්පාර යන ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලට අයත් භූමියෙහි නීත්‍යානුකූල අයිතිය කෘෂිකර්ම, ග්‍රාමීය ආර්ථික කටයුතු, පශු සම්පත් සංවර්ධන, වාරිමාර්ග සහ ධීවර හා ජලජ සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් පවරාගෙන නොමැති බවත් එසේ නීත්‍යානුකූල අයිතියක් නොමැති භූමියක ස්ථාපිත කර ඇති කඩකාමර ව්‍යාපාරිකයන්ට බදු දී තිබෙන බවත්, එම කඩ කාමර පිළිබඳව පැන නඟින ගැටළු සඳහා නීතිමය වශයෙන් කටයුතු කිරීමේදී භූමිය පිළිබඳ නීත්‍යානුකූල අයිතිය වැදගත් බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 03)

(ආ) ව්‍යාපාර පරිශ්‍ර අතුරු බදු දීම

විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ආහාර සුරක්ෂිතා අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ කාල සීමාව තුළ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කළමනාකරණ භාරයේ සභාපති වෙත 2015 අප්‍රේල් 02 දින නිකුත් කරන ලද CIT//6/5EC දරන චක්‍රලේඛයේ 22 වගන්තිය අනුව ව්‍යාපාර පරිශ්‍ර මුල් අයිතිකරුවන් වහාම අතුරු බදුදීම හෝ විකිණීම කර ඇත්නම් ඒවා මුද්‍රා තබා නීත්‍යානුකූලව පියවර ගෙන අමාත්‍යාංශය

විසින් ප්‍රසිද්ධ තරඟකාරී ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රමයක් යටතේ බදුදීම සිදුකල යුතු වුවද, 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන 09 කට අයත් ව්‍යාපාරිකයින් 242 ක් අතුරු බදු දී තිබුණි. විස්තර පහත පරිදි වේ.

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ නම	අතුරු බදුදී ඇති ව්‍යාපාරිකයින් සංඛ්‍යාව
නුවර එළිය	67
දඹුල්ල	60
කැප්පෙට්ටිපොළ	14
ඇඹිලිපිටිය	13
කන්ද හන්දිය	01
නාරාහේන්පිට	47
මීගොඩ	18
රත්මලාන	19
කුරුඳුවත්ත	3
එකතුව	242

(ඇ) බදුදීමේ පදනම

විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කඩ කාමර බදු දීමේදී පොදු පදනමක් මත ක්‍රියාත්මක වී නොමැති අතර ව්‍යාපාරික ස්ථාන අවුරුදු 05 ත් අවුරුදු 30 ත් අතර කාල සීමාවන් 5 ක් යටතේ බදු ගිවිසුම් අනුව ලබා දී තිබුණු අතර ඇඹිලිපිටිය සහ වැලිසර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කඩ කාමර බදු ගිවිසුම්වලින් තොරව බදු දී තිබුණි.

(ඈ) හිඟ බදු පොලී

විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ආහාර සුරක්ෂිතා අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ කාල සීමාව තුළ විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කළමනාකරණ භාරයේ සභාපති වෙත 2015 අප්‍රේල් 02 දින නිකුත් කරන ලද CIT//6/5EC දරන චක්‍රලේඛයේ 11 වැනි වගන්තිය අනුව කඩ කාමර සඳහා කුලී නොගෙවීම හෝ ඔවුන්ට වෙළඳ කුටි ලබාදීමේ දී පනවා ඇති කොන්දේසි උල්ලංඝනය කළහොත් අදාල ව්‍යාපාර නැවත පවරා ගත යුතු වුවද එසේ කටයුතු නොකිරීම නිසා 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන 5 ක රු.14,409,042ක හිඟ බදු කුලී පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) වටිනාකම තක්සේරු කිරීම

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කඩකාමර කුලියට දීමේදී රජය විසින් කඩකාමරයකින් අයකල යුතු මාසික බදු කුලිය 2014 -2017 කාල සීමාව තුළ දී තක්සේරු කර

නිවුණ ද ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන 7 ක කඩකාමර 390 ක් රජයේ තක්සේරුව අනුව බදු කුලී නොගෙවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඊ) මූලික අරමුණට පටහැනි වීම

විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන මගින් කෘෂි නිෂ්පාදන හා අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය, තොග හා සිල්ලරට අලෙවි කිරීමේ අරමුණින් ස්ථාපිත කර තිබුණ ද ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන 5 ක කඩ කාමර 57 ක් එම අරමුණ හා කිසිදු සම්බන්ධයක් නොමැති මානසික උපදේශන හා ජ්‍යෝතිශය සේවා, CCTV උපකරණ හා සේවා, රියදුරු පුහුණු ආයතන, ශාභා උපකරණ ආදී සේවා සඳහා ලබා දී තිබුණි.

(උ) භූමි භානිය ප්‍රමාණය කිරීම

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක සාර්ථක ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා කඩ කාමර ඉදිකිරීම ඇතුලු අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් වන වාහන ගාල්, ගබඩා පහසුකම්, සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, කසල අපහරණය කිරීමේ පහසුකම් ඇති කිරීම සඳහා මෙන්ම අනාගත සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩ පහසුකම් අවශ්‍ය වුවද අම්පාර සහ කන්දෙහන්දිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පිළිවෙළින් අක්කර 0.52 ක හා අක්කර 0.33 ක වැනි කුඩා භූමි ප්‍රමාණයක ඉදිකර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඌ) ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කඩකාමර උපයෝජනය

2006 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 19 ක වියදමින් ඉදිකර 2015 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 2.6 ක වියදමින් සංවර්ධනය කරන ලද කඩ කාමර 25 කින් සමන්විත කන්දෙහන්දිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ එක් කඩ කාමරයක් පමණක් ආහාර පාන අලෙවිකිරීම සඳහා විවෘතව පැවතුණ ද ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය 2018 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අක්‍රීයව පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(එ) අඩුවෙන් හා වැඩියෙන් වන භානිය සඳහා ආවරණ ඉදිකිරීම

ගොවීන් විසින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට රැගෙන එන එළවළු හා පලතුරු අලෙවි කරගන්නා තුරු අවිච්චිත හා වැස්සෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා කඩ කාමර ඉදිරිපිට භූමිය ආවරණ වන පරිදි වහලයක් ඉදිකිරීම පසු අස්වනු භානිය අවමකර ගැනීමට ඉවහල්වන බව නිරීක්ෂණය වන අතර දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ එවැනි වහලයක් ඉදිකර තිබුණ ද තඹුත්තේගම, වේයන්ගොඩ සහ නුවරඑළිය ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල එවැනි ආරක්ෂිත වහලයක් නොතිබීම මත අස්වනු භානිය වැඩි වී තිබුණි.

(දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ ඉවතලන කසල 2019.10.04 දින)

(ඒ) ප්‍රවාහනයේදී පොලිතින් ඇසුරුම් භාවිතය

ගොවීන් විසින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලට අස්වනු රැගෙන ඒමේදී විශාල එළවළු ප්‍රමාණයක් එක් පොලිසැක් මල්ලක (කිලෝග්‍රෑම් 30-80) ඇසිරීම නිසා දිනකට එවැනි ඇසුරුම් විශාල ප්‍රමාණයක් පැටවීම, බැම සිදුකරන කම්කරුවන් අස්වනු ඇසුරුම් එකවර ලොරිවලට දැමීම සහ බීමට දැමීමේ දී තැළි පොඩිවීම නිසා පසු අස්වනු හානිය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඔ) දත්ත රැස් කිරීම

දෛනිකව ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට රැගෙන එන එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමාණය, අලෙවි වන ප්‍රමාණය සහ අපතේ යන ප්‍රමාණය පිළිබඳව දත්ත රැස්කිරීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර මෙම විගණනයේදී 2018 සැප්තැම්බර් 10 සිට 30 දක්වා කාල සීමාව තුළ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානභාර කළමනාකරුවන්ගෙන් දළ වශයෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව එළවළු වර්ග 12 ක මෙ.ටොන් 121 ක් හානි වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඔ) අස්වනු තොග ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන අතර බෙදීම

දඹුල්ල වැනි ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වලට අතිරික්ත වශයෙන් ලැබෙන අස්වනු තොග අනෙකුත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වලට රැගෙන යාමට ගොවීන් දිරිගැන්වෙන පරිදි අවශ්‍ය තොරතුරු ලබාදීමට සහ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ජාලයක් ලෙස කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය වැඩ පිළිවෙළක් අමාත්‍යාංශය හෝ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල කළමනාකරණ භාරයන් විසින් සකස් කර නොතිබුණි.

(ක) මිල ප්‍රදර්ශනය

එසේම කිසිදු ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයක වෙළඳසැල්වල මිල ප්‍රදර්ශන පුවරු හෝ විද්‍යුත් මිල ප්‍රදර්ශන පුවරු ක්‍රියාත්මක නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ග) ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලට පැමිණෙන තොග වෙළඳුන් සංඛ්‍යාව

දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ කළමනාකරුගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව ගොවි නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම සඳහා දිනකට පැමිණෙන ලොරි රථ සංඛ්‍යාව 500- 1000 අතර ප්‍රමාණයක් වේ. මෙම ප්‍රවාහන තදබදය නිසා පිටපළාත් වලින් එළවළු මිලදී ගැනීමට පැමිණෙන වෙළඳුන්ටද එළවළු මිලදී ගැනීමේ ගැටළු ඇති වේ. ගොවීන් විසින් සමාන එළවළු වර්ග වලින් විශාල අස්වනු ප්‍රමාණයක් වෙළඳපළට එකවර ඉදිරිපත් කිරීම නිසා ඒවා මිලදී ගැනීම සඳහා ඊට සාපේක්ෂව වෙළඳුන් විශාල ප්‍රමාණයක් ඉදිරිපත් නොවීම මත අස්වනු අපතේ යාම ඉහළ අගයක් ගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

(ජ) අලෙවිකර ගත නොහැකි අස්වනු

එළවලු අතිරික්ත සැපයුමක් පවතින ඇතැම් කාලවල ඒවා ගොවීන් හට අලෙවිකර ගැනීමට නොහැකි වූ විට දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පරිශ්‍රයේ ඉවත දමායන අතර එම එළවළු දිගම්පතන ප්‍රදේශයේ අලින්හට ආහාර පිණිස රැගෙනයන යන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

නමුත් මේ කාලවලදීම දිවයිනේ අනෙක් ප්‍රදේශවල එළවළු මිල ගණන් පහත නොබැස ඇති හෙයින් දඹුල්ලේදී අලෙවිකරගත නොහැකි එළවළු වෙනත් ප්‍රදේශවලට බෙදාහරින ජාලයක් ක්‍රියාත්මක විය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

(දිගම්පතන කසල වල - 2018.10.05 දින)

3.6.2 බෙදා හැරීමේ ජාලය

(අ) බෙදා හැරීමේදී සිදුවන අස්වනු හානිය

පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය විසින් 2016/2017 වසරේදී කරන ලද සමීක්ෂණයකට

අනුව එළවළු හා පලතුරු වර්ග 18 ක් බෙදාහැරීමේ ජාල 11 ක් ඔස්සේ ප්‍රවාහනයේදී සියයට 0.00 සිට සියයට 34.73 ක් හා අලෙවිකරණයේදී ප්‍රතිශතය සියයට 2.87 සිට සියයට 49.56 ක් වූ පරාසයක් තුළ හානි වන බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි වේ.

බෙදාහැරීම් ජාලය	බෝගය	ප්‍රවාහනයේදී වන හානිය (%)	අලෙවිකරණයේදී වන හානිය (%)
තඹුන්තේගම - වේයන්ගොඩ	පිපිඤ්ඤා	5.21	4.25
	වම්බටු	2.63	4.38
	බණ්ඩක්කා	4.85	8.01
	තක්කාලි	3.20	3.64
දඹුල්ල - කොළඹ	මාළු මිරිස්	2.25	9.46
	වැටකොලු	14.92	13.10
	ගෝවා	7.78	11.19
	පතෝල	8.03	28.77
නුවරඑළිය - දඹුල්ල	බීච්	1.01	4.52
	ලීක්ස්	2.82	14.88
	කැරට්	6.68	32.10
නුවරඑළිය - කොළඹ	බෝංචි	3.49	4.19
	ගෝවා	16.22	7.75
නොරොච්චෝලේ - දඹුල්ල	බණ්ඩක්කා	0.53	13.55
	බීච්	0.09	9.47
	රාබු	2.73	15.09
	වම්බටු	0.31	16.00
ඇඹිලිපිටිය - කොළඹ	කෙසෙල්	1.64	2.87
	ගස්ලබු	7.68	37.58
බණ්ඩාරවෙල - මාතර	බෝංචි	0.00	6.14
	තක්කාලි	10.81	12.84
	කැරට්	8.33	8.00
තඹුන්තේගම -කෑගල්ල	මෑ කරල්	19.20	57.33
	වැටකොලු	12.08	12.99
	පිපිඤ්ඤා	9.62	31.59
දඹුල්ල - කටුගස්තොට	පතෝල	14.57	33.45
	පේර	11.32	3.30
යාපනය - දඹුල්ල	කැරට්	34.73	31.72
	බණ්ඩක්කා	6.93	24.58
	වම්බටු	6.36	11.83
නොරොච්චෝලේ -මීගොඩ	ගෝවා	17.07	30.24
	අඹු මිරිස්	22.14	13.21
	මෑ කරල්	27.44	49.56

මේ අනුව එළවළු යාපනය සිට දඹුල්ලට රැගෙන ඒමේදීත්, නුවරඑලියේ සිට කොළඹට රැගෙන ඒමේදීත්, තඹුන්තේගම සිට කැගල්ලට රැගෙන ඒමේදීත් ආදී වශයෙන් වැඩි දුරක සිට එළවළු බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන වෙත පැමිණෙන විට අස්වනු හානිය වැඩිවෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල ව්‍යාප්තිය

යාපනය ප්‍රදේශයේ එළවළු කිලෝමීටර් 243ක පමණ දුරක් ගෙවා දඹුල්ලට පැමිණෙන බවත් දකුණු පළාතට ප්‍රවාහනය වන එළවළු ද දඹුල්ලට පැමිණ හුවමාරුවන බවත් ඇතැම් එළවළු නොරොච්චෝලේ සිට කොළඹට පැමිණීම වෙනුවට නොරොච්චෝලේ සිට දඹුල්ලට පැමිණෙන බවත් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. මෙකී හුවමාරු ජාලය වෙනස්කිරීම සඳහා සුදුසු පරිදි ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත නොවී ඇති බව වැඩි දුරටත් නිරීක්ෂණය කෙරේ. මෙම තත්වය උද්ගතවී ඇත්තේ මිලෙහි විචලනය වැඩි වී ඇත්තේත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන දිවයින පුරා ස්ථාපිතවීමේ විෂමතාවය නිසා බව නිරීක්ෂණය විය.

3.6.3 එළවළු මිල පාලනය සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීම

(අ) 2018 අප්‍රේල් 27 දින ජනාධිපති කාර්යාලයේදී පැවැත්වූ සාකච්ඡාව

දිවයිනේ ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල එළවළු මිල අසාමාන්‍ය ලෙස පහළ යාම හේතුවෙන් ගොවි ජනතාවට සිය නිෂ්පාදන නිසි මිලකට අලෙවි කර ගැනීමේ දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ පා ඇති බව වාර්තා වී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් ඇති වී තිබෙන අර්බුදකාරී තත්ත්වය හමුවේ ගොවි ජනතාව හා පාරිභෝගිකයන් යන දෙපාර්ශවයටම සාධාරණ විසඳුමක් ලබා දීම සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම සම්බන්ධයෙන් 2018 අප්‍රේල් 27 දින පවත්වා තිබූ සාකච්ඡාවේදී අවශ්‍ය තීරණ ගෙන තිබූ අතර ඊට අදාළ වගකීම පැවරී ඇති ආයතනද හඳුනාගෙන තිබුණි. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වීම, පෞද්ගලික අංශයේ දායකත්වය ලබාගැනීම හා ඉදිරියේදී නැවත මෙවැනි ගැටළු පැන නොනැගීමට සම්බන්ධ වන කරුණු මේ සාකච්ඡාවට භාජනය කර තිබුණි.

(ආ) ආයතන මට්ටමින් වගකීම පැවරීම

මෙම ගැටළුව අවම කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වීමේ වගකීම කර්මාන්ත හා වාණිජ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්, සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස්, ලංකා ස.තො.ස ආයතනයේ සභාපති, මහනුවර, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, මාතලේ, නුවරඑලිය

බදුල්ල යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් වෙත පවරා තිබූ අතර ඒවායේ ක්‍රියාත්මකභාවය සතුටුදායක නොවීය.

3.6.4 විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල පාරිභෝගික ද්‍රව්‍ය මිල සොයා බැලීමේ කමිටු වාර්තාව

ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය යටතේ දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක වන විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල අරමුණ, කෘෂි නිෂ්පාදයන් වෙත උපරිම මිලක් හා පාරිභෝගිකයාට සාධාරණ මිලක් යටතේ නිෂ්පාදන ලබා දීම වුවත් එම මධ්‍යස්ථානවල නිෂ්පාදනවල මිල ගණන් වැඩි බවත් වෙළඳාම සඳහා අතරමැදියන් බහුලවීම නිසා නිෂ්පාදනවල මිල ගණන් ඉහළ යන බවටත් කෘෂි නිෂ්පාදකයා වෙත උපරිම මිලක් නොලැබෙන බවටත් කරුණු ඉදිරිපත් වීම හේතුවෙන් මිල ඉහළ යාම පිළිබඳව කරුණු විමසා බලා වාර්තා කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශය මගින් විෂයය පිළිබඳ කටයුතු මෙහෙයවනු ලබන ආයතන වන ග්‍රාමීය ආර්ථිකය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා හඳබ්ම අධිකාරිය, පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව හා හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය යන ආයතනවල නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් පත් කර තිබුණි.

3.6.4.1 කෙටිකාලීන නිර්දේශ

(අ) මුද්‍රිත හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතා කරමින් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය වෙත පැමිණෙන නිෂ්පාදකයන්ට හා පාරිභෝගිකයන්ට දෛනික මිල දැනගැනීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම

- i. කෙටි පණිවිඩ ක්‍රමය (SMS) මගින් මිල පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම.
- ii. සෑම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයකින්ම දෛනික තොග මිල ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා Digital මිල දර්ශන පුවරු ස්ථාපිත කිරීම.
- iii. පොදු ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර මගින් දෛනික තොග මිල පිළිබඳව දැනට ස්ථාපිත කර ඇති තොරතුරු පද්ධතිය නිසි පරිදි යාවත්කාලීන කිරීම.

- iv. ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල දෛනික තොග මිල, ඇසුරුම් ක්‍රම හා වෙනත් වැදගත් තොරතුරු පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම.
- (ආ) ගොවීන් සංවිධානගත වීමේ අවශ්‍යතාවය සහ වැදගත්කම පිළිබඳ නිරන්තර පණිවිඩ ප්‍රචාරය කිරීම
- (ඇ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහය ලබාගෙන බෝග වගාවේදී භාවිතා කළ හැකි නව තාක්ෂණය ගොවීන් වෙත හඳුන්වා දීම.
- (ඈ) කෘෂි නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් මගින් නිෂ්පාදන මිල ස්ථාවරව පවත්වා ගෙන යාම.
- (ඉ) කල් තබා ගැනීමේ නව තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් හා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම හඳුන්වා දීම.
- (ඊ) කෘෂි භෝග කඩිනමින් බෙදා හැරීමට හැකිවන පරිදි බෙදා හැරීමේ ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම/කෙටි අලෙවිදාම රටා හඳුන්වා දීම.
- (උ) අස්වනු ප්‍රවාහනයේදී හා ඇසුරුම් කිරීමේදී, ගබඩා කිරීමේදී හා විකිණීම සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමේදී සුදුසු ආකාරයේ ඇසුරුම් භාවිතා කිරීම සඳහා පෙළඹවීම (10kg බැගින්/25 kg බැගින්/ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම් භාවිතය හුරු කිරීම.)
- (ඌ) පසු අස්වනු භානිය හා විධිමත් වගා ක්‍රම පිළිබඳව අත් පත්‍රිකා හා video දර්ශන සහ වීදි නාට්‍ය මගින් වෙළඳපොළට පැමිණෙන පාර්ශව දැනුවත් කිරීම.
- (එ) විධිමත් ඇසුරුම් කිරීම් හා කාණ්ඩ කිරීම් සහිතව කෘෂි නිෂ්පාදන වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ගොවීන් දැනුවත් කිරීම

3.6.4.2 දිගුකාලීන නිර්දේශ

- (අ) ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවතින ගොවි සංවර්ධන සංවිධාන ශක්තිමත් කිරීම මගින් වෙළඳපොළ වෙත සෘජු සම්බන්ධතා ගොඩ නැගීම.
- (ආ) ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ආශ්‍රිතව අස්වනු සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන (Processing Centers) ස්ථාපිත කිරීම.
- (ඇ) සියළුම ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන සමඟ ජාල ගත කරන ලද දත්ත හා තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- (ඈ) ප්‍රාදේශීය ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කිරීම.

- (ඉ) ආනයනික බීජ වෙනුවට දේශීය බීජ භාවිතය මගින් යෙදවුම් පිරිවැය අවම කර එමගින් මිල ස්ථාවර තත්ත්වයක පවත්වා ගැනීම.
- (ඊ) කෘෂි නිෂ්පාදනවල අගය වැඩිකිරීමේ (value added) ව්‍යාපෘති හඳුන්වාදීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (උ) ශක්තිමත් හා ක්‍රියාකාරී ගොවි සංවිධාන ජාලයක් බිහි කිරීම. එසේම දැනට පිහිටුවා ඇති අක්‍රීය තත්ත්වයේ පවතින සංවිධාන යාවත්කාලීන කිරීම.
- (ඌ) ජාතික මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක වගා කාල සටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (එ) පරිසර හිතකාමී වගා ක්‍රම කෙරෙහි ගොවීන් හැකි තරම් යොමු කරවීම.
- (ඵ) සුදුසු ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පොළ සංකල්පය පුළුල් කිරීම මගින් වෙළඳපොළ ව්‍යාප්ත කිරීම.
- (ඹ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහය ඇතිව කෘෂිකාර්මික වෙළඳපොළ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම. එමගින් ගොවීන්ට වෙළඳපොළ ඉල්ලුමට අනුව තම නිෂ්පාදන කළමනාකරණය කර ගැනීමට හැකි වේ.
- (ඹ) කෘෂි ද්‍රව්‍ය ආනයනය පාලනය කිරීම සඳහා වූ රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය විධිමත් කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක තොරතුරු මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්තියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- (ක) නවීන තාක්ෂණය සහිතව ගබඩා පහසුකම් සැලසීම.
- (ග) කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිය නියාමනය කිරීම සඳහා අධිකාරියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- (ජ) කෘෂි නිෂ්පාදන ආශ්‍රිතව අතුරු නිෂ්පාදන ප්‍රවලිත කිරීම.

3.6.5 පසු අස්වනු පිළිබඳ තොරතුරු ඒකරාශී කිරීම

විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමේ අරමුණු අනුව නිෂ්පාදකයාට සාධාරණ මිලක් ලබාදීම, පාරිභෝගිකයාට අඩු මිලක් යටතේ ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමට පහසුකම් සැපයීම, තොග වෙළඳුන්ට නිෂ්පාදකයාගෙන් සෘජුවම නැවුම් එළවළු හා පලතුරු ලබාගැනීමට අවස්ථාව ලබාදීම ආදී අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවලට දෛනිකව රැගෙන එන එළවළු ප්‍රමාණය, දෛනිකව අලෙවි වන ප්‍රමාණය, දෛනිකව අපතේ යන ප්‍රමාණය පිළිබඳ

දත්ත ඒකරාශී කිරීම වැදගත් වන නමුත් එම තොරතුරු ඒකරාශී කිරීම සිදුකර නොතිබුණි. මේ නිසා මෙම විගණනය සඳහා තොරතුරු ලබාගැනීමේ අරමුණින් 2018 සැප්තැම්බර් 10 දින සිට සැප්තැම්බර් 30 දක්වා ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල විකිණීම සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබූ එළවළු වර්ග 11 කට අදාළව මිල පිළිබඳව තොරතුරු ලබාගෙන විශ්ලේශණය කරන ලදී. මේ සම්බන්ධව විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

(අ) ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන අතර පවතින මිල විචලනය

නිෂ්පාදන ප්‍රදේශ කේන්ද්‍රකරගත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන (නුවරඑළිය, දඹුල්ල, කැප්පට්පොළ, තඹුත්තේගම, ඇඹිලිපිටිය) වලදී පැවති එළවළු තොග මිල කෘෂි

නිෂ්පාදන හා අත්‍යාවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන (වැලිසර, මීගොඩ, වේයන්ගොඩ, රත්මලාන) මෙන්ම නාගරික ප්‍රදේශ කේන්ද්‍රකරගත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන (නාරාහේන්පිට, පිළියන්දල) අතර පවතින මිලෙහි විශාල විචලනයක් පවතින බවත් මෙකී විචලනයන්ට හේතුව ප්‍රවාහන වියදම හා විශාල අතරමැදියන් රැසක් සිටීමත් බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. එසේම මෙකී මිල වැඩිවීම පාලනය කිරීම සඳහා කිසිදු රාජ්‍ය ආයතනයක් මැදිහත් නොවන බවද වැඩිදුරටත් අනාවරණය විය.

එළවළු වර්ගය	නිෂ්පාදන ප්‍රදේශ කේන්ද්‍රකරගත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල තොග මිල පරාසය (රු.)	බෙදාහැරීමේ මධ්‍යස්ථාන වල තොග මිල පරාසය (රු.)	නාගරික ප්‍රදේශ කේන්ද්‍රකරගත් ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල සිල්ලර මිල පරාසය (රු.)
බෝංචි	73-95	90-109	225
කැරට්	140-186	174-198	250-262
ලීක්ස්	43-62	43-81	107-120
මාළු මිරිස්	61-85	72-105	156-175
රාබු	19-37	36-46	104-111
පිපිඤ්ඤා	18-23	31-53	69-97
කැකිරි	13-16	40	72-89
වම්බටු	15-30	35-50	68-94
වට්ටක්කා	70-79	80-103	133-143
ගෝවා	30-58	36-62	93-100
බණ්ඩක්කා	57-84	100-115	162-166
තක්කාලි	29-30	52-65	114-138

(ආ) එකම ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ තොග මිල හා සිල්ලර මිල අතර වෙනස්කම් පැවතීම

පහත වගුව ප්‍රකාරව ඇතැම් ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල තොග වෙළඳසැල් මෙන්ම සිල්ලර වෙළඳසැල්ද පවතී. ගොවීන්ගෙන් මිලට ගන්නා එළවළු සඳහා අමතර වියදමක් එක් නොවුවද එකම ස්ථානයේ වැඩි මිල ගණනක් ලාභයක් ලෙස තබාගෙන ඒවා අලෙවි කරන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. නිදසුනක් ලෙස වැලිසර, වේයන්ගොඩ, රත්මලාන යන ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල තොග හා සිල්ලර මිලෙහි වෙනස පිලිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

මෙහිදී වේයන්ගොඩ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයට වඩා වැලිසර ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේදී පවතින සිල්ලර මිලෙහි වැඩි විමක්ද රත්මලාන ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ වැඩිම ලාභයක් තබාගෙන සිල්ලර මිල තීරණය වන බවද නිරීක්ෂණය විය.

එළවළු	ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන								
	වැලිසර			වෙයන්ගොඩ			රත්මලාන		
	තොග මිල රු.	සිල්ලර මිල රු.	වෙනස රු.	තොග මිල රු.	සිල්ලර මිල රු.	වෙනස රු.	තොග මිල රු.	සිල්ලර මිල රු.	වෙනස රු.
බෝංචි	107	123	16	109	118	9	90	108	18
ලික්ස්	81	91	10	-	-	-	-	-	-
කැරට්	198	219	21	181	194	13	174	201	27
මාළු මිරිස්	105	121	16	92	110	18	72	100	28
රාබු	46	61	15	36	39	3	42	66	24
පිපිඤ්ඤා	44	58	14	31	40	9	53	81	28
කැකිරි	40	50	16	-	-	-	40	66	26
තක්කාලි	45	59	14	35	43	8	50	80	30
වම්බටු	103	118	15	80	90	10	93	114	21
වට්ටක්කා	52	66	14	36	45	9	30	62	32
ගෝවා	115	130	15	102	110	8	100	136	36
බණ්ඩක්කා	65	76	11	52	67	15	65	98	33

3.6.6 විවිධ මිල හැසිරීම

(අ) බෝංචි මිල හැසිරීම

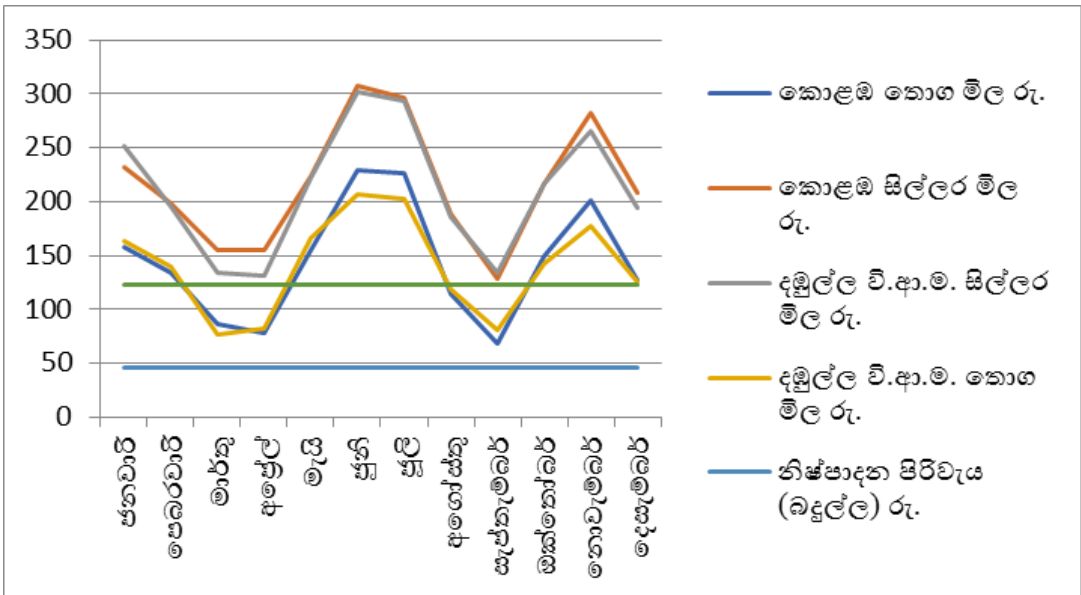
බෝංචි යනු ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉහළ පරිභෝජනයක් ඇති උඩරට එළවළු වර්ගයකි. 2016-2018 දක්වා ආසන්න වර්ෂ 03 ක කාලසීමාව සලකා බැලීමේදී බෝංචි නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික්ටොන් 80,000 ක් 90,000 අතර පරාසයක පැවතුණි. බෝංචි අනෙකුත් එළවළු වල මිල ගණන් තීරණය වීම කෙරෙහි බලපායි. බෝංචි මිල අඩුනම් අනෙකුත් එළවළු වර්ගවල මිල ගණන්ද අඩුවේ. මහකන්නයේ අස්වනු නෙලන 2018 පෙබරවාරි සිට අප්‍රේල් දක්වාත් යල කන්නයේ අස්වනු නෙලන අගෝස්තු සිට සැප්තැම්බර් දක්වාත් බෝංචි මිල විශාල ලෙස අඩු වී තිබූ අතර එම කාලසීමාව තුළදී බෝංචි කිලෝවක නිෂ්පාදන වියදමට (බදුල්ල) වඩා අඩු මිලට දඹුල්ල හා පිටකොටුව වෙළඳපොළවල තොගමිල ගණන් පහත ගොස් තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2016 වර්ෂයේ ගෘහස්ථ ආදායම් හා වියදම් අනුව 2016 වර්ෂයේ බෝංචි පරිභෝජනය මෙට්‍රික්ටොන් 74,760 ක් විය. මේ අනුව පරිභෝජනය ඉක්ම වූ බෝංචි නිෂ්පාදනයක් ලැබීම, මිල අඩුවීම සඳහා බලපාන බව නිරීක්ෂණය විය. උත්සව කාලසීමාව තුළ බෝංචි සඳහා වන ඉල්ලුම සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියද ශ්‍රී ලංකාව තුළ අවුරුද්ද පුරාම බෝංචි සඳහා ඒකාකාරී

ඉල්ලුමක් පවතී. යළ කන්නයේ වගාව සඳහා බිම් සැකසීම සහ මහ කන්නය සඳහා බිම් සකසන ඔක්තෝබර්, නොවැම්බර් මාසවලදී බෝංචි සඳහා ඉහළ මිලක් වාර්තා වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

බෝංචි සඳහා අවම මිල වාර්තා වී තිබුණු මාර්තු මාසයේදී දඹුල්ල ප්‍රදේශයේ පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලෙන් සියයට 57 ක් ගොවියාට හිමි වී තිබූ අතර සියයට 43 ක් පදික වෙළඳුන්ට හිමි වී තිබුණි.

දඹුල්ල ප්‍රදේශයේ උපරිම මිල වාර්තා වූ ජූනි මාසයේ ගොවියාට කිලෝග්‍රෑම් එකකට 69 ක් සහ අතරමැදි වෙළඳුන්ට රු.32 ක් හිමිවන ලෙස මිල තීරණය වී තිබුණි.

එසේම පිටකොටුව මැනිං වෙළඳපල මිල අනුව ගොවියාට කිලෝග්‍රෑම් එකකට රු.74 ක් හා අතරමැදි වෙළඳුන්ට රු.32 වශයෙන් මිල නියම වී තිබුණි. මේ අනුව බෝංචි මිල ඉහල යන කාලවලදී ගොවීන්ට වැඩි වාසි හිමිවන බව නිරීක්ෂණය වේ. බෝංචි නිෂ්පාදනය සඳහා දැරීමට සිදුවන වියදම ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට වෙනස් වන අතර කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ 207/18 මහ කන්නයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව බදුල්ල ප්‍රදේශයේ බෝංචි කිලෝවක නිෂ්පාදන වියදම රු.47 ක් විය. මේ නිසා බෝංචි වගාව තුලින් ගොවීන් වාසි ලබන බව නිරීක්ෂණය වේ.

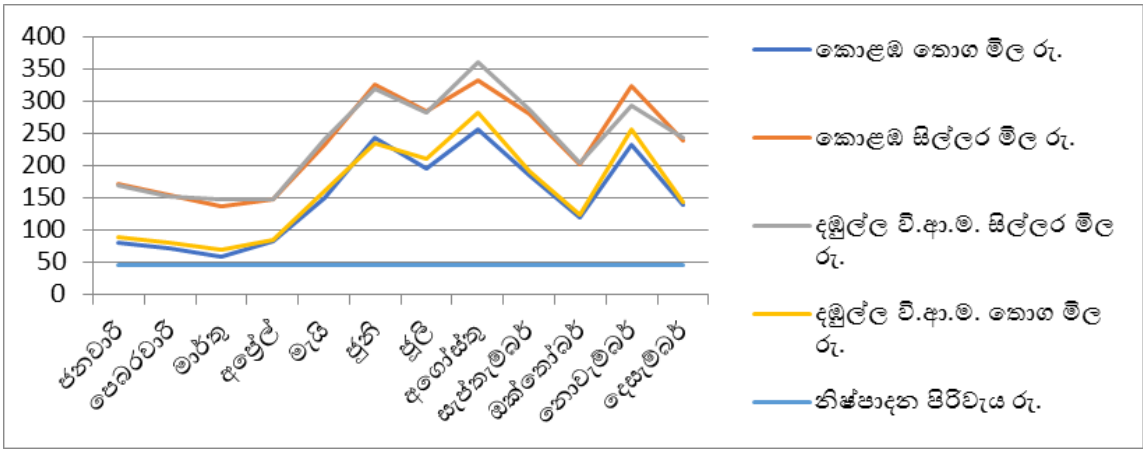
(ආ) කැරට් මිල හැසිරීම

කැරට් යනු ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉහළ පරිභෝජනයක් ඇති උඩරට එළවළු වර්ගයකි. 2016-2018 දක්වා ආසන්න වර්ෂ 03 ක කාලසීමාව සලකා බැලීමේදී කැරට් නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික්ටොන් 70,000 ක් 80,000 අතර පරාසයක පැවතුණි. මහකන්නයේ අස්වූන නෙළන 2018 ජනවාරි සිට අප්‍රේල් දක්වා කාලසීමාව තුළදී කැරට් මිල තරමක් අඩු වේ. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ 207/18 මහ කන්නයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව කැරට් කිලෝවක නිෂ්පාදන වියදම රු.45 ක් විය. නිෂ්පාදන වියදමට සාපේක්ෂව කැරට් සඳහා වර්ෂයේ වැඩි කාල සීමාවක

ඉහළ මිලක් වාර්තා වී තිබුණි. මැයි සිට දෙසැම්බර් දක්වා කාල සීමාව තුළ කැරට් කිලෝවක් සඳහා රු.119-282 අතර ඉහළ තොග මිලක් වාර්තා වී තිබුණි.

කැරට් සඳහා අවම මිල වාර්තා වී තිබුණු මාර්තු මාසයේදී දඹුල්ල ප්‍රදේශයේ පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලෙන් සියයට 47 ක් ගොවියාට හිමි වී තිබූ අතර සියයට 53 ක් පදික වෙළඳුන්ට හිමි වී තිබුණි.

දඹුල්ල ප්‍රදේශයේ උපරිම මිල වාර්තා වූ ජූනි මාසයේ ගොවියාට 87 සහ අතරමැදි වෙළඳුන්ට 13 ක් හිමි වී තිබුණි. මේ නිසා කැරට් වගාව තුලින් ගොවීන් වාසි ලබන බව නිරීක්ෂණය වේ.

(ඇ) ගොවීන්ට අවාසිදායක මිලක් හිමිවන එළවළු වර්ග

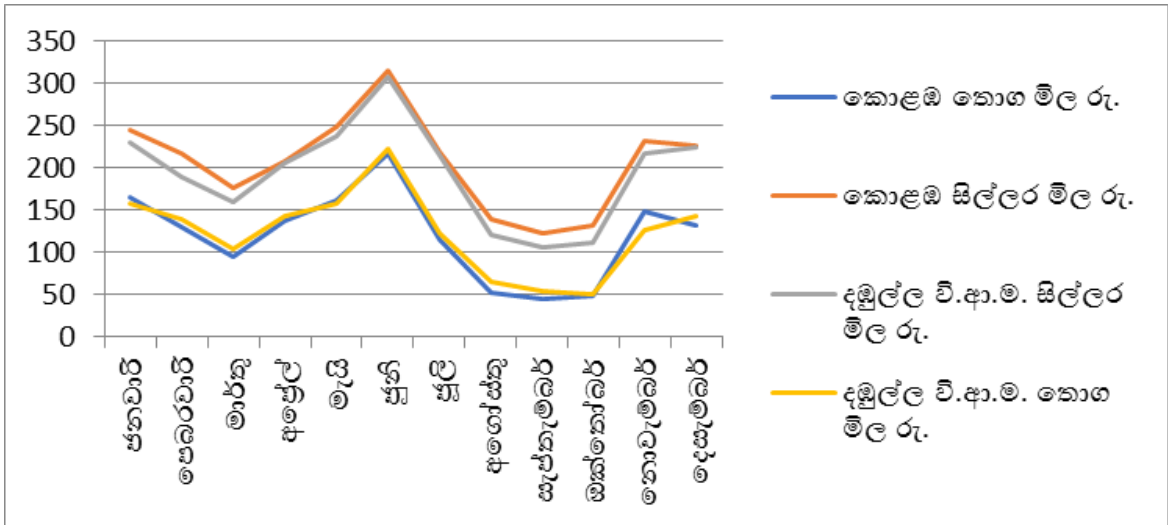
ලීක්ස්, වම්බටු, රාබු, පිපිඤ්ඤා, බණ්ඩක්කා හා ගෝවා යන එළවළු වර්ගවල මිල ගණන් අඩුවන මාසවලදී පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් අතරමැදි වෙළඳුන්ට හිමිවන අතර අඩු ප්‍රතිශතයක්

ගොවීන්ට හිමිවන බව නිරීක්ෂණය වේ. එමෙන්ම මිල අඩු කාලයේදී ගොවීන්ට අඩු මිලක් ලැබුණද අතරමැදි වෙළඳුන්ට වැඩි ලාභ කොටසක් තබාගැනීම නිසා පාරිභෝගිකයාටද අඩු මිලට ගැනීමට හැකියාව නොලැබේ. මේ නිසා ගොවියා සහ පාරිභෝගිකයා යන දෙදෙනාම අසිරුතාවයට පත්වන බව නිරීක්ෂණය විය.

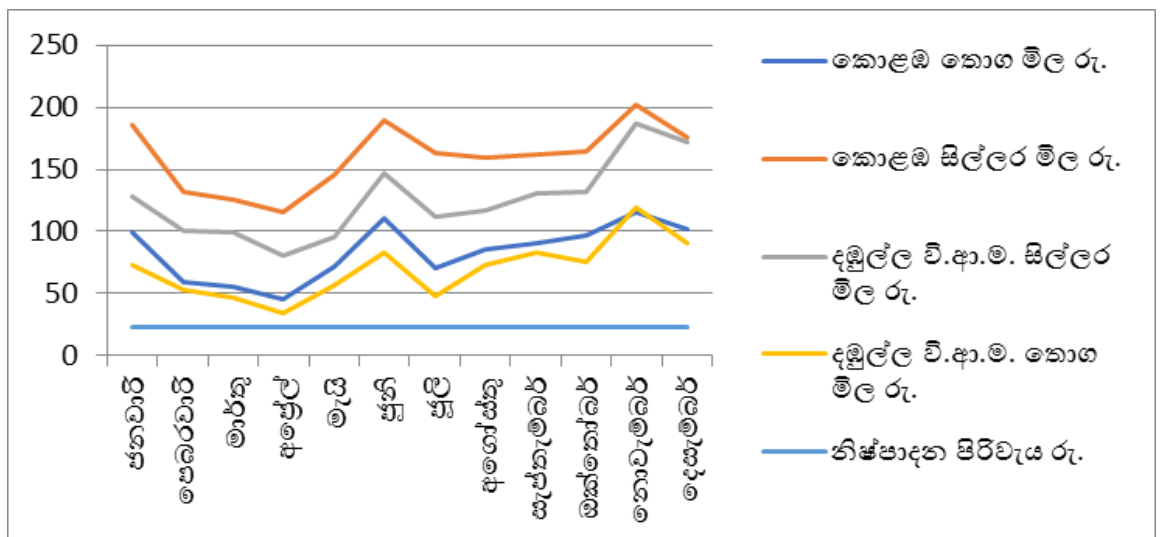
ලීක්ස්, වම්බු, රාබු, පිපිඤ්ඤා, බණ්ඩක්කා සහ ගෝවා යන එළවළු වර්ගවල නොවැම්බර්, දෙසැම්බර්, ජනවාරි යන මාසවලදී මිල ඉහලයාම සිදුවේ. එම කාලසීමාවේදී පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලෙන් වැඩි කොටසක් නිෂ්පාදිතයාට හිමිවන බව නිරීක්ෂණය වේ. එමෙන්ම එම කාලසීමාව තුළ අතරමැදි වෙළඳුන් ලබා ගන්නා ලාභ කොටස එළවළු මිල අඩු කාල

සීමාවේදී ලබාගන්නා ලාභ කොටසට සාපේක්ෂව අඩු වුවද පාරිභෝගිකයාට ඉතා වැඩි මිලකට එළවළු මිලදී ගැනීමට සිදු වීම. මේ සඳහා අදාළ රාජ්‍ය ආයතන ප්‍රමාණවත් පරිදි මැදිහත් වී ගොවියාට නිෂ්පාදන පිරිවැය හෝ ආවරණය කර ගැනීම සඳහාත් පාරිභෝගිකයාට සාධාරණ මිලට ගැනීම සඳහාත් යන අවස්ථා සඳහා මැදිහත් විය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

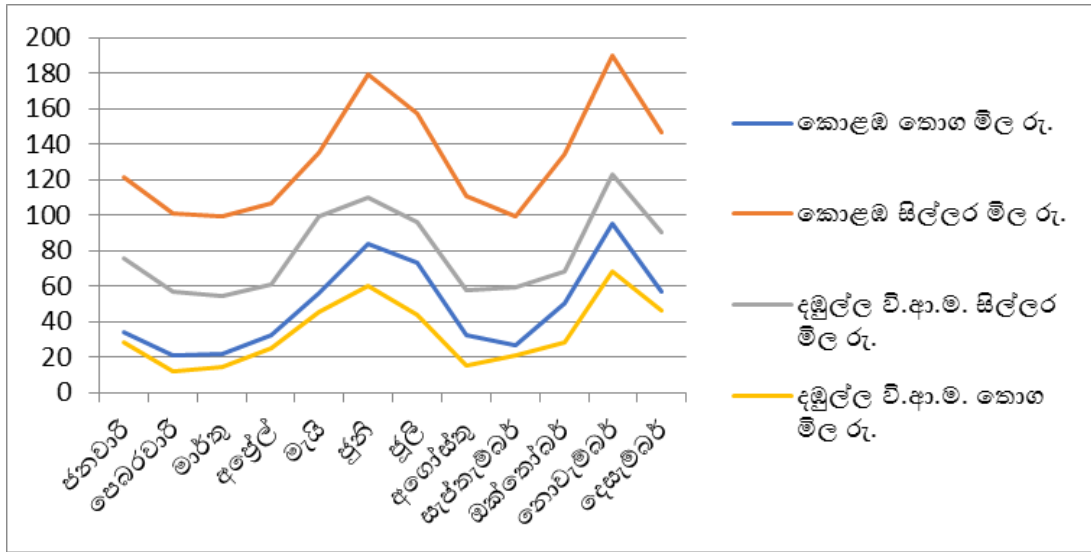
ලීක්ස් මිල හැසිරීම

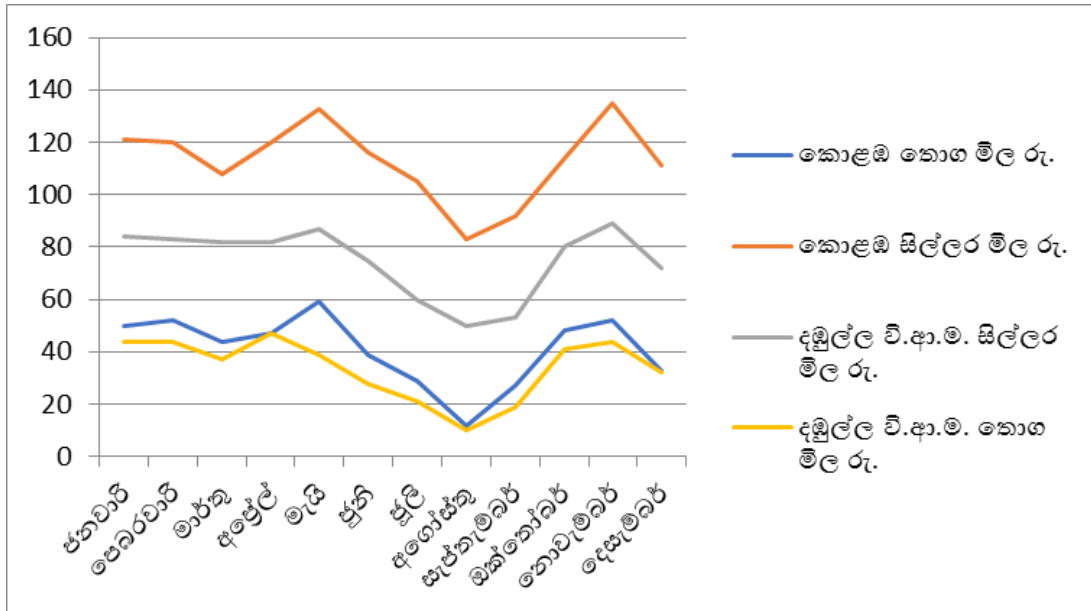
වම්බු මිල හැසිරීම

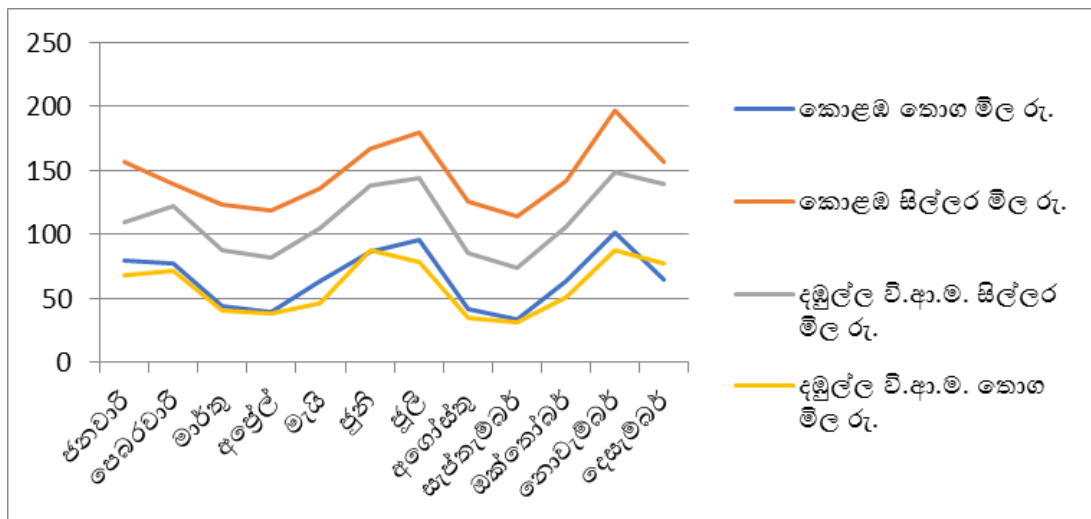
රාමු මිල හැසිරීම

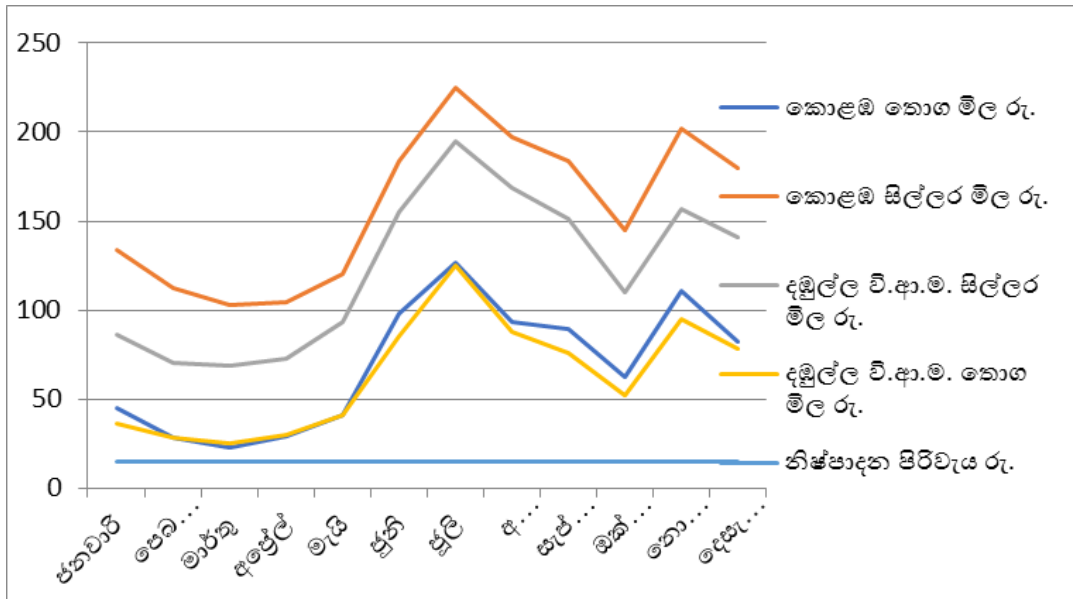
පිපිඤ්ඤා මිල හැසිරීම

බණ්ඩක්කා මිල හැසිරීම

ගෝවා මිල හැසිරීම

මේ අනුව පහත නිරීක්ෂණයන් කෙරේ.

- (අ) දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ ගෝවා සඳහා අවම තොග මිල වාර්තා වූ මාර්තු මාසයේ තොග මිලට වඩා එම ප්‍රදේශයේ සිල්ලර මිල අතර සියයට 176 කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (ආ) පිටකොටුව මැනිං වෙළඳපොළ තුළ පිපිඤ්ඤා සඳහා අගෝස්තු මාසය තුළ අවම තොග මිල වාර්තා වී තිබුණු අතර පිටකොටුව සිල්ලර වෙළඳපොළ තුළ පිපිඤ්ඤා මිල සියයට 591 කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (ඇ) පිටකොටුව මැනිං වෙළඳපොළ තුළ රාඛු සඳහා පෙබරවාරි මාසයේ අවම තොග මිල වාර්තා වී තිබුණු අතර පිටකොටුව සිල්ලර වෙළඳපොළ තුළ රාඛු මිල සියයට 380 කින් වැඩි වී තිබුණි.

3.6.7 පිටකොටුව ආශ්‍රිතව තොග හා සිල්ලර මිල හැසිරීම

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් 2008 වර්ෂයේදී ඉදිරිපත් කරන ලද කෘෂිකාර්මික අධ්‍යයන ජර්නලය (Sri Lanka Journal of Agrarian Studies) මගින් දේශීය ඵලවළු වෙළඳාමේ දී ඵලවළු සඳහා පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල නිෂ්පාදිතයා, තොග වෙළෙන්දා සහ සිල්ලර වෙළෙන්දා අතර බෙදීයන ආකාරය පහත පරිදි ගණනය කර තිබුණි.

$$(1) \text{ ඵලවළු නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ගොවියාගේ කොටස} = \frac{\text{ගොවියාට ලැබෙන මිල}}{\text{සිල්ලර අලෙවි මිල}} \times 100$$

$$(2) \text{ සිල්ලර වෙළෙන්දාට ලැබෙන කොටස} = \frac{\text{සිල්ලර මිල} - \text{තොග වෙළඳ මිල}}{\text{සිල්ලර මිල}}$$

ඉහත ක්‍රමය පදනම් කරගෙන හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ ආයතනය විසින් 2018 වර්ෂයේ කොළඹ මැනිං වෙළඳපොළ (කොළඹ ආශ්‍රිත සිල්ලර වෙළඳපොළ) සහ දඹුල්ල ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය (දඹුල්ල නගරය ආශ්‍රිත) සිල්ලර වෙළඳ මිල පිළිබඳ රැස්කල දත්ත ඇසුරින් තෝරාගත් ඵලවළු

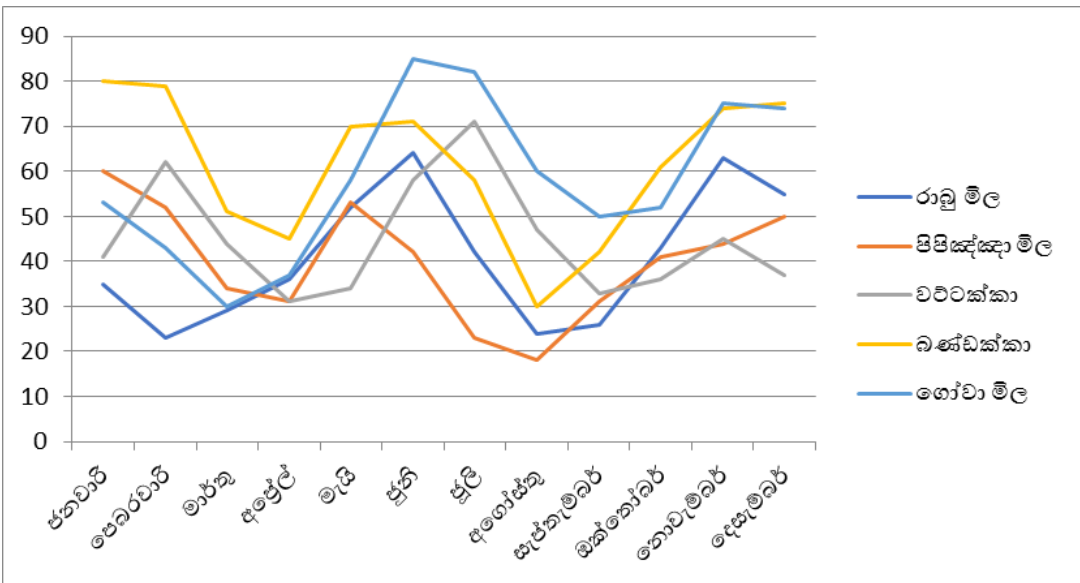
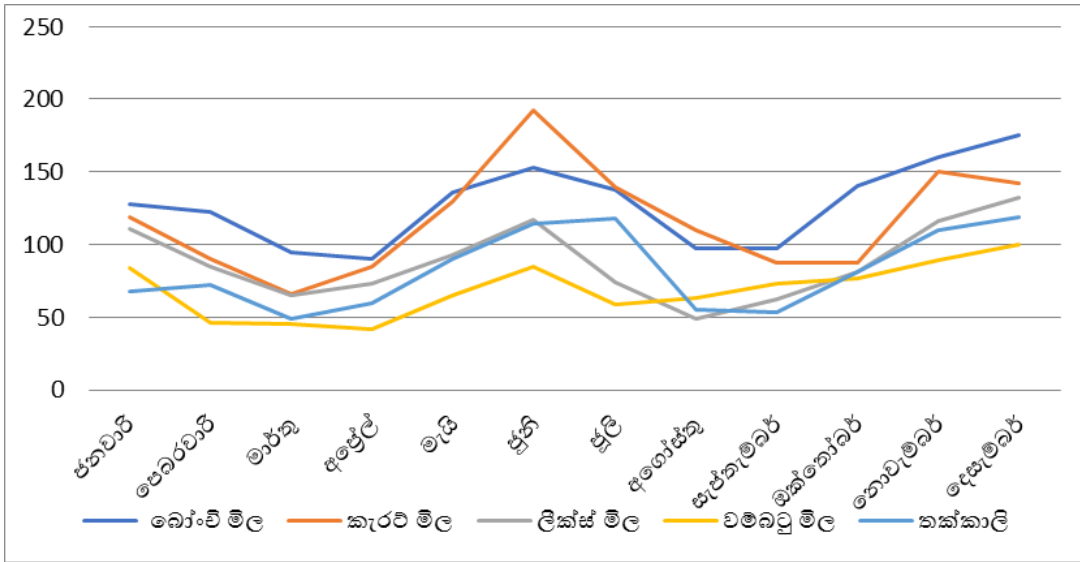
වර්ග 08ක මිල හැසිරීම ඇමුණුම 04 හි දැක්වේ.

2014 සිට 2018 දක්වා වසර 5 ක කාල සීමාව තුළ පිටකොටුව වෙළඳපොළට අලෙවිය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද ඵලවළු 10 ක (බෝවි, කැරට්, ලීක්ස්, තක්කාලි, වම්බටු, රාඛු, පිපිඤ්ඤා, වට්ටක්කා, ගෝවා, බණ්ඩක්කා) තොග මිල ගණන් පිළිබඳව සලකා

බැලීමේදී මාසික සාමාන්‍ය තොග මිල අනුව අඩුම තොග මිල වාර්තා වී තිබූ කාලසීමාවන් දෙකක් වාර්තා වී තිබුණි. මාර්තු සිට අප්‍රේල් දක්වා සහ අගෝස්තු සැප්තැම්බර් දක්වා කාල සීමාවන් වල තොග මිල පහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ.

වසර 5 ක කාල සීමාව තුළ සලකා බලන ලද එළවළු 10 සඳහා සාමාන්‍ය තොග මිල ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවති

කාල සීමාවන් දෙකක් වාර්තා වී තිබුණි. ජූනි සිට ජූලි දක්වා කාල සීමාව තුළ සහ නොවැම්බර් සිට ජනවාරි දක්වා කාල සීමාව තුළ එළවළු වෙළඳාමේ නිරත සිල්ලර වෙළෙඳුන්ට ඉතා ඉහළ මිලකට එළවළු තොග මිල දී ගැනීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර ඇමුණුම 05 හි දැක්වේ.

මේ අනුව එළවළු වල මිල ඉහළ යන කාලසීමාව තුළදී එකී මිල පාලනය කර ගොවියා හා පාරිභෝගිකයා යන දෙපාර්ශවයටම සාධාරණ මිලක් ලබා ගැනීම සඳහාත් එළවළු මිල පහළ යන අවස්ථාවේදී දිවයින පුරා එම අනිරීක්ෂක අස්වැන්න බෙදාහැර මිල සමතුලිත මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සඳහාත් අදාල රාජ්‍ය ආයතන මැදිහත් විය යුතු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.7 පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සම්බන්ධ පර්යේෂණ වල වැදගත්කම

තිරසර සංවර්ධන අරමුණු අංක 12 වන්නේ තිරසාර පරිභෝජන සහ නිෂ්පාදන රටාවන් සහතික කිරීමයි. එහි අංක 12.3 දරන ඉලක්කය වන්නේ 2030 වන විට සිල්ලර හා පාරිභෝගික මට්ටම්වල ඒක පුද්ගල ආහාර අපතේ යාම අවම කිරීම සහ පශ්චාත් අස්වනු හානි

ඇතුළුව නිෂ්පාදන හා සැපයුම් දාමයන්හි සිදුවන්නා වූ අපතේ යාම අඩු කිරීමයි. එසේම තිරසර සංවර්ධන අරමුණු අංක 02 වන්නේ සාගින්න නැති කර ආහාර සුරක්ෂිතතාවය සහ යහපත් පෝෂණ තත්වයක් දිනාගෙන තිරසර කෘෂිකර්මය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. ඒ අනුව මෙම අරමුණු කරා ශ්‍රී ලංකාව ලඟා වීමට නම් වර්තමානයේ පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතන විසින් හඳුනා ගෙන ඇති සියයට 30ක් සියයට 40ක් පමණ වන පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම පිළිබඳ පර්යේෂණ පවත්වා ඒ තුළින් සොයා ගන්නා කරුණු මත අස්වනු භානි අවම කර ගැනීම කෙරේ අදාල රාජ්‍ය ආයතන වල අවධානය යොමුවිය යුතුය.

3.7.1 කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව

කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධ පර්යේෂණ නියාමනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා 1987 අංක 47 දරන ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව පනත යටතේ ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව ස්ථාපිත කර ඇත. ඒ අනුව කෘෂි ක්ෂේත්‍රයට අදාලව දේශීයව සිදුකරන පර්යේෂණ මෙන්ම පර්යේෂණ සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා ඇතිකරගනිමින් පුළුල් මෙහෙවරක් ඉටුකරනු ලබයි.

මෙහි ඇතුළත් පුළුල් වූ කර්තව්‍යයන් ඉටු කර ගැනීම උදෙසා පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍රයන් හඳුනාගැනීම, අදාළ විෂය ක්ෂේත්‍රවල තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම තුළින් පර්යේෂණවලදී මුහුණදෙන ගැටළු නිරාකරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් ජාතික කමිටු 12 ක් පිහිටුවා ඇත. එයින් මූලික වශයෙන් කමිටු 2 ක් පිහිටුවා ඇත.

(අ) පළමු කමිටුව

විස්තර පහත පරිදි විය.

- i. 2011-2015 සඳහා වූ පසු අස්වනු තාක්ෂණය හා අගය එකතු කිරීම් පිළිබඳ ජාතික කමිටුව නමින් වූ මෙම කමිටුව මගින් පර්යේෂණ අනුමත කිරීමේදී එක් එක් ක්ෂේත්‍රයට අදාළ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය යටතේ පිළිවෙලින් භානිය වැලැක්වීම හා තත්ව කළමනාකරණය, තාක්ෂණික තොරතුරු ජාලයක් ඇති කිරීම, ජාතික මට්ටමින් පර්යේෂණ වැඩිදියුණු කිරීම, ධාරිතා වර්ධනය, අගය එකතු කිරීම්, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, ජාත්‍යන්තර තත්ත්ව ප්‍රමිතීන් හඳුනාගැනීම, පිරිසැකසුම් සංවර්ධනය ඇති කිරීම හා ක්ෂේත්‍රයට අදාළ තොරතුරු පද්ධති ස්ථාපිත කිරීම ආදී ලෙස

ප්‍රමුඛතා 09 ක් යටතේ කටයුතු කල යුතු බව හඳුනාගෙන තිබුණි.

- ii. ඒ අනුව මෙම ජාතික කමිටුව සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ වාර්තා පිලිබඳ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාවෙන් කළ විමසීමට අනුව 2011-2015 වර්ෂය සඳහා පර්යේෂණ වාර්තා කිසිවක් ඉදිරිපත් කර නොතිබූ බව කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාවේ ලේකම්ගේ අංක SLCARP/Admin/ADG/2018-01 දරණ හා 2018 ඔක්තෝබර් 16 දිනැති පිලිතුරු ලිපියෙන් දක්වා ඇත.
- iii. මෙම පළමු කමිටුවේ 2017-2021 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා පසු අස්වනු තාක්ෂණ හා මානව පෝෂණය සඳහා වන ජාතික කමිටුව යන නමින් පිහිටුවා තිබූ අතර, මෙම කමිටුව මගින්ද එළවළු ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන අස්වනු භානිය සියයට 30 සිට සියයට 10 දක්වා අඩුකිරීමටත් පලතුරු ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන භානිය සියයට 30 සිට සියයට 15 දක්වා අඩුකිරීමටත් අපේක්ෂා කර තිබුණි. එහෙත් 2017-2018 කාලපරිච්ඡේදයට අදාලව පර්යේෂණ 2 ක් පමණක් ඉදිරිපත් වී තිබූ අතර එකක් සම්ප්‍රදායික සහල් පිලිබඳව වන අතර අනෙක පලතුරු බෝග සම්බන්ධව වේ.

(ආ) දෙවන ජාතික කමිටුව

සමාජ ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා වන මෙම ජාතික කමිටුව පහත සඳහන් ප්‍රබල අංශ (Thrust Area) කෙරේ අවධානය යොමු කිරීම පිණිස මෙම කමිටුව පිහිටුවා ඇත.

- ඉඩම් හා කම්කරු ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම
- නිෂ්පාදන පිරිවැය, විශේෂයෙන් ප්‍රධාන කම්කරු පිරිවැය අවම කිරීම
- යාන්ත්‍රීකරණය සඳහා විභවයන් ශක්තිමත් කිරීම
- රසායනික අමුද්‍රව්‍ය භාවිතය අවම කිරීම හා කාබනික අමුද්‍රව්‍ය භාවිතය ඉහල නැංවීම
- කම්හල් ක්‍රියාකාරීත්වයේ ඵලදායිතාව වර්ධනය
- පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම

මෙම කමිටුව සඳහාද පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති කිසිවක් ලැබී නොතිබුන බව ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාවේ ලේකම්ගේ අංක SLCARP/Admin/ADG/2018-01 දරන හා 2018 ඔක්තෝබර් 16 දිනැති පිලිතුරු ලිපියෙන් දක්වා තිබුණි.

ඒ අනුව මෙම ජාතික කමිටු පිහිටුවා ප්‍රමුඛතා සහ ඉලක්කයන් හඳුනාගෙන තිබුණද, මෙම කමිටු වලින් අපේක්ෂිත පසු අස්වනු හානි අවම කිරීම සම්බන්ධව කාර්යයන් එම කාලපරිච්ඡේදයන්ට අදාලව ප්‍රමාණවත් පරිදි සිදුකර නොතිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

3.7.2 විවිධ රාජ්‍ය ආයතන මගින් පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය පර්යේෂණ සිදු කිරීම සම්බන්ධව

සභාවේ කර්තව්‍යයන් අතර කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ආයතන හා ආණ්ඩුව අතර අදහස් හුවමාරු කරගැනීමේ මාර්ගයක් වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම; කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති, ආයතන හා අංශ පිළිබඳ කාර්යසාධනය කලින් කල සමාලෝචනය කිරීම; යන කාර්යයන් ඇතුළත් වේ. එමෙන්ම කෘෂිකාර්මික අංශයේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය

ශක්තිමත් කිරීම සඳහා උක්ත ජාතික කමිටු පිහිටුවා තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) පර්යේෂණ දායක කර ගැනීම

පහත දක්වා ඇති පරිදි එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා 2013 සිට 2018 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතන 5 ක් මගින් රු.මිලියන 145 ක් පමණ වැය කර සිදුකර තිබූ පර්යේෂණ 82ක ප්‍රමාණය උක්ත කමිටු යටතේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව මගින් නියාමනය වී නොතිබුණි. ඒ අනුව, පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධව සිදුකල පර්යේෂණ පසු අස්වනු හානිය පිළිබඳ ගැටළුව අවම කිරීම සඳහා දායක කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 06)

	ආයතනය	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	දරන ලද වියදම	
			(රු.)	(USD)
i.	පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය	18	6,456,095	
ii.	හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය	11	5,133,000	
iii.	කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය	42	3,467,000	
iv.	කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය	15	192,703,155	70,500
v.	ජාතික විද්‍යා පදනම	9	32,158,055	
	එකතුව	82	239,917,305	70,500

(ආ) පර්යේෂණ සිදුකල ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය

පසු අස්වනු හානිය සම්බන්ධව එකිනෙකට සමාන විෂයයන් පිළිබඳව පර්යේෂණ ආයතන කිහිපයක් මගින් සිදු කර තිබුණු අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව සමාන කාර්යයන් වෙනුවෙන් පර්යේෂණ ආයතන කිහිපයක් විසින් සම්බන්ධීකරණයකින් තොරව මුදල් වියදම් කර පර්යේෂණයන් සිදුකර තිබීමෙන් පර්යේෂණ පිළිබඳ පොදු රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක නොවන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. එම සම්බන්ධීකරණය සිදු කල යුතු රාජ්‍ය ආයතනය ලෙස මෙම විගණනයේදී හඳුනාගත හැකි වූ ජාතික ප්‍රතිපත්ති සභාව මගින් එම කාර්යය ප්‍රමාණවත් පරිදි සිදුවී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 07)

3.7.3 ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය මගින් පර්යේෂණ හා සමීක්ෂණ සිදු කිරීම

1972 අංක 11 දරණ රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනතට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ අංක 1137/10 දරන 2000 ජුනි මස 19 දින අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය සංස්ථාපිත කර ඇත. කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ ක්‍රියාත්මක වනු ලබන පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය වී සහ අනෙකුත් ධාන්‍ය, මාංශ බෝග, ක්ෂේත්‍ර බෝග, පලතුරු, එළවළු, විසිතුරු මල් සහ පැළ ආදියෙහි පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණික කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් පර්යේෂණ, පුහුණු කිරීම්, ව්‍යාප්ති සේවා සහ අනෙකුත් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවනු ලැබූ ප්‍රධානතම ආයතනය මෙය වේ.

(අ) අරමුණු හා පරමාර්ථ

මෙම ආයතනයේ අරමුණු සහ පරමාර්ථ අතරින් සෘජුවම පසු අස්වනු හානිය අවම කරමින් ගොවි ජනතාවගේ ආදායම් තත්වය නංවාලීම, අගය වැඩි කරන ලද නිෂ්පාදන බිහි කිරීම, සුදුසු ඇසුරුම් තාක්ෂණික ක්‍රම හඳුන්වාදීම මගින් ආහාර වල පෝෂණ තත්වය නංවාලීම, නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීම, රැකියා අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය තුළින් ජීවන තත්වය නැංවීම, දේශීය ආහාර සඳහා ඉල්ලුම වැඩි කිරීම යන අවශ්‍යතා එහිදී හඳුනාගත හැකි විය.

(ආ) සමස්ත පර්යේෂණ විශ්ලේෂණය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

1. ආයතනය පිහිටුවීමේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරන ආයතනය විසින් 2000 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා සහල්, එළවළු, පළතුරු හා වෙනත් ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධ වූ පරීක්ෂණ වශයෙන් පිළිවෙළින් 54ක්, 25ක්, 26 ක් හා 28 ක් වශයෙන් පර්යේෂණ 132 ක් සිදුකර තිබුණි.
2. මෙහි ඇතුළත් මුළු පර්යේෂණ සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 19ක් එළවළු පිළිබඳවද, සියයට 21ක් පළතුරු පිළිබඳව වේ. එහෙත් වර්තමානය වන විටත් එළවළු හා පළතුරු පසු අස්වනු හානිය ලෙස සියයට 30ක් සියයට 40ක් අතර ඉහල මට්ටමක වීමෙන් එම අංශ පිළිබඳ පර්යේෂණයන් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.
3. 2000 සිට 2016 තෙක් පර්යේෂණ සිදුකල එළවළු වන්නේ කරවිල, වැටකොළ, මිරිස්, වම්බටු, මුරුංගා, ගෝවා, තක්කාලි, රතු මිරිස්, බෝංචි, වට්ටක්කා, තක්කාලි, ලීක්ස්, රතු එෂු යන ඒවාය. මෙම එළවළු වර්ග සම්බන්ධව පර්යේෂණ සිදු කර තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් වුවද, වැඩි පසු අස්වනු හානියක් සිදුවන පතෝල, මැකරල් යනාදී එළවළු සම්බන්ධවද අස්වනු හානි අවම කිරීමට පර්යේෂණ සිදු විය යුතු බව විගණනයේ අදහස වේ.
4. ජාතික පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය මගින් 2000 වර්ෂයේ සිට 2016 දක්වා කාල සීමාව තුළ අඹ, කෙසෙල්, දෙහි, බෙලි, සියඹලා, දිවුල්, මිදි සහ අනෙකුත් පළතුරු පිළිබඳව පර්යේෂණ 25ක්

සිදුකර තිබුණි. මෙහිදී පළතුරු වල අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සම්බන්ධව පර්යේෂණ 12ක් පමණක් සිදුකර තිබූ අතර වැඩිම පසු අස්වනු හානියක් සිදුවන ගස්ලබු හා අන්තාසි සම්බන්ධ සිදු කර තිබූ පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව ප්‍රමාණවත් නොවන බවත්, එම පර්යේෂණ අඛණ්ඩව හඳුන්වා දිය යුතු බවත් නිරීක්ෂණය විය.

5. වර්ෂ 2000 සිට 2016 දක්වා සිදුකල පර්යේෂණ සම්බන්ධව ඇගයීමක් (Review) කිරීමෙන් පසු ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවේ පර්යේෂණ 12 ක වර්තමාන තත්වය ලෙස දක්වා ඇත්තේ තාක්ෂණය ව්‍යාප්ත කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් තුළින් තාක්ෂණය හඳුන්වාදිය යුතු (Technology is Introduced through technology dissemination activities) ලෙසය. එසේම අනාගත අපේක්ෂාවන් ලෙස දක්වා ඇත්තේ අඛණ්ඩව හඳුන්වාදීම කල යුතු (Continue to Introduce) ලෙසය. ඒ අනුව වර්ෂ 2000 සිට 2016 තෙක් කරන ලද පර්යේෂණ 12 කින් ලබාගත හැකි අනාගත අපේක්ෂාවන් තවදුරටත් කාලානුරූපී විය යුතු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.
6. පර්යේෂණ වාර්තා 08 ක වර්තමාන තත්වය ලෙස දක්වා ඇත්තේ තාක්ෂණය හඳුන්වා දී ඇති බවය. නමුත් අනාගත අපේක්ෂා ලෙස දක්වා ඇත්තේ නිෂ්පාදන සඳහා පවරා දීමට අයදුම්පත් කැඳවා ඇති (Call for EOI to be given for manufacture) ලෙසය. ඒ අනුව 2007 සිට 2016 දක්වා පර්යේෂණ 08 ක් සම්බන්ධව නිෂ්පාදනයට දායක වීමේ විශාල කාලප්‍රමාණයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) සමීක්ෂණ දත්ත

- i. මෙම ආයතනය විසින් 2014 වර්ෂයේදී ප්‍රවාහනයේදී හා අලෙවිකරණයේදී සිදුවන හානිය පිළිබඳව එළවළු වර්ග 11 ඒ සම්බන්ධයෙන් පමණක් සමීක්ෂණයක් සිදුකර තිබුණි. එය මූලික වශයෙන් දඹුල්ල, තඹුත්තේගම, යාපනය, නොරොච්චෝලේ, නුවරඑලිය, මීගොඩ, බණ්ඩාරවෙල හා මාතර යන ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන අතර ප්‍රවාහනය, අලෙවිකරණය යන කරුණු පදනම් කරගෙන සිදු කර තිබුණි. එම සමීක්ෂණ දත්ත අනුව අස්වනු හානිය ප්‍රවාහනයේදී එක් එක් එළවළු වර්ගයෙන් සියයට 0 සිට සියයට 34 ක් දක්වාද අලෙවිකරණයේදී එය සියයට 4.19 සිට සියයට

57.38 දක්වාද සමස්ත භානිය සියයට 6.14 සිට සියයට 76.53 දක්වා වූ ඉහළ පරාසයක විය. එය පිළිවෙළින් මැකරල් හා කැට්ට් යන එළවළු සම්බන්ධයෙන් වැඩි අගයක් විය. (ඇමුණුම 08)

- ii. මෙම සමීක්ෂණයේදී එළවළු හා පලතුරු ප්‍රවාහනයේදී හා අලෙවිකරණයේදී සිදුවන හානිය පිලිබඳව පමණක් සලකා තිබූ අතර, අස්වනු නෙලීමේදී හා එකතු කිරීමේදී වන හානිය පිලිබඳව කිසිදු සමීක්ෂණයක් සිදුකර නොතිබුණි.

3.7.4 පලතුරු වල පසු අස්වනු හානිය තක්සේරු කිරීම සඳහා සිදුකළ සමීක්ෂණ

ජාතික පසු අස්වනු ආයතනය හා කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය යන ආයතන 2 මගින්, ගොවිබිම්වලදී, ප්‍රවාහනයේදී හා සිල්ලර හා තොග වෙළඳසැල්වලදී පලතුරු වල සිදුවන හානි සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණ සිදුකර තිබුණි. එම සමීක්ෂණ ප්‍රතිඵලයන්ට අනුව පලතුරු වර්ග 4 ක පසු අස්වනු හානිය සියයට 30 ඉක්මවා පැවතිණි. (ඇමුණුම 09)

3.7.5 පර්යේෂණ ප්‍රදාන

පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධව සිදුකරනු ලැබූ පර්යේෂණ සම්බන්ධව ජාතික විද්‍යා පදනම මගින් 2018 ඔක්තෝබර් 05 දින පැහැදිලි කර ඇති පරිදි කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ආචාර්යවරකු හට ජාතික විද්‍යා පදනමින් රු.8,297,000 ක් වසර 2 ක් සඳහා වන පර්යේෂණ ප්‍රදානයක් ලෙස පිරිනමා තිබුණි. එහි අරමුණ වී තිබුණේ ගොවිබිම් මට්ටමේ සිට වගා තොරතුරු නිවැරදිව පුරෝකථනය කර අන්තර්ජාලය පදනම් කරගත් වැඩසටහනක් ඔස්සේ ලබා දීම සඳහාය.

නමුත් මේ සම්බන්ධව විගණන පරීක්ෂණ වලින් ආනාවරණය වූ තොරතුරු වලට අනුව පර්යේෂණයේදී හඳුනාගත් අදාල අන්තර්ජාල දත්ත සැපයීමේ මෘදුකාංගය කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බෝග පුරෝකථනය සඳහා යොදා නොගත් බවත්, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ පොහොර සහනාධාර ලබාදීමේ වැඩකටයුතු සඳහා යොදාගත් බව පැහැදිලි කර දෙයි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණ ප්‍රදානයෙන් අපේක්ෂිත පරමාර්ථය ඉටු වී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.8 ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණය ආයතනය විසින් තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක හා සම්බන්ධ වීම.

සාගින්න නැති කිරීම, සුරක්ෂිත හා ගුණාත්මක ආහාර සඳහා ප්‍රවේශය ඇති කිරීම යන තිරසර සංවර්ධන ඉලක්කයන් ළඟාකිරීම සඳහා 2022 වර්ෂය වන විට එළවළු හා පලතුරු වල පසු අස්වනු හානිය 15% දක්වා අඩුකිරීමට ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය අපේක්ෂා කර තිබුණි. මේ අනුව ආයතනය විසින් අදහස් දැක්වූ පරිදි ඔවුන් විසින් නියාමනය කරනු ලබන කලාප වල අඹ, ජේර, පැපොල් හා කෙසෙල් බෝගයන්ගේ සැපයුම් දාම ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීමෙන් අඹ බෝගයේ පමණක් පසු අස්වනු හානිය සියයට 39.6 සිට සියයට 6 දක්වා අඩු කර ගෙන තිබුණි. මෙය ඉතා යහපත් ප්‍රවණතාවයක් වන නමුත් තෝරාගත් ප්‍රදේශ කිහිපයක පමණක් නියාමනය වන මෙම ව්‍යාපෘතිය මුළු දිවයිනටම අදාළ වන පරිදි ප්‍රසාරණය විය යුතු බවත් එසේම අනෙකුත් බෝගයන්ගේ පසු අස්වනු හානිය අවම කළ ප්‍රමාණය ගණනය කර නොතිබීමෙන් ආයතනය විසින් අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරාගෙන නොමැති බවත් නිරීක්ෂණය විය.

තිරසර සංවර්ධන අරමුණක් වන තිරසර පරිභෝජන සහ නිෂ්පාදන රටාවන් සහතික කිරීම සඳහා ආහාර නිෂ්පාදන වල මිල උච්චාවචනය වීම පාලනය කළ යුතුය. මේ සඳහා ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය විසින් 2022 වන විට මිල උච්චාවචනය වීම 5% ක මායිමක පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. ඒ අනුව 2018 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වී මිල උච්චාවචනය කිරීම සඳහා පමණක් කටයුතු කර තිබුණි.

තිරසර පරිභෝජන හා නිෂ්පාදන රටාවන් සහතික කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ තාක්ෂණ ප්‍රචාරණ සහ තාක්ෂණ නිමවුම් සඳහා ආයෝජනය වැඩි කිරීම සිදු කළ යුතුය. මේ සඳහා ආයතනය විසින් 2022 වන විට එළවළු 10 ක පලතුරු 10 ක පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා පර්යේෂණ පැවැත්වීමට බලාපොරොත්තු වී තිබුණි. නමුත් ආයතනය විසින් අඹ බෝගයේ පසු අස්වනු කළමනාකරණය සම්බන්ධව රුපියල් මිලියන 3.183 ක් වියදම් වූ පර්යේෂණ 03 ක් හා ජේර,අන්තාසි,ගස්ලබු කල්තබා ගැනීම සම්බන්ධව රුපියල් මිලියන 3.698 ක් වටිනා පර්යේෂණ 01 ක් ද පලතුරු වල පරිණත අවධිය හඳුනාගැනීම සම්බන්ධ උපකරණයක් පිළිබඳවද වගයෙන් පමණක් පර්යේෂණ සිදු කර තිබුණි.

04

නිර්දේශ

4.1 වගා සැලැස්මකට අනුව කටයුතු කළ යුතු වීම

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරික්ත අස්වැන්නක් සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බලපානු ලබන අවශ්‍යතාවය මත පදනම්ව සකස් කළ වගා කාලසටහනකට අනුව බෝග වගා නොකිරීම බව දක්වා ඇති බැවින් පහත සඳහන් කරුණු යෝජනා කරමු.

- i. දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශ වල පවතින පරිසර තත්ත්වයන්, නිෂ්පාදන අවශ්‍යතාවය, කාලගුණ අනාවැකි හා පෙර කන්නවල මිල හැසිරීම අනුව ලබාගත් මිල දත්ත යනාදී සාධක පදනම් කරගෙන උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයක් ලැබෙන පරිදි සකස් කර ගත් වගා සැලැස්මකට අනුව ගොවීන් එක් එක් කන්නවල වගාව ආරම්භයට පෙර දැනුවත් කළ යුතුය.
- ii. වගා සැලැස්මට අනුගතව වැඩකිරීම සඳහා ගොවීන් අනුගත කිරීමේ හා දිරිගැන්වීමේ වැඩපිළිවෙලක් සැකසිය යුතුවීම.
- iii. ගොවීන්ට වගාව තෝරා ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ සහාය, උපදෙස් හා අධීක්ෂණ කටයුතු නිරන්තරයෙන් සිදුකළ යුතු වීම.

4.2 අස්වනු නෙලීමේදී, අස්වනු හැසිරවීමේදී, අස්වැන්න වර්ගීකරණය කිරීමේදී යන අවස්ථාවන් වලදී හානිය අවම වන පරිදි කටයුතු කළ යුතු ආකාරය පිලිබඳ ගොවීන් වෙතට ගොස් උපදෙස් ලබා දිය යුතුය. එම අදියරයන් වලදී අනුගමනය කළ හැකි නව තාක්ෂණික උපක්‍රමයන් හඳුන්වා දිය යුතුය.

4.3 ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධ නිර්දේශ

ජලාස්ටික් ඇසුරුම් භාවිතය සම්බන්ධව පර්යේෂණ තුළින්ද නිර්දේශිත පහත සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු බව නිර්දේශ කරමු.

- i. ජලාස්ටික් ඇසුරුම් භාවිතය පුළුල් කිරීම සඳහා ඒකාබද්ධ සැපයුම් ජාලය එනම්, නිෂ්පාදනය, එකතු කිරීම, ප්‍රවාහනය, වෙළඳාම ඇතුළු කාර්යයන් කීපයක නිරත වූවන් ශක්තිමත් කළ යුතුය.
- ii. ඉහත දැක්වූ කාර්යය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා පෙර හා පසු නිෂ්පාදන සබඳතා ගොඩනගා ගැනීම පහසු වන පරිදි ගොවීන් ඒකරාශී කිරීම, සංවිධාන ගොඩනැගීම යනාදිය සඳහා රජයේ සහයෝගය ලැබිය යුතුය.
- iii. කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවල මාර්ග ඇති කිරීම, නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඇති කිරීම හා ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන අදාළ ඇසුරුම් භාවිතයට සරිලන පරිදි ඉඩකඩ පහසුකම් සහිතව හා ගබඩා කිරීමේ පහසුකම් (packing house) සහිතව නවීකරණය කිරීම, අවසන් නිෂ්පාදන සපයනු ලබන පොළ ආදිය සුදුසු පරිදි වැඩිදියුණු කිරීම යනාදියද සිදු කළ යුතුය.
- iv. විධිමත් ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධව සිදුකළ පර්යේෂණවලදී දක්වා ඇති පහත යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම නිර්දේශ කළ හැක.
 - ප්‍රවාහනය සඳහා සුදුසු ඇසුරුම් වන stackable සහ nestable ජලාස්ටික් ඇසුරුම් යොදාගැනීම.
 - එළවළු ප්‍රවාහනයේදී එළවළු තට්ටු අතරට Cushioning ද්‍රව්‍ය යොදා ගැනීම.
 - එළවළු පලතුරු ප්‍රවාහනය කරන වාහනවල සුර්යය තාපය උරා ගැනීම අවම කිරීම සඳහා සුදු හෝ ලා පැහැති තීන්ත ආලේපනය කිරීම.
 - එළවළු ප්‍රවාහනය කරන වාහනවල වා කවුළු තුළින් වාතය ඇතුලට ඒමට සැලැස්වීම.
 - එළවළු පැටවීම හා බැමීමේදී Fork lift, conveyers වැනි උපකරණ භාවිතා කිරීම.
 - අවසන් වරට පටවන ලද එළවළු තොග ප්‍රථමයෙන් බාගන්නා ලෙස ප්‍රවාහනයේදී ඇසුරුම් කිරීම.

- සෘජුවම හිරු එළිය නොවැටෙන ලෙස ගබඩා ගත කිරීම.
 - විවිධ ප්‍රමාණයේ ජලාස්ථික් කුඩු එළවළු ප්‍රවාහනය කරන අතරමැදි ස්ථානවල ඩිපෝ වශයෙන් පවත්වාගෙන ගොස් හුවමාරුව පහසු කරවීම.
 - අවම වශයෙන් සියයට 50 ක සහනාධාර මිලකට ජලාස්ථික් කුඩු මිලදී ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම.
 - ප්‍රධාන හුවමාරු මධ්‍යස්ථානවලට වෙන් වෙන් වර්ණ හා කේත අංක වලින් යුත් ජලාස්ථික් කුඩු හඳුන්වා දිය යුතුය.
 - ජලාස්ථික් කුඩු නැවත භාරදීමේ ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.
 - මේ සම්බන්ධ නියමු ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු සියළු හුවමාරු මධ්‍යස්ථානවලට ව්‍යාප්ත කිරීම.
 - කුඩු මගින් ප්‍රවාහනය කරන එළවළු සඳහා වෙනස් මිල ගණන් හඳුන්වා දීම.
 - ඉන්ධන සහනාධාරයක් ලබාදීම.
- V. භාවිතයට ගත නොහැකි යම් අතිරික්තයක් ඇත්නම් එය එලදායීව යොදාගත හැකි ක්‍රම සකස් කිරීම.

4.4 රාජ්‍ය ආයතන වල දායකත්වය වැඩි කිරීම සඳහා වන නිර්දේශ

4.4.1 දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවලට අදාළ නිර්දේශ

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ සියළු දිස්ත්‍රික්ක නියෝජනය වන පරිදි කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීම් පවත්වා ගොවීන්ගේ අස්වනු අලෙවි කිරීමේ ගැටළුවලට විසඳුම් ලෙස අස්වැන්න නිසි පරිදි බෙදාහැරීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.
- (ආ) එක් එක් දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් කර ගොවි ගැටළු දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීමේදී සාකච්ඡා කර ඒවා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයට සහ අදාළ රාජ්‍ය ආයතන වෙත යොමු කිරීමට කටයුතු කිරීම.

4.4.1 ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවලට අදාළ නිර්දේශ

- (අ) ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු රැස්වීම් සඳහා ගොවි සංවිධානවල සහභාගිත්වය වර්ධනය කිරීම සහ එම සංවිධානවල වගා ගැටළු, අස්වනු නෙලීමේ ගැටළු හා අලෙවි කිරීමේ ගැටළු සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවල දායකත්වය තුළින් විසඳුම් ලබාදීම සඳහා කටයුතු කිරීම.
- (ආ) ගොවීන් සඳහා ලබාදෙන එළවළු ඇසුරුම් කුඩු අස්වනු ඇසිරීම සඳහා යොදාගන්නේද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලීම සහ භාවිතයේදී මුහුණපාන ගැටළු විසඳීමට අදාළ රාජ්‍ය ආයතන දැනුවත් කිරීම.
- (ඇ) ගොවීන්ට වගා කිරීම සඳහා ගුණාත්මක දේශීය බීජ ලබාදීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වගා සැලැස්මට අනුව වගා කිරීමට ගොවීන් පෙළඹවීම සහ එම අස්වනු සාධාරණ මිලට අලෙවි කරගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම.
- (ඈ) දිස්ත්‍රික්කය තුළ ගොවීන්ගේ ගැටළු විසඳීමට ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු සාමාජිකයන් ඒකාබද්ධව කටයුතු කිරීම.
- (ඉ) පසු අස්වනු භානිය අවම කිරීම සඳහා අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීම සඳහා ගොවීන්ට අවශ්‍ය උපකරණ, තාක්ෂණික දැනුම ලබාදී එම නිෂ්පාදන අලෙවි කරගැනීමට අවශ්‍ය වෙළඳපොළ සකස් කරදීම.
- (ඊ) අතිරික්ත ලෙස යල මහ කන්නවලදී එළවළු වගාකිරීම සිදුවන බැවින් ඒවා අපනයනය කිරීමට සිදුවන පරිදි ප්‍රමිති තත්ත්වයන් (Standard) පවත්වාගෙන යාම සහ අපනයනකරුවන්ට ගොවීන් හඳුන්වාදීම.

4.4.3 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය විසින් දක්වා ඇති පහත නිර්දේශ කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම.

- පොදු ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීම
- එළවළු හා පලතුරුවල බෙදාහැරීම් ජාලය වඩාත් ක්‍රමවත් කිරීම
- අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- පසු අස්වනු තාක්ෂණික කටයුතු සඳහා

නිවැරදි දැනුම සම්ප්‍රේෂණය

- අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා ආධාර ලබාදීම
- නිවැරදි තාක්ෂණය සහ නවීන ක්‍රමවේද හඳුන්වා දීම.

4.4.4 අපනයනය සඳහා වන නිර්දේශ

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මගින් 2015 වර්ෂයේ දී “එළවළු අපනයනය ආශ්‍රිත සැපයුම් දාම විශ්ලේෂණය” යන මැයෙන් සකස් කර තිබූ පර්යේෂණ වාර්තාවේ ඉදිරිපත් කර තිබූ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බව නිර්දේශ කරමු.

4.4.5 එළවළු මිල උච්චාවචනය වැලැක්වීම

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය විසින් කරන ලද පර්යේෂණයන්ට අනුව එළවළු මිල උච්චාවචනය පාලනය කිරීමට නිෂ්පාදන පිරිවැය ආවරණය අවම මිලක් රජයේ මැදිහත් වීමෙන් යොදන ලෙසත්, අතිරික්ත අස්වැන්න සැකසුම් ක්‍රියාවලියකට භාජනය කිරීම කළ යුතු බවත් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. එසේම හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය විසින් ලබාදෙන දත්ත පදනම් කරගෙන ජීවන වියදම් කමිටුවට අදාළ අවස්ථාවල එළවළු මිල සඳහා මැදිහත්විය යුතුය.

4.5 පර්යේෂණ සඳහා වන නිර්දේශ

- i. පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම සඳහා වන පර්යේෂණ තවදුරටත් වර්ධනය විය යුතු අතර සියළු රාජ්‍ය ආයතන (කෘෂිකාර්මික හා කෘෂිකාර්මික නොවන) විසින් සිදුකරන පසු අස්වනු හානිය සම්බන්ධ පර්යේෂණ ඒකාකාරී නොවීම සඳහා, ඒවා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව යටතේ නියාමනය විය යුතු වීම හා එම පර්යේෂණ තුලින් දක්වන නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වීම.
- ii. වැඩිම පසු අස්වනු හානිය සිදුවන බෝග සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදී අස්වනු හානිය සිදුවන සියළු අදියර ආවරණය වන ආකාරයේ පර්යේෂණ සිදු කිරීම.

4.6 පුහුණු සඳහා වන නිර්දේශ

කාලානුරූපව ගොවීන් හා අනෙකුත් පාර්ශවයන් පහත සඳහන් කරුණු සම්බන්ධව නිරන්තරයෙන් පුහුණු කළ යුතු අතර එහිදී ලබා දෙන උපදෙස් අනුගමනය කරන්නේද යන්න විමර්ශනය කළ යුතුය.

- ගොවිතැනට අවශ්‍ය නිවැරදි යෙදවුම් පිළිබඳව
- පසු අස්වනු කළමනාකරණය
- අගය එකතු කළ ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය
- ආහාර සුරක්ෂිතතාවය (දේශීය පරිභෝජනය සඳහා මෙන්ම අපනයනය සඳහා)

4.7 ඇතැම් එළවළු වල අතිරික්ත අස්වැන්නක් ඇති කාල වලදී එය වෙළඳපලට ඒමට පෙර රජය මැදිහත් වී විවිධ පූර්ව ප්‍රචාරණ කටයුතු මගින් එම එළවළු වර්ගයේ ගුණත්වය ඉස්මතු කරමින් පරිභෝජනයට පාරිභෝගිකයා පෙළඹවීම.

4.8 දත්ත පද්ධතියක් පවත්වාගෙන යා යුතු වීම

ගොවිබිම් මට්ටමේ සිට පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන තෙක්ම සිදුවන අස්වනු හානිය පිළිබඳව විධිමත් දත්ත පද්ධතියක් පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

05

නිගමනය

මහවැලි, කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය හා ඒ යටතේ ඇති රාජ්‍ය ආයතන ශ්‍රී ලංකාවේ එළවළු හා පලතුරු පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීම හා සාධාරණ මිලට අලෙවි කිරීම සඳහා මැදිහත් වන රාජ්‍ය ආයතන වේ. නමුත් එම ආයතන මගින් පසු අස්වනු හානිය සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ සිදුකිරීම එකී පර්යේෂණ වල නිර්දේශයන් ක්‍රියාවට නැංවීම, පසු අස්වනු හානිය අවම කිරීමට උපකාරී වන උපකරණ හා ඇසුරුම් හඳුන්වා දීම සහ පුහුණු හා උපදේශන සේවා සැපයීම යනාදී විවිධ කාර්යයන් අවම මට්ටමකට ඉටු කර තිබුණද, ජාතික වශයෙන් බලපෑමක් කිරීමට තරම් ප්‍රමාණාත්මක දායකත්වයක් සපයා නොතිබුණි. ඒ සඳහා හේතු වී තිබුණේ එම ආයතන අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් නොතිබීමත් මෙම සියළු ආයතන වල කාර්යයන් නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක නොවීමත්ය. එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ පසු අස්වනු හානියේ ප්‍රමාණය හා වටිනාකම ගණනය කිරීමට කිසිදු ආයතනයක් විධිමත් දත්ත පවත්වා ගැනීමක් සිදු නොකරන අතරම, විවිධ කාල වල සිදුකරන ලද සමීක්ෂණ දත්ත අනුව දශක කිහිපයක සිට මේ වන තෙක්ම එළවළු පලතුරු පසු අස්වනු හානිය සියයට 30-40 පරාසයක වූ අතර මෙම අපතයේ පිරිවැය ගොවියා හා පාරිභෝගිකයා විසින්ම දරාගැනීමට සිදුවීම තුළ ගොවියාගේ අදායම අඩුවීමට හා පාරිභෝගිකයාගේ ජීවන වියදම වැඩිවීමට මෙය බලපා තිබුණි.

ඩබ්ලිව්.පී.සී. වික්‍රමරත්න

විගණකාධිපති

2020 ජූනි 10 දින

එක් එක් රාජ්‍ය ආයතන විසින් හඳුන්වා දී ඇති අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ විස්තර

ආයතනය	බෝගය	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන
කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය	රඹුටන්	<ul style="list-style-type: none"> • ශීත කළ රඹුටන් • රම්බුටන් වට්නි • රම්බුටන් සුකිරි • අන්තාසි කැබලි සහිත ටීන් / බෝතල් කළ රම්බුටන් • රම්බුටන් ජෑම්
	දෙහි	<ul style="list-style-type: none"> • කළු දෙහි • රට ඉඳි දෙහි වට්නි • දෙහි යුෂ • දෙහි මාමලේඩ් • ක්‍රීඩා බීම • දෙහි සමස්ථානික පානය • කුඩු කරන ලද දෙහි පොතු • කුඩු කරන ලද දෙහි පොතු සුකිරි • අර්ධ සැකසූ දෙහි
	බීමමල්	<ul style="list-style-type: none"> • තැළුණු හතු • විජලනය කළ බීමමල් • බීමමල් වට්නි • බීමමල් අච්චාරු • බීමමල් සැන්ඩ්විච් ජේස්ට් • බීමමල් සෝස් • බීමමල් සොසේජස් • බීමමල් සුප් • විජලනය කළ බීමමල් කුඩු
	සියඹලා	<ul style="list-style-type: none"> • සියඹලා කුඩු • සියඹලා ටොරි • සියඹලා ජේස්ට් • සියඹලා සෝස් • සියඹලා වට්නි • සියඹලා ටොරි • සියඹලා බීම • සියඹලා පල්ප්
	කෙසෙල්	<ul style="list-style-type: none"> • කෙසෙල් කේක් • කෙසෙල් ඉස්ම • විජලනය කළ කෙසෙල් • රස කළ කෙසෙල් විජස් / පෙති • කෙසෙල් සෝස් • කෙසෙල් ජෑම් • කෙසෙල් පල්ප් • කෙසෙල් ටොරි • කෙසෙල් දොදොල් • අවම වශයෙන් සැකසූ කෙසෙල් මල • අවම වශයෙන් සැකසූ කෙසෙල්

ආයතනය	බෝගය	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන
	කොස්	<ul style="list-style-type: none"> • නොමේරූ කොස් අව්වාරු (බෝතල්) • ටින් නොමේරූ කොස් ව්‍යංජන • ටින් කළ කොස් (කිරි කොස්) • විජලනය කළ කොස් • කොස් පාන් / බනිස් • කොස් අව්වාරු • බැදපු කොස් ඇට • කොස් ස්නැක්ස් • අවම වශයෙන් සැකසූ පරිණත කොස් • අවම වශයෙන් සැකසූ පොලෝස් මැල්ලුම් • අවම වශයෙන් සැකසූ පොලෝස් • කොස් කෝඩියල් • කොස් පිටි • වරකා සුකිරි • ටින් කළ කොස් ව්‍යංජන
	කපු	<ul style="list-style-type: none"> • කපු වොකලට් තැවරුම • ළපටි කපු ස්නැක් • රසකරන ලද ළපටි කපු • කිතුල් පැණි රස කපු • ක්ෂණික කපු බීම • ටින් කපු ඇට ව්‍යංජන
	කරවිල	<ul style="list-style-type: none"> • නිත්ත කරවිල බර්ගර් තැවරුම • සැන්ඩ්විච් පැනිරිම • ක්ෂණික කරවිල බැඳුම
	වට්ටක්කා	<ul style="list-style-type: none"> • වට්ටක්කා සුප් කුඩු • වට්ටක්කා සෝස් • වට්ටක්කා කල් තබා ගැනීම • ඔස්මටික් විජලනය කළ වට්ටක්කා • විජලනය කළ වට්ටක්කා • විජලනය කළ වට්ටක්කා ඇට • වට්ටක්කා පාන් තැවරුම • වට්ටක්කා ජෑම් • වට්ටක්කා බීමට සේවය කිරීමට සුදානම් • වට්ටක්කා සම් • වට්ටක්කා වලින් පෙක්ටින්
	තක්කාලි	<ul style="list-style-type: none"> • • තක්කාලි ප්‍රභවය • • තක්කාලි පල්ප් • • තක්කාලි ජෙස්ට් • දේශීය වර්ග භාවිතා කරමින් තක්කාලි ඉස්ම සඳහා අඩු වියදම් තාක්ෂණය
	අර්තාපල්	<ul style="list-style-type: none"> • රසකාරක අර්තාපල් විස්ස් • රසකාරක මිහිරි අර්තාපල් විස්ස් • රසකාරක බැදපු අර්තාපල්
	අඹ	<ul style="list-style-type: none"> • බැචුම් සහිත අඹ පෙනි • අර්ධ සැකසූ අඹ • සිරස් වල ටින් කළ අඹ • අඹ ජෑම් • අඹ පැනිරිම

ආයතනය	බෝගය	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන
	අඹ	<ul style="list-style-type: none"> අඹ බටර් අඹ ආර්ථිප්ප් විජලනය කළ අඹ ඔස්මොටික් විජලනය කළ අඹ අඹ සම්
	පළතුරු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන	<ul style="list-style-type: none"> විජලනය කළ පළතුරු ඔස්මොටික් විජලනය කළ පළතුරු පළතුරු සෝස් පළතුරු වට්නි පළතුරු තදබදය පළතුරු සම් පළතුරු බාර් පළතුරු බීමට සේවය කිරීමට සුදානම් පළතුරු සුහද / ස්කොෂ් පළතුරු පුපුබ් පළතුරු අයිස්ක්‍රීම් පළතුරු කොක්ටේල් කල් තබා නොගෙන කාබනික පළතුරු පල්ප් පළතුරු පල්ප් පළතුරු විනාකිරි
	අවම සැකසුම් නිෂ්පාදන	<ul style="list-style-type: none"> පාන් දුරියන්, ජැක් කොහිල්, කොළ ගුම් නෙලුම් ඇල පොලොස්
	නෙල්ලි	<ul style="list-style-type: none"> සීනි එකතු නොකරන ලද නෙල්ලි කෝඩියල්
	චූර්ණ ගාට්	<ul style="list-style-type: none"> චූර්ණ ගාට් සිරප් චූර්ණ ගාට් ක්ෂණික බීම
	තක්කාලි	වියළි කැබලි සීනි ද්‍රාවණ තුළ ගිල්වීම, සෝස්, ක්ෂණික බීම, පවුඩර්
	බෝංචි	විජලනය, රික්තක විජලනය
	කැරට්	විජලනය, රික්තක විජලනය, ජෑම්, ක්ෂණික බීම
	ලීක්ස්	විජලනය, අවම සැකසුම, සුප්, මිශ්‍රණ, රික්තක විජලනය
	වම්බු	විජලනය, මෝජු, රික්තක විජලනය
	රාඳු	බයිට්, කේක්, මෝජු
	වට්ටක්කා	පවුඩර්, සුප්, ක්ෂණික බීම, ස්ලිනි
	කැකිරි	ජෙලි, ජෑම්
	බණ්ඩක්කා	රික්තක විජලනය
	අඹ	විජලනය, ක්ෂණික බීම, අවම සැකසුම, වට්නි, බෝතල් කිරීම, කෝඩියල්, පවුඩර්, රික්තක විජලනය, ජෑම්
	කෙසෙල්	විජලනය, බයිට්, රික්තක විජලනය, ජෑම්
	පැපොල්	විජලනය, ක්ෂණික බීම, අවම සැකසුම, බෝතල් කිරීම, කෝඩියල්, රික්තක විජලනය, ජෑම්

ආයතනය	බෝගය	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන
	කොමඩු	විජලනය, ක්ෂණික බීම, අවම සැකසුම, ජෑම්
	අනෝදා	ක්ෂණික බීම, කෝඩියල්
	වරකා	බෝතල් කිරීම
	බෙලි/දිවුල්	ක්ෂණික බීම, ජෑම්
	එළවළු	විජලිත එළවළු, විවිධ අව්වාරු වර්ග, සොසේජස්
	පලතුරු	ක්ෂණික බීම, කෝඩියල්, පලතුරු පල්ප, ජෑම්, වට්නි, විජලිත පලතුරු, උණු දෙහි, දෙහි යුෂ, සෝස් වර්ග
	තක්කාලි	සෝස්, විජලිත තක්කාලි, තක්කාලි පවුඩර්

2018 මහ කන්නයට අදාළව අපේක්ෂිත ඵලවළු වගා බිම් ප්‍රමාණ හා සත්‍ය වශයෙන් වගා කල බිම් ප්‍රමාණ

බෝගය	වගා කිරීමට අපේක්ෂිත බිම් ප්‍රමාණ (හෙක්ටයාර)	සත්‍ය වශයෙන් වගාකරන ලද බිම් ප්‍රමාණ (හෙක්ටයාර)	ප්‍රතිශතය %
පතෝල	1912	921	48
තක්කාලි	3430	1653	48
පිපිඤ්ඤා	1479	174	11
කරවිල	2511	1384	55
අළු කෙසෙල්	875	543	62
බණ්ඩක්කා	3822	2402	63
වම්බටු	5092	2930	57
වැටකොළ	2055	1046	51
මෑ	4510	2944	65
කැකිරි	570	312	55
බෝංචි	4184	2527	60
බීටරුව	1263	612	48
ගෝවා	2242	1320	59
කැරට්	1719	1072	62
තෝකෝල්	545	2779	-
ලික්ස්	1072	659	61
රාබු	1560	821	52
වට්ටක්කා	6257	2825	45

(මූලාශ්‍රය : කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ ආර්ථික හා සැලසුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් පලකරනු ලබන බෝග පුරෝකථන (Crop Forecast) ප්‍රකාශය)

ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වල විස්තර

ආර්ථික මධ්‍යස්ථානයේ නම	ඉදිකළ වර්ෂය	භූමි ප්‍රමාණය (අක්කර.රූඩ්.පර්)	කඩකාමර සංඛ්‍යාව	භූමිය අමාත්‍යාංශයට පවරාගත් දිනය
වේයන්ගොඩ	2007	2.2043	71	2016.12.21
පිළියන්දල	2010	1.3.3	58	ඉඩම පවරාගෙන නැත
රත්මලාන	2009	11.62	128	ඉඩම පවරාගෙන නැත
නුවරඑළිය	2006	2.0.12	138	ඉඩම පවරාගෙන නැත
නාරාහේන්පිට	2008	10.27	196	2014.09.02
දඹුල්ල	1999	8.2.2	157	2016.03.03
කුරුඳුවත්ත	2008	පර්චර්ස් 40	14	ඉඩම පවරාගෙන නැත
කැප්පෙට්පොල	2001	2.4	71	ඉඩම පවරාගෙන නැත
කන්ද හන්දිය	2006	0.33	25	2006.01.27
ඇඹිලිපිටිය	2003	1.87	46	2017.05.15
තඹුත්තේගම	2005	2.9	59	2015.09.10
වැලිසර	2003	2.1.11.5	133	2017.06.22
කිළිනොච්චිය	2017	5.5	40	2017.10.04
අම්පාර	2017	0.52	24	ඉඩම පවරාගෙන නැත
මීගොඩ	2003	2.2.24	105	ඉඩම පවරාගෙන නැත

2018 වර්ෂයේ ඵලදායී සඳහා අවම මිල හා උපරිම මිල වාර්තාවීම පිළිබඳ විශ්ලේෂණය

ඵලදායී වර්ගය	ආර්ථික මධ්‍යස්ථානය	පෙබරවාරි/මාර්තු/සැප්තැම්බර්															
		මාර්තු/අප්‍රේල්/සැප්තැම්බර් (අවම ඵලදායී මිල)				පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලට සාපේක්ෂව				නොවැම්බර්/දෙසැම්බර් (උපරිම ඵලදායී මිල)				පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිලට සාපේක්ෂව			
		කොට මිල රු.	පාරිභෝගිකයා ගෙවන මුදල රු.	වෙනස රු.	වෙනස රු.	කොට මිල රු.	පාරිභෝගිකයා ගෙවන මුදල රු.	වෙනස රු.	වෙනස රු.	කොට මිල රු.	පාරිභෝගිකයා ගෙවන මුදල රු.	වෙනස රු.	වෙනස රු.	කොට මිල රු.	පාරිභෝගිකයා ගෙවන මුදල රු.	වෙනස රු.	වෙනස රු.
බෝංචි	දඹුල්ල	77	134	57	57	43	207	302	95	68	32						
බෝංචි	පිටකොටුව	86	155	69	55	45	229	307	78	74	26						
කැරට්	දඹුල්ල	69	147	78	47	53	255	292	37	87	13						
කැරට්	පිටකොටුව	59	137	78	43	57	232	324	92	72	28						
වම්බටු	දඹුල්ල	34	81	47	42	58	119	187	68	63	37						
වම්බටු	පිටකොටුව	45	115	70	39	61	116	202	86	57	43						
රාබු	දඹුල්ල	12	57	45	21	79	68	123	55	55	45						
රාබු	පිටකොටුව	21	101	80	21	79	95	190	95	50	50						
පිටිසැප්පා	දඹුල්ල	10	50	40	20	80	44	89	45	49	51						
පිටිසැප්පා	පිටකොටුව	12	83	71	14	86	52	135	83	39	61						
බණ්ඩක්කා	දඹුල්ල	31	74	43	42	58	88	149	61	59	41						
බණ්ඩක්කා	පිටකොටුව	34	114	80	30	70	101	197	96	51	49						
ගෝවා	දඹුල්ල	25	69	44	36	64	95	157	62	60	40						
ගෝවා	පිටකොටුව	23	103	80	22	78	111	202	91	54	46						
ලීක්ස්	දඹුල්ල	50	111	61	45	55	222	306	84	72	28						
ලීක්ස්	පිටකොටුව	48	132	84	36	64	216	314	98	68	32						

මාසය	බෝවීම් (රු.)	කැරවීම් (රු.)	ලික්ප්පිම් (රු.)	වම්බුම් (රු.)	තක්කාරී (රු.)	රාත්රීම් (රු.)	පිටිකැපීම (රු.)	වට්ටම් (රු.)	බණ්ඩම් (රු.)	ගෝඩම් (රු.)
ජනවාරි	128	119	111	84	68	35	60	41	80	53
පෙබරවාරි	122	90	85	46	72	23	52	62	79	43
මාර්තු	95	66	65	45	49	29	34	44	51	30
අප්‍රේල්	90	85	73	42	60	36	31	31	45	37
මැයි	136	130	93	65	90	52	53	34	70	58
ජූනි	153	192	117	85	114	64	42	58	71	85
ජූලි	138	139	74	59	118	42	23	71	58	82
අගෝස්තු	97	110	49	63	55	24	18	47	30	60
සැප්තැම්බර්	97	87	62	73	53	26	31	33	42	50
ඔක්තෝබර්	140	87	81	77	81	43	41	36	61	52
නොවැම්බර්	160	150	116	89	110	63	44	45	74	75
දෙසැම්බර්	175	142	132	100	119	55	50	37	75	74

විවිධ රාජ්‍ය ආයතන මගින් පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධව පර්යේෂණ සිදු කිරීම

ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	කාලපරිච්ඡේදය	වියදම (රු.)
	1. Study on feasibility of safe packaging for fruit and vegetables transportation	2013	380,000
	2. Bio – Efficiency Insecticide Incorporated bags on storage pest under Sri Lankan Conditions	2014	64,600
	3. Survey in Identification of Mango Post Harvest Related Problems in Sri Lanka	එම	300,000
	4. Extension of post-harvest life of “ambul” bananas through applications of MCP Methylcyclopropane	එම	365,000
	5. Quality Improvement for shelf life extension of ready to use fruit salad	එම	12,500
	6. Evaluation of IPHT Extractor for Mango Papaya and Pineapple	එම	-
	7. Studied of wine production form locally available grapes	2015	136,700
	8. Cryogenic size reduction of chili powder	එම	757,500
	9. Screening of traditional plant leaves and passion fruit for their efficiency in including fruit ripening and develop-men of a plant based ripening inducer	එම	10,000
පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය	10. Estimation of heavy metal contamination in some popular vegetable grown in selected district of Sri Lanka	එම	854,980
	11. Development of technology for cleaning and de-stoning of agricultural commodities	එම	900,000
	12. Process Development for freeze preservation of local vegetable	එම	400,000
	13. Processing and Quality Evaluation of Chili sauce develop using a chili variety with higher pungency	2016	55,000
	14. Optimization of the Dehydration process of fruits and vegetable in tray type mechanical dryer	එම	108,000
	15. Control of post-harvest diseases of vegetables by organic silicon sources	එම	592,200
	16. Study on blackening of skin in TJC mango and application of control measures	එම	110,000
	17. Evaluation of the effect of fruits coating on shelf life extension of lime under different storage conditions	එම	9,615
	18. Pre-harvest and postharvest disease management of green chilies using rice husk Silicon as an alternative strategy for synthetic fungicides	2017	1,400,000

ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	කාලපරිච්ඡේදය	වියදම (රු.)
හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීම් ආයතනය	1. එළවළු හා පළතුරු අලෙවිකරණය සඳහා ජ්ලාස්ටික්	2014	දක්වා නැත.
	2. එළවළු අපනයනය ආශ්‍රිත සැපයුම් දාම විශ්ලේෂණය	2016	666,000
	3. Production and Marketing of Other Field crops: A	2012	679,000
	4. Issues in Big Onion Seed Production Marketing	2013	372,000
	5. An Overall Assessment Of the Agricultural Marketing System in Northern Province of Sri Lanka	2015	1,040,000
	6. Vegetable Collection Centers in Badulla and Monaragala	2015	193,000
	7. Present Stats Of Vegetable Direct Marketing in selected Districts ins Sri Lanka	2016	56,000
	8. An Evaluation Of Selected Dedicated Economy Centers: Comparative analysis in Norochchole and Nuwaraeliya	2016	381,000
	9. An Analysis of Farmer Decision Making ad Price Volatility in Mid Country Vegetable sector in SriLanka	2016	568,000
	10.Experience and Lessons From An Investment in Tomato Processing	2011	304,000
	11.Hybrid Seeds & Vegetables Cultivations in Sri Lanka vs Imported	2018	874,000
කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය	1. Preservation of fruits juices without additives as preservative	2015	25,000
	2. Development of technology for vacuum drying of fruits	2015	50,000
	3. Determination of antioxidant levels and shelf life of organically grown fresh herbs	2015	75,000
	4. Analysis of physico-chemical parameters and value addition of sweet potato and diascorea spp.	2015	22,000
	5. Effect of dehydration of leafy vegetables on quality and palatability	2015	15,000
	6. Development of palatable food products from dragon fruit.	2015	30,000
	7. Development of processed food products for mango varieties using vacuum dehydration technology.	2015	30,000

ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	කාලපරිච්ඡේදය	වියදම (රු.)
	8. Development of technology for frozen vegetables	2013	380,000
	9. Antioxidants levels of vegetables affected by method of growing and method of cooking	2014	64,600
	10. Quantification of antioxidant levels of fruits as affected by stage of maturity at harvest and the method of ripening	එම	300,000
	11. Development of microwave assisted dehydration of fruits	එම	365,000
	12. Effect of preservation techniques, cooking methods and different storage conditions on chemical constituents and functional properties of selected vegetables.	එම	12,500
	13. Determination of microbial contamination of leafy vegetables of conventional produce and organic produce in Kandy district.	එම	-
	14. Increasing of vegetables consumption through value addition drinks.	2015	136,700
	15. Identification of minimum concentration and exposure time for induce ripening (Ethel, natural treatments) for Mango, Banana, Papaya.	එම	757,500
	16. Development of palatable food products from dragon fruit.	එම	10,000
	17. Development of technology for frozen vegetables.	එම	854,980
	18. Development of processed food products for vegetables	එම	900,000
	19. Development of processed food products for vegetables using vacuum dehydration technology.	එම	400,000
	20. Development of processed food products for Mango variety – Tom JC, Karthakolomban, & Villard using vacuum dehydration technology	2016	30,000
	21. Organic fertilizer enhances antioxidant activity, post-harvest quality and shelf life of cucumber	2017	70,000
	22. Effects of different activated carbon source on ripening, quality and self life of tomato	2017	50,000
	23. Investigation of physical properties of anona species (<i>Anona Muritica</i> / <i>Anona Squinata</i>) powder produced by spray drying technique	2017	50,000
	24. Investigation of the suitability, banana stem and coam flour for bakery products.	2017	30,000
	25. Analysis physical properties of avocado oil produced by low cost extraction method at different boiling times	2017	60,000

ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	කාලපරිච්ඡේදය	වියදම (රු.)
	26. Fumigation and aqueous methylcyclopropene (1-MCP) treatments for extending shelf life and quality of 'TJC' mangos for export market.	2017	70,000
	27. Determination of antioxidant levels of vegetables and their as affected by cooking method	2017	15,000
	28. Microwave assisted vacuum dehydration of fruits	2017	30,000
	29. Increasing of vegetable consumption through value addition.	2017	20,000
	30. Development of processed products for vegetables through vacuum dehydration	2017	50,000
	31. Development of processed products for vegetables	2017	20,000
	32. Development of value added products for underutilized fruits and vegetables	2017	20,000
	33. Development of processed products for fruits through vacuum dehydration	2017	30,000
	34. Effects of different activated carbon source on ripening, quality and self - life of tomato	2018	50,000
	35. Investigation of physical properties of anona species (<i>AnonaMuritica/AnonaSqumata</i>) powder produced by spray drying technique	2018	50,000
	36. Effect of 1-methylecyclopropane on shelf life, postharvest quality and nutritional properties of leafy vegetables.	2018	30,000
	37. Analysis physical properties of avocado oil produced by low cost extraction method at different boiling times	2018	60,000
	38. Identification of suitable Dehydration technique for production of vegetables leathers	2018	30,000
	39. Development of processed products for vegetables through vacuum dehydration	2018	40,000
	40. Development of processed products for vegetables	2018	20,000
	41. Development of value added products for underutilized fruits and vegetables	2018	40,000
	42. Development of processed products for fruits through vacuum dehydration	2018	40,000

ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	කාලපරිච්ඡේදය	වියදම (රු.)
කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය	1. Study on later composition and sap burn injury of different varieties of Mango	2010-2012	1,906,080
	2. Value addition to Fruits and Vegetables by Clarifying concentrating and separation of bio active Components using Membrane filtration technology and process	2010-2012	1,920,000
	3. Enhanced presentation of Fruits by controlled delivery of Hex anal using Nano-Fibers & Bio-Films Developed from indigenous crops	2012-2014	38,469,075
	4. Enhanced Presentation of Fruits using Nano Technology	2015-2018	54,640,000
	5. Post -Harvest	2012	150,000
	6. Assessment of suitability of Selected Sri Lankan Tomato Varieties for Development of Physiochemically & functionally Sound Tomato puree under Different processing Conditions	2014-2015	500,000
ජාතික විද්‍යා පදනම	1. Development of a web-based crop forecasting system in Sri Lanka to provide timely and reliable information on crop yields and area planted and production through the collection of agronomic and other farm information at farm level.		15,605,000
	2. A social Life network to enable farmers to meet the varying food demands of the population by providing needed information just in time (real time basis) and better monitoring and management of crop production (A Mobil based Agriculture information System for Farmers)		
	3. Food security through adoption of pre-harvest Technologies; Improving Quality of Fresh produce by soil application of potassium and silicon.	5,830,000	
	4. Application of novel techniques to minimize postharvest losses of five selected fruit and vegetables varieties.		2,659,600
	5. Investigation of fruit phenology and preharvest foliar treatment of growth regulators on fruit quality and post-harvest life of lime.		1,849,513
	6. Study on latex composition and sap burn injury of different varieties of mangoes.		1,906,080
	7. Efficacy of soluble silicon in including disease resistance against postharvest fungal pathogens in Banana.		2,196,862
	9. Industrial fruit waste derived ingredients for commercial food production		2,111,000

විවිධ රාජ්‍ය ආයතන මගින් පසු අස්වනු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධව පර්යේෂණ සිදු කිරීම

කාරණය	ආයතනය	පර්යේෂණ මාතෘකාව	වර්ෂය	මුදල රු.
ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධව	හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය	එළවලු හා පලතුරු අලෙවිකරණය සඳහා ජ්ලාස්ටික් ඇසුරුම් භාවිතයෙහි බලපෑම අධ්‍යයනය	2011	දක්වා නැත
එම -	පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය	Study on possibility of safe packaging for fruits and vegetables transportation	2013	380,000
අඹ සම්බන්ධව	පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය	1. Survey in identification of Mango post harvest related problems in Sri lanka	2014	300,000
එම -		2. Evaluation of IPHT Extractor for Mango Papaya and Pine Apple	2014	-
එම -		3. Study of blackening of skin in TJC Mango and application of control measures	2016	110,000
	කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ උද්‍යාන බෝග පර්යේෂණ ඒකකය	4. Fumigation and aqueous methylecolpropene (1-MCP) treatment for extending shelf life and quality of JIC mangoes for Export Market	2018	70,000
		5. Fumigation and aqueous Methylecolpropene (1-MCP) treatment for extending shelf life and quality of JIC mangoes for export market	2017	70,000
		6. Development of processed food product for mango variety tom JC Korthakolomba,& villart using Vacuum dehydration Technology	2016	30,000
		7. Development of processed food product for Mango variety using Vacuum Dehydration Technology	2015	30,000
	හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය	Experience and Lessons from an investment in Tomato processing	2017	304,000
තක්කාලි සම්බන්ධව	ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය	1. Effect of different activated carbon source on ripening Quality & self-life of Tomato	2017	50,000
		2. Effect of different activated carbon source on ripening Quality & self-life of Tomato	2017	50,000

එලවළු වල පසු අස්වනු හානිය තක්සේරු කිරීම සඳහා ජාතික පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය මගින් සිදුකළ සමීක්ෂණ දත්ත

බෝගය	බෙදාහැරීම් ජාලය	ප්‍රවාහනය (%)	අලෙවිකරණය (%)	මුළු හානිය
පිපිඤ්ඤා	තඹුන්තේගම සිට කොළඹ	3.12	5.25	8.37
	තඹුන්තේගම සිට කෑගල්ල	9.62	31.59	41.21
වම්බටු	තඹුන්තේගම සිට කොළඹ	2.63	4.38	7.01
	නොරොච්චෝලේ සිට දඹුල්ල	0.31	16.00	16.31
	යාපනය සිට දඹුල්ල	6.93	24.58	31.51
බණ්ඩක්කා	තඹුන්තේගම සිට වේයන්ගොඩ	4.85	8.01	12.86
	නොරොච්චෝලේ සිට දඹුල්ල	0.53	13.55	14.08
	යාපනය සිට දඹුල්ල	6.93	24.58	31.51
තක්කාලි	තඹුන්තේගම සිට වේයන්ගොඩ	3.20	3.64	6.84
	බණ්ඩාරවෙල සිට මාතර	10.81	12.84	23.85
වැටකොළ	දඹුල්ල සිට කොළඹ	14.92	13.10	28.02
ගෝවා	දඹුල්ල සිට කොළඹ	7.78	11.19	18.97
	නුවරඑළිය සිට දඹුල්ල	16.22	7.75	23.97
	නොරොච්චෝලේ සිට මීගොඩ	17.07	30.24	47.31
පතෝල	දඹුල්ල සිට කොළඹ	8.03	28.77	36.08
	දඹුල්ල සිට කටුගස්තොට	14.57	33.45	48.02
මෑකරල්	නොරොච්චෝලේ සිට මීගොඩ	27.44	49.56	77
	තඹුන්තේගම සිට කෑගල්ල	19.20	57.33	76.53
ලික්ස්	නුවරඑළිය සිට දඹුල්ල	2.82	14.88	17.7
කැරට්	නුවරඑළිය සිට දඹුල්ල	6.68	32.10	38.78
	බණ්ඩාරවෙල සිට මාතර	8.33	8.00	16.33
	යාපනය සිට දඹුල්ල	34.73	31.72	66.45
බෝංචි	නුවරඑළිය සිට කොළඹ	3.49	4.19	7.68
	බණ්ඩාරවෙල සිට මාතර	0.00	6.14	6.14

පලතුරු වල පසු අස්වනු හානිය තක්සේරු කිරීම සඳහා සිදුකළ සමීක්ෂණ දත්ත

පලතුර	ජාතික පසු අස්වනු කළමනාකරණ ආයතනය				කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය					
	වර්ෂය	ප්‍රවාහනයේදී (ඇඹිලිපිටිය සිට කොළඹ දක්වා %)	අලෙවිකරණයේදී %	මුළු හානිය	වර්ෂය	ගොවිබිම්‍ේදී	එකතුකිරීමේදී	සිල්ලර වෙළෙඳි	තොග වෙළෙඳි	මුළු හානිය
කෙසෙල්	2016/2017	1.64	2.87	4.51	1999	5.27	7.58	3.25	14.13	30.23
		-	-	20						
ගස්ලඹු	2016/2017	7.68	37.58	45.26	1999	5.78	10.12	4.95	15.28	36.12
				46						
අන්තාසි	-	-	-	-	1999	7.21	8.53	2.89	12.53	31.16
අඹ	2016/2017	-	39.6	-	2014	3.5	3.3	12.6	11.3	32.7